

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 44 (1239) 1973 LAPKRIČIO - NOVEMBER 1

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONTARIO, CANADA

Tel. 368-6813

Kalbanti ranka

Paryžiaus kapinių lankytoji krūta į akis originalus antkapinis paminklas, iš kurio kyšo ranka, laikanti žibintą. Tai, rodos, J. J. Rousseau kapas. Tuo būdu, matyt, norima pasakyti, kad tas vyras buvo žymus idėjinės šviesos skleidėjas. Taip, iš tikrųjų jis buvo žymus šviesininkas žemės gyvenime, bet ar jo šviesa reikšminga ir anapus žemės ribos, tenka labai abejoti. Filosofinės idėjos, kurios būna tam tikrame laikotarpyje aktualios, patrauklios, po ilgesnio laiko netenka savo traukos bei turėtos reikšmės. Jų šviesa paprastai būna ribota ne tik tiktai laiku, bet ir apimtimi — ji nepajėgia prasiskverbti pro žemiškąjį horizontą ir tampa tiktai silpnu šio gyvenimo žibintu, kuriuo negalima pasikliauti gelminiuose gyvenimo klausimuose. Kiekvienas, kad ir mokyčiausias žmogus, pasiekęs žemiškojo gyvenimo ribą, ieško tokios šviesos, kuri pajėgtų praskleisti slėpinįgą būsimą gyvenimo uždangą. Giliausi žmonių protai bandė ta linkme prasiveržti, bet iki šiol nė vienas negalėjo pasiskelbti laimėtoju. Rašytojas Goethe, išgyvenęs tos linkmės dramą, savo sukurtojo Fausto lūpomis išreiškė nusivylimą. Esą jis išbandęs visus mokslus, bet neradęs ieškotos šviesos ir dėlto pasukęs dar nykesniu keliu, būtent, magijos, nes pastarosios šviesa dar apgaulesnė. Vis dėlto šio posūkio linkmė yra būdinga — ji išreiškia vieną daugelio užmirštą tiesą: mirties ir jos prasmės aki-vaizdoje mokslas yra bejėgis.

Savotiškas Faustas savo asmeniniame gyvenime buvo ir Lietuvos diplomatas Oskaras Milašius, rašęs prancūzų kalba. Jo raštai yra išleisti net keliais tomais, o apie jo gyvenimą bei kūrybą yra parašyta visa eilė knygų, daugiausia prancūzų kalba. Išgyvenęs žmogiškąją tragiką, vienoje savo poemų jis tarė: "Mirusieji, mirusieji iš tikrųjų yra mažiau mirę nei aš..." Gyvas žmogus, pasak poeto, yra mažiau laimingas nei miręs, nes pastarasis yra jau išsivadavęs iš tos tragikos, kurią turi išgyventi ieškantis, gyvenimo pilnatvės siekiantis žmogus. Bet kelias į laimesnę gyvenimą eina per karstą. Dėlto kitoje poemoje O. Milašius sako: "Ir mano slėpinio pabaigoj — gilus vargšo miegas paaukuotame karste." Tai riba, su kuria baigiasi pirmasis žmogaus gyvenimo aktas, rėmėsis duona, mokslu, idėjomis ir laimingesnio gyvenimo troškimu. Antroje akte visa tai atkrinta, lieka tik tas branduolinis dvasios gėris, kuris transformuojasi į naują gyvenimą. Čia prasideda nebe gamtinė, o antgamtinė šviesa, Kristaus taip ryškiai paliudyta. Apie šį perėjimą taikliai sako liturginiai žodžiai: "vita mutatur, non tollitur" — gyvenimas keičiasi, bet nenyksta. Tai krikščioniškoji tiesa, atrasta ne laboratorijose, ne universitetų auditorijose, o Dievaugio Kristaus atskleista. Ja paremtas visas krikščioniškasis tikėjimas ir gyvenimas, kuris nusitęsia per dvi plotmes — žemiškąją ir antžemiškąją.

Krikščioniui anoji antkapio ranka su žibintu reiškia ne laboratorinę, ne vadovėlinę, ne matematinę šviesą, o antgamtinę, kuri nušviečia žmogiškąją tragiką ir padaro ją laikine kelione, pilna kančios, bet pasibaigiančia laimės žiburio plotmėje. Šis tikėjimas atsispindi ir kapinių paminkluose, jų formose, simboliuose ir įrašuose. Viename jų pvz. pašymėta: "memoria mortis est summa sapientia" — mirties prisiminimas yra didžiausia išmintis. Taikliai pasakytą, nes žmogaus perėjimas iš pirmojo, įvadinio akto į ant-rajį yra viską įprasminanti atomazga, pilnatvės pasiekimas, o įstrigimas pirmajame akte yra sunykimas. Dėlto Vėlinės yra prasmingos jau vien dėlto, kad primena mums pagrindinę žmogaus gyvenimo paskirtį. Jos nukreipia mūsų žvilgsnius iš triukšmingo miesto į ramybės viešpatiją, kurios nebedrumsčia kasdieniniai rūpesčiai. Be to, kapinės, toji ramybės viešpatija, yra ir mūsų lietuviškojo gyvenimo dalis. Jose palaidoti mūsų artimieji, veikėjai, su kuriais tebesame susiję daugybę nematomų dvasinių gijų. Lietuviško stiliaus paminklai tebeliudija jų darbo ir gyvenimo pėdsakus. O kai kurių pėdsakai tebėra tokie ryškūs, kad juos pastebi visi, nes nesiriboją vien šeimos ar giminės kiemu — jie išeina į plačiąją visuomenę. Didieji mūsų veikėjai, nors yra iškeliavę prieš daugelį metų, tačiau per savo paliktus pėdsakus bei darbus tebeveikia mus ir šiandieną. Jie įprasmino ne tik asmeninį savo gyvenimą, bet ir kitų. Kalbanti jų ranka skleidžia ir krikščionišką, ir tautinę šviesą.

KANADOS IVYKIAI

MIRTIES BAUSMĖ VĖL SUSPENDUOTA

Federacinis parlamentas 119:106 balsų santykiu patvirtino mirties bausmės suspendavimą sekancijų penkerių metų laikotarpiui. Pirmą kartą mirties bausmės pakeitimas kalėjimu iki gyvos galvos buvo priimtas parlamente 1967 m. ir pasibaigė 1972 m. pabaigoje. Mirties bausmė buvo taikoma tik pareigavusių policininkų ir kalėjimų sargų žudikams, bet premjero P. E. Trudeau vyriausybė net ir tokiems nusikaltėliams ją pakeisdavo kalėjimu. Dabartiniame mirties bausmės suspendavimo pratime kaikiurie parlamento nariai reikalavo, kad mirtimi būtų baudžiami ne tik policininkų bei kalėjimų sargų žudikai, bet ir tie žmogžudžiai, kurie savo aukas nužudo pagrobimo ar prievartavimo metu. Tačiau šis jų reikalavimas buvo atmetamas balsavimo keliu, paliekant ligšiolinę mirties bausmės policininkų ir kalėjimų sargų žudikams. Šį kartą betgi teisėjams suteikiama teisė kairių žmogžudysčių atvejais paskelbti sprendimą, kad nuteistas iš kalėjimo nebūtų išleidžiamas 20 metų ir kad jam bausmė nebūtų dovanojama po 10 metų, kai prasideda įprastinis malonės periodas nubaustiems kalėjimu iki gyvos galvos. Už mirties bausmės suspendavimo balsavo 70 liberalų, 22 kon-

servatoriai ir 27 NDP socialistai, prieš — 13 liberalų, 73 konservatoriai ir 13 kresditių, 1 socialistas ir 1 nepriklausomas parlamento narys. Mirties bausmės suspendavimui pritarė visi pagrindinių partijų vadai: liberalai — P. E. Trudeau, konservatoriai — R. Stanfieldas, NDP socialistų — D. Lewis, nors kanadiečių dauguma yra pasisakiusi už mirties bausmės visiems žmogžudžiams. Kanados statistikos 1972 m. duomenys liudija žmogžudysčių skaičiaus padidėjimą daugiau kaip 8%. 1971 m. buvo nužudyti 426 gyventojai, o 1972 m. — 478.

Imigracijos ministeris R. Andras paskelbė federaciniam parlamente, kad nelegalių imigrantų registracija ir jiems iki spalio 15 d. teikiama amnestija nebus pratęsta. Ligi to laiko užsiregistravo 49.416 nelegalių imigrantų, o šiam terminui praėjus — 33. Pastariesiems bus padaryta išimtis, jeigu jie įrodys užsiregistravimo pavėlavimą dėl rimtos priežasties. Visi kiti nelegalūs imigrantai bus deportuojami be apeliacijos teisės, tačiau vyriausybė nesiruošia imtis specialių medžioklės tokiems asmenims išaiškinti ir surasti.

Saudi Arabija sulaukė viena tanklaivį su Kanadai skirta narkotikais (Nukelta į 8-tą psl.)

Lietuvių kapinėse Mississauga, Ont., jau lisis apie 500 tūk. lietuvių, kuriuos Vėlinių proga prisimena artimieji. Kalbėję už privačių paminklų matyti Laisvės paminklas. Nuotr. V. Maco

Nesėkmingas lietuvių bandymas pabėgti

Romoje iš rusų ekskursijos bandė pabėgti B. Strikulis, bet pateko į sovietų rankas. Caristinė Rusija buvo vadinama "tautų kalėjimu". Dabartinė sovietinė Rusija yra ne tik tautų, bet ir atskirų individų kalėjimas. Jei iš to kalėjimo kaskada ir išleidžia neva į laisvę, žmogus yra to kalėjimo sargų sekamas, prižiūrimas, kad nė žingsnio į šalį nenužengtų. Tai patvirtina toks įvykis.

Laivų į Neapolį. Į Neapolį š.m. spalio viduryje atplaukė rusų laivas su 296 sovietų piliečiais turistais. Jų tarpe, atrodo, buvo nemažai ir lietuvių. Spalio 14 d. vakarą tie turistai devyniais automobiliais atvyko apžiūrėti Romos. Vienam tu turistų, Broniui Strikului, 30 metų vyrui, pavyko susisiekti su italų policija ir pasiprašyti politinio pabėgėlio teisių. Policijoje Strikulis, sunkiai kalbąs angliškai, per vertėją pasiprašė savo norą. Policija, susisiekusi su atitinkamam ministerijom, Strikului paaiškino, kad jis gali likti Italijoje, bet turi parašyti prašymą pabėgėlio teisės gauti; paskui bus nugabentas į Triestą, kur yra tokių pabėgėlių stovykla. Ten veikia speciali komisija, kuri iširia kiekvieno pabėgėlio atvejį ir paskui vidaus reikalų ministerijai duoda galutinį sprendimą. B. Strikulis tokią prašymą parašė ir pasilikęs policijos būstinėje, kol bus išgabentas į Triestą.

Kreipėsi į policiją. Spalio 16 d., kai sovietiniai ekskursantai turėjo grįžti į Neapolį, apsižiūrėta, kad trūksta trijų keleivių. Ekskursijos vadovas, lydimas kelionių biuro atstovų, kreipėsi į artimiausią policijos postą, prašydamas surasti pasilikusius. Policija sužinojo, kad vienas iš negrįžusių prie ekskursijos grupės yra centrinė policijos būstinėje, kad pasiprašė politinio pabėgėlio teisių ir kad bus išgabentas į Triestą. Jis jau atsisakęs grįžti į Neapolį ir iš viso į Sov. Sąjungą. Kur kiti du atsisakysieji nuo ekskursijos, policija nežinojo. Ekskursijos grįžimas į Neapolį buvo atidėtas vėlesnei valandai.

Maskviniai sargai. Spalio 16 d. du italų neuniformuoti policininkai atlydėjo B. Strikulį į Romos geležinkelio stotį, iš kur turėjo išeiti traukinyje į Triestą 22.15 v. Policininkams esant prie bilietų langelio, staiga prie Strikulio priėjo du stiprūs vyrai ir rusiškai šaukdami, keikdami bei grasindami, bandė B. Strikulį jėga vesti su savimi. Italų policininkai, B. Strikulio palydovai, nors ir juodu sovietiniai "sargai" koliojo ir varė šalin, visus tris nugalėję ir geležinkelio policijos postą ir iš ten susisiekė su poli-

cijos vadu, kur jam buvo išduoti visi trys atgabenti į Romą sovietiniai turistai. Toliau patikrinus dokumentus, paaiškėjo, kad anie "sargai" yra Vladimiras Petkelis, 43 m., ir Vytas Pompeikis, 39 m., (greičiau Pupeikis, nes italai labai iškreipia svetimtaučių pavardes). Juodu pasisakė esą bendrosios turistų grupės mažesnių grupių (5 asm.) vadovai, atsakingi už savosios grupės asmenis. Visą kelią nuo geležinkelio stoties iki policijos būstinės "sargai" buvo drauge su B. Strikuliu ir visą laiką rusiškai šaukė, grasino, gąsdino. B. Strikulis atrodė prislėgtas, nusiminęs ir pagaliau "sargų" akivaizdoje per vertėją pareiškė atšaukti savo prašymą suteikti jam politinio pabėgėlio teises. Savo "atsisakymą" patvirtino raštu ir parašu.

Taigi policijoje išstaryti, reikalą "sutvarkė" Petkelis ir Pompeikis (ar Pupeikis?) grįžo į savo grupę, kuri tuoj išvyko į Neapolį, o B. Strikulis buvo nugabentas į Sovietų Sąjungos ambasada. Jo likimą galima lengvai įsivaizduoti. Sovietų aiškinimas. Incidentas įvyko geležinkelio stotyje. Tasai stumdymasis, žmogaus grobimas, policijos nepajėgumas buvo stebimas daugelio žmonių tuo metu buvusių stotyje. Mačiusieji pasakoja, kad tai buvęs labai nemalonus vaizdas, nors nebuvo aišku, kas ten iš tikrųjų dedasi. Žodžiu, įvyko viešas skandalas. Žurnalistai telefonu pasiteiravo sovietų ambasadoje apie B. Strikulio likimą. Vicekonsulas žurnalistams davė tokį sovietinės taktikos še-

misijos pirm. G. Kahar, latvių politinės komisijos pirm. V. Liepins. Priėmimui buvo skirtos 45 minutės, tačiau jis užtruko pusantros valandos. Premjeras gyvai domėjosi baltiečių problemomis, nors jo sekretorius, tvarkęs priėmimą, nekartą priminė, kad jo laukia jau kiti. Pokalbyje taigi dalyvavo užsienio reikalų min. M. Sharp, daugia kultūrių reikalų min. dr. St. Haidasz ir sekr. M. O'Connell. Visi jie išklauė baltiečių atstovų pasisakymų apie Europos saugumo konferenciją, Kanados laikyseną sovietų okupuotų Baltijos valstybių atžvilgiu, vyriausybės paramą baltiečių kultūrai bei švietimui, jos ryšius su centrinėmis organizacijomis. Šių klausimų kontekste buvo paliešta tautųdystė Pabaltijio kraštuose, kelionių suvaržymai, išskirtų šeimų sujungimo galimybė. (Nukelta į 8-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

KARAS ARTIMUOSIUOSE RYTUOSE BUVO SUSTABDYTAS JUNGTINIŲ TAUTŲ saugumo tarybos pakartotine paliaubų rezoliucija, JT kariuomenės dalinių pasiuntimu paliauboms prižiūrėti. Pirmieji švedų, suomių ir austrų karo paliaubų priežiūros daliniai ir buvusias fronto linijas buvo pasiūti iš Kipro salos. Jų vadu paskirtas penkias kalbas mokantis suomis gen. ltn. E. Siilasvuo, sovietų-suomių ir II D. karo dalyvis. Pirmoji JT saugumo tarybos rezoliucija neįstengė sustabdyti kautynių tarp Izraelio ir Egipto dalinių vakarinėje Suez kanalo pakrantėje. Izraelio kariuomenės daliniams, aprenčiams egiptiečių uniformomis, amfibiniais 1967 m. kare paimtais sovietų tankais be kovos pavyko persikelti per Suez kanalą jo viduriniame ruože. Per susidariusią spragą Izraelis į Egiptą permetė apie 20.000 karių, kuriems pavyko pasiekti Suez įlanką ir užimti jos uostą Ras Abadiją. Atrodo, karo paliaubas šiame fronte sulaužė Izraelis, siekdamas Suez miesto užėmimo ir Egipto III armijos atkirtimo rytinėje Suez kanalo pakrantėje. Paliaubos buvo atstatytos tik tada, kai Izraelio generolai pasiekė savo tikslą — nutraukė tiekiamą apie 20.000 vyrų turinčiai Egipto III armijai. Egipto prez. A. Sadatas netgi buvo priverstas kreiptis į JAV bei Sovietų Sąjungą ir prašyti jų kariuomenės dalinių paliauboms užtikrinti. Šis prašymas sukėlė naują įtampą tarp Vašingtono ir Maskvos, nes pastaroji tokia pagalbą buvo linkusi suteikti. Prez. R. Niksonas savo ginkluotoms pajėgoms paskelbė trečio laipsnio alarmą, bet jis buvo atšauktas, kai paaiškėjo, kad Sovietų Sąjunga Egiptan nori paskirti tik stebėtojus. Karo pavyko tarp JAV ir Sovietų Sąjungos paneigti kompartijos vadus L. Brežnevą ir TASSO agentūra oficialiai pranešimu. Jungtinių Tautų saugumo taryba į 7.000 vyrų dalį — Egiptietis dalinius neįjungė atominius ginklus turinčių didžiųjų valstybių karių. Panašus karo paliaubų daliniai ir Artimuosiuose Rytuose jau buvo pasiūti po 1956 m. karo, bet tada šis sprendimas buvo padarytas Jungtinių Tautų visuotiniame posėdyje su Egipto ir Izraelio sutikimu. Juos teko atšaukti prieš 1967 m. karą, kai to atšaukimo pareikalavo Egipto prez. G. Nasseris. Šį kartą paliaubų priežiūros daliniams tvirtesnė korta suteikta JT saugumo taryboje priimta rezoliucija. Juos atšaukti galės tik saugumo taryba.

DIDŽIULIAI NUOSTOLIAI. Septyniolika dienų trukęs karas abiem kariaujančiom pusėm atnešė didelius nuostolius. JAV krašto apsaugos departamento pareigūnų duomenimis, Izraelio kariuomenė neteko apie 5.000 žuvusių ir sužeistų karių, arabų kraštai — apie 15.000. Arabai sunaikino apie 120 Izraelio lėktuvų ir apie 800 tankų, žydai — apie 450 arabų lėktuvų ir apie 1.900 tankų. Izraelis jau yra pripažinęs, kad jo lėktuvų, tankų bei kitos karinės medžiagos nuostoliai siekia milijoną dolerių. Prie šios sumos reikia prijungti dėl visuotinės mobilizacijos Izraelio pramonės patirtus dviejų milijonų dolerių nuostolius. Prez. R. Niksono vyriausybė vis dar tęsia intensyvią Izraelio ginklavimą, kol bus atstatyti prieškarinis balansas, nors Sovietų Sąjungai jau sumažino ginklų siuntas Egiptui ir Sirijai.

KRITIKUOJA GENEROLAI. Izraelį valdančią premjerės G. Meir darbiečių partiją sukskalde krašto apsaugos ministeriui gen. M. Dayanui skirta kritika dėl karo neapratymo ir nepakankamo pasiruošimo. Jo atsistatydinimo pareikalavo teisingumo ministeris Y. S. Shapira. M. Dayanas sutiko atsistatydinti, jeigu nepasitikejimą pareikštų pati premjerė G. Meir, tačiau pastaroji jam pareiškė pilną savo pasitikejimą. Atrodo, šis klausimas gali vėl iškilti Izraelio parlamento rinkimuose, turėjusiuose įvykti spalio 31 d., bet dėl karo nukeltuose ir gruodžio 31 d. Libano sostinėje Beirut kalbama, kad Sirijoje karo lauko teismo susilaukė brigados gen. R. Halawi, davęs įsakymą savo daliniams pasitraukti iš Golan augstumu, kai jiems kilo atkirtimo pavojus. Neutrūs stebėtojai pabrėžia abiejų pusių padarytas klaidas. Izraelis, per daug pasitikėdamas savimi, netikėjo, kad arabai gali pradėti karą, neįvertino jų padarytos pažangos ir neįpamato sovietų naujųjų priešlėktu-

vinų raketų veiksmingumo. Egiptas užėmė visą Suez kanalo rytinę pakrantę ir puolimus bandė visu šio fronto ruožu, užuot koncentravęs vieną stiprų smūgį kurios nors kalnų perėjose kryptimi. Dėl tos nelemtosios Suez rytinės pakrantės dabar buvo atkirsta jo III armija pietinėje kanalo fronto zonoje. SPAUDOS KONFERENCIJA. Prez. R. Niksono žadėta per radiją ir televiziją pasakyti kalbą sutrukdė karas Artimuosiuose Rytuose ir netikėtai iškilusi įtampa su Sovietų Sąjunga. Vietoj kalbos jis pasirinko spaudos konferenciją, kurios dalis klausimų lieto taikos problema, dalis — Watergate incidentą tyruose specialaus tardytojo A. Cox atleidimą, generalinio prokuroro E. Richardsono ir jo pavaduotojo W. Ruckelshauso atsistatydinimą. Prez. R. Niksonas pažadėjo paskirti naują tardytoją, o teiseiui J. Siricai jau anksčiau buvo pranešęs savo sutikimą perduoti 9 magnetofono juosteles su pokalbiais apie Watergate. Spaudos konferencijoje prez. R. Niksonas atstoriai kritikavo televiziją už senatoriaus S. Ervino vadovaujamą komitetą posėdžių transliavimą ir nesąžiningus žinių komentatorius. Tenka sutikti, televizija ir spauda buvo sukelusi tokį triukšmą, kad prez. R. Niksono dienos Baltuosiuose Rūmuose atrodė jau suskaičiuotos, kai tuo tarpu jo pašalinimas yra beveik neįmanomas. Atstovų rūmų teisingumo komitetas tik svarsto šią galimybę, norėdamas nustatyti, ar pašalinimo procedūrai yra pakankamai priežasčių. Pirmiausia tai pašalinimą paprastai balsų dauguma turi nutarti JAV atstovų rūmai, o tada visą bylą perima senatas, kuriame sprendimas turi būti padarytas dviejų trečdalių balsų dauguma. Neatrodė, kad prez. R. Niksono priešai galėtų surinkti tiek senatorių balsų. Taigi, visas reikalas tėra išpūstas didelis muilo burbulas, nedarantis garbės procedūrinis faktus nutylėjusiam amerikiečiam žurnalistams.

SNIPŲ TINKLAS. Švedijos policijos vadas C. Perssonas, atidarydamas naujus policijos rūmus Ulricehame, pranešė, kad komunistų snipų tinklą atskleidė švedų žvalgybos pusen perėję du agentai iš R. Europos. Komunistų snipai daugiausia rinko žinias apie švedijos politinę ir ekonominę būklę. Policija suėmė kai kurios linijos žurnalo "Fib-Aktuell" du redaktorius. Tas kairiųjų žurnalas eile straipsnių demaskavo švedų žvalgybos ryšius su JAV, Britanijos, Izraelio žvalgyba ir netgi paskelbė vartojama kodo sistemą, padarydamas nemažos žalos švedijos saugumui.

NAUJA KGB TAKTIKA? Sovietų fiziką A. Sacharovą ir jo žmoną pusantrios valandos grasinimais terorizavo į jų butą Maskvoje įsiveržę du arabai. Jie sakėsi esą Juodojo Rugsėjo grupės nariai. Grasinimų A. Sacharovas susilaukė už libanietį žurnalistų padarytą įtaigą, kad Vakarų pasaulis neleistų Sovietų Sąjungai kištis į arabų žydų karą. Kadangi visus užsieniečius Maskvoje prižiūri KGB agentai, sunku patikėti arabų teroristų teorija. Greičiausiai juos panaudojo KGB kaip savo naują taktiką. Praėjusią savaitę Maskvoj nusizūdę poetas ir mokytojas Ilja Gabai, iššokdamas pro langą iš savo buto. Jis buvo kalintas 1969-72 m. ir pastaruoju metu vėl pradėtas tardyti dėl įtariamo ryšio su po grindžio laikraščio "Dabartinio įvykių Kronika". Velionis buvo beprotnam kankinamo gen. P. Grigorenko bičiulis.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$7, pusmetinė — \$4. Rėmėjo prenumerata \$10
Skelbimai ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatgako. Rankraščiai taisyti redakcijos nuostata.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$7 per year, \$4 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
941 Dundas Street West, Toronto 3, Ont., Canada
M6J 1W4 Tel. 368-6813

RELIGINIAME GYVENIME

* **Sventieji 1975 metai** turi tapti dvasinio atnaujinimo metais — pareiškė Paulius VI, kalbėdamas savo 76-tojo gimtadienio proga. Tas laikotarpis turi tapti malonės metu sielai, Bendrijai ir visam pasauliui. Sventuosius Metus popiežius pasiūlė padavinį dvasinio užsidegimo metais.

* **Hierarchinės vienybės su Sv. Petro Sostu** pareiškima, kuri padarė Olandijos vyskupai bendrame ganytojiškame laiške, Paulius VI labai užgry. Jis pasiuntė jiems laiška, kuriame pabrėžė savo popiežišką vietą kaip nepakeičiamą ir išreiškė tiek savo, tiek visų vyskupų nepaprastą atsakomybę mokant ir vedant žmoniją tiesos keliu. K. Bendrija esanti universali savo prigimtimi. Kiek ji yra žmogiška, turi žengti su žmonijos istorija ir atspindėti visus žmonijos pasikeitimus, tačiau neužmiršti, na ir jos dieviškoji pusė, kuri turi visus pasikeitimus vertinti. Aprišimo šviesoje ir atsiskaitojimo įtaką, kurios yra žalingos jos antgamtinė misijai.

* **Popiežiškoji komunikacijos komisija** buvo įsteigta Pijaus XII prieš 25 metus. Jai vadovaujanti buvo paskirtas arkiv. Martin J. O'Connor. Lygiai tuo pačiu metu amerikietis lenkas John Wrobel pasiuntė pinigų sumą Krokuvos arkivyskui padėti. Adomui Sapiehai, kad būtų leidžiamas į mokslus klierikas Andriejus Deskur. Šiomis dienomis, komunikacijų komisijai švenčiant 25 metų gyvavimo sukaktį, jos pirmininkas paskirtas dabar jau monsinjoras Andriejus Deskur, vietoj neseniai mirusio arkiv. Edward Heston, CSC. Mons. Deskur paskutiniuoju metu buvo komunikacijos sekretorium.

* **"Germanicum"**, popiežiškoji vokiečių ir vengrų kolegija Romoje, šiomis dienomis atšventė savo gyvavimo ketvirtąjį šimtmetį. Ta proga kolegijoje buvo suvažiuavę šimtai joje studijavusių asmenų, jų tarpe ir kun. Hans Kueng, įvairiomis kontroversijomis išgarsėjęs šveicaras teologas. Spalio 10 d. juos visus iškilmių proga aplankė Paulius VI.

* **Dalai Lama**, 38 m. amžiaus komunistų užimtojo Tibeto budistų dvasinis vadovas, gyvenęs tremtyje, lankėsi Vatikane ir turėjo 30 min. privačią audienciją pas Paulių VI. Tai buvo jo pirmoji kelionė į Europos kontinentą.

* **Katalikų Bendrijos Rytų** apeigų teisių reformos komisija sudaryta iš 65 asmenų. Komisijos pirmininku paskirtas siomalabariečių apeigų kard. Joseph Parecattil, o prosekretoriumi — kun. Ivan Zuzek, SJ, buvęs Rytų apeigų instituto rektorius. Komisijos nario teisėmis įeina ir arkiv. Mario Brini, Rytų apeigų kongregacijos sekretorius.

* **Turino drobė**, kurio, spėjama, buvo suvyniotas Kristaus kūnas po nukryžavimo, lapkričio 23 d. bus rodoma Italijoje per televiziją. Tai pranešė Turino arkivyskupas kard. Michele Pellegrino.

* **Kanados Katalikų Bendrija** yra vienintelė religinė bendruomenė paaugusi gerokai savo narių skaičiumi nuo 1961 m. gy-

ventojų surašinėjimo. Pagal valdžios statistiką, katalikai Kanadoje per tą laiką paaugo nuo 45.7% iki 46.2% visų Kanados gyventojų. United Church krito nuo 20.1% iki 17.5%, o anglikonai — nuo 13.2% iki 11.8%. Kitos dvi grupės, kurios per tą laiką šiek tiek paaugo, tai Jehovos liudininkai — nuo 0.4% iki 0.8% ir sekmininkai — nuo 0.8% iki 1%. Reikia pastebėti, kad katalikai Kanadoje pagausėjo imigracijos dėka: per tą laikotarpį atvyko daug italų ir portugalų, kurie daugiausia yra katalikai.

* **Kard. Jozef Mindszenty**, 81 metų, lankydami New Brunswick, N.J., kur dedikavo vengrų Sv. Vladislavo šventovę, davė pasikalbėjimą NC žinių agentūros atstovui. Pasikalbėjime per vertėją kardinolas pareiškė norįs, kad šv. Stepono kairūna — Vengrijos valdovų simbolis, kuri yra JAV, neatitektų komunistams. Kai jis buvo užklaustas apie komunistinės valdžios jam 1971 m. suteiktą "amnestiją", kardinolas staiga pertraukė laikraštiniuko klausimą ir be vertėjo pagalbos angliškai paaiškino, kad Vengrijoje "valdžios" tikrąją žodžio prasmę nėra, nes valstybės valdžia turinti remtis konstitucija. Vengrijoje, anot kardinolo, šiuo metu yra tiktai "režimas", kuris remiasi prievarta. Kardinolas daug pasakojė apie patirtus žiaurumus komunistų kalėjimuose prieš 1956 m. sukilimą Vengrijoje.

* **Kun. Roberto Tucci, SJ**, 52 m., paskirtas naujuoju Vatikano radijo vyriausiojo direktoriumi. Iki šiol jis buvo žymus jėzuitų žurnalo "Civiltas Catholica" redaktorium.

* **Prancūzų ambasados Kini**joje attache Yves Boutevin norėjo susituokti su ambasados sekretore Marie-France Lenfant Peking. Vienintelė katalikiška šventovė, kurią rado veikiančia, buvo Marijos Nekalto Prasidėjimo katedra, tačiau ir jos kunigai prisipažino, kad yra atsisakę nuo Romos ir popiežiaus nepripažįta.

* **Kanados katalikų, anglikonų, protestantų ir žydų** vadovai pasirašė raštą, ragindami Kanados valdžią pasirūpinti šimtais tūkstančių politinių kalinių, kankinamų ir žudomų Pietų Vietnamo valdžios. Iš katalikų tą raštą pasirašė Kanados vyskupų konferencijos pirmininkas vysk. William Power iš Antigoniš. Idomu, kad jie jokių raštų nepasirašė dėl šiaurės Vietnamo persekiojamų bei žudomų jų pačių tikinčiųjų.

* **Trys JAV pasauliečiai katalikai** — John Meehan, Peter Sampo ir Francis Boucher pranešė esą nusivylę katalikiškais Amerikos universitetais dėl jų moralinio ir intelektualinio nuosmukio paskutiniuoju metu. Jie steigia naują mokslo įstaigą — Magdalen College, Concord, N. H. Kolegija pradės veikti 1974 m. rudenį ir pirmaisiais metais bus priimama 40 studentų, o vėliau — daugiau. Pradžioje veiks tiktai humanitarinių mokslų fakultetas. Universiteto tikslas — tradicinių intelektualinių ir moralinių vertybių ugdymas jaunuose žmonėse.

Kun. J. Stš.

Prel. L. Tulaba, lietuvių Kologijos Romoje rektorius, š. m. rugpjūčio mėn. "Laive" prabėgė užsiminė apie nepriklausomą Lietuvos (1918 — 1940) santykius su Vatikanu. Tai ne istorinė santykių apžvalga. Greičiausiai tai atsakymas į tuos priminimus - priekaištus Vatikalui, girdimus kiekvieną kartą po popiežiaus konsistorijos, skelbiančios kardinolų kolegijos papildymą naujais nariais. Nors minėtam straipsnyje gerb. rektorius to fakto nemini, betgi kitaip negalima išsiaiškinti kuri kita proga paskatino jį rašyti vien panegirikas Vatikano pareigūnams.

1. Turbūt nedaug vasis žmonių, neigiančių, kad Vatikanas turi savo politiką ir toje srityje gerai paruoštas žmones. Nepriklausoma pasiskelbusi Lietuva savo paruoštą politiką neturėjo ir pačia politika kūrė kaskart "ad hoc", t. y. pagal atsiradusį reikalą.

2. Ir mes, išsitarėdami apie buvusius nepriklausomos Lietuvos santykius su Vatikanu, kad ir prabėgėme, užsiminsime, kad, be karaliaus Mindaugo krikšto ir jam pripažinto karališko titulo, kuri anais laikais teikdavo Romos popiežiaus, XVI š. turėjo Vilniaus vyskupo kardinolą Radvilą. Atrodo, kad mūsų istorikams Romoje lyg ir būtų privalu šituos santykius Lietuvos su Vatikanu deramai atkasti, nes jie turi pirmumą prieš lietuvių literatūros apžvalginius tuosius.

3. Prel. L. Tulaba kažkodėl visai nepaminėjęs vyskupo Pr. Karevičiaus žygio į Berlyną, kad suėjętį į šalį į Reichstago Centro žemėmis, kurių priešakyje tuomet buvo vėliau nužudytas Erzerbergeris. Nepraleistinas vysk. Pr. Karevičiaus pakvietimas į vokiečių kaizerio stovyklą. Tas pakvietimas ir pusrūčiai su kaizeriu mūsų vyskupui plačiai atverė duris į Reichstago ir kitur.

Kai Valstybės Tarybai buvo aišku, kad reikia turėti Vilniaus vyskupui lietuvių, buvo kreiptasi į Vatikano nuncijų Miunchene E. Pacelli. 1906 m. rusams pašalinus Vilniaus vyskupą O'Rourke, vyskupo sostas liko neužimtas. Po dvylikos metų, rusams nebeteikus galios Vilniuje ir at-

Vatikano santykiai su Lietuva

DR. P. MACIULIS

siradus naujam politiniam veiksmui, Vatikano nuncijus nebeturėjo motyvų nepriimti Lietuvos atstovų prašymo skirti Vilniaus vyskupą prof. kun. Jurgį Matulaitį. Be kitko, prof. kun. J. Matulaitį gerai pažinojo tuometinis Vatikano atstovas Varšuvoje arkv. Ratti. Nors tuomet lenkai buvo priešingai kun. Matulaičio kandidatūrai, kaip lietuviui, bet nieko nestengė prikišti jo asmeniui. Todėl Benediktas XV jį sutiko skirti Vilniaus vyskupą.

4. Prel. L. Tulaba netiksliai atpasakojo Maldos Dienos už Lietuvą paskelbimą, kuris neva išėjo iš to paties popiežiaus iniciatyvos.

Tokių Maldos Dienų skelbimas už karo nuniokotus kraštus buvo pradėtas nuo Belgijos. Jas gavo visi karo paliešti kraštai, bet Lietuva kaip atskiras kraštas nebuvo suminėtas.

1916 m. gale Rusijos Dūmos delegacija, lankiusi Europoje sąjungininkus, pasiekė ir Romą. Toje delegacijoje nariu buvo Dūmos atstovas Martynas Yčas. Jis žinojo apie Vatikano skelbtą Maldos Dienas, todėl jam kilo mintis, esant progai, priminti Vatikane ir Lietuvą. Kaip delegacijos narys, jam pavėjo gauti audienciją pas kard. P. Gasparri, kuris savo ruožtu priminė popiežiui delegacijos nario prašymą paskelbti Maldos Dieną ir už Lietuvą.

5. Popiežius Leonas XIII sudarė konkordatą su Rusijos caru. Pagal jį buvo įsteigta Mogilevo arkivyskupija su arkivyskupu buveine Petrapilyje. Po nepavykusio 1863-4 m. sukilimo uždarius Vilniaus universitetą, Petrapilyje buvo įsteigta Imperatoriškoji Katalikų Dvasinė Akademija, kurią galėjo pasiekti ir lietuviai, nors Murovojovščina tesiešautė Lietuvoje. Net ir Kražių tragedija kažkaip smarkiau neišjudino Vatikano pareigūnų.

1864 m. rusai uždraudė lietuviškus spausdintą žodį lotynų raidėmis. Buvo brukama "graždanka". Tik kruvinu kontrabandos keliu iš Tilžės plito Lietuvoje pasipriešinimas prieš rusinimą, siekiantį lietuvių supraslavinti. Negausi to meto švie-

suomenė su didesne dalimi lietuvių pasisakiusių kunigų pasipriešino tai pražūtingai bangai. Kiek apie tai Vatikano politikai žinojo arba kiek jie lietuviams pagelbėjo, kad kada istorijos dokumentai, kaip mano prel. L. Tulaba, atskleis. Tuo tarpu mes apie tai nieko nežinome.

Kalbant apie nepriklausomos Lietuvos santykius su Vatikanu, prisimintina, kad pirmas neoficialus Vatikano pasiteiravimas apie Lietuvą ir lietuvių, ypač apie Lietuvos vyskupus Vilniuje ir Kaune, įvyko per jau minėtą Vatikano atstovą Varšuvoje arkv. Ratti. Mat, lenkai buvo apnikę kardinolą P. Gasparri (valstybės sekretorių) savo priekaištais ir skundais prieš Lietuvą, ypač prieš Vilniaus vyskupą J. Matulaitį. Tenka pasidaryti išvadą, kad nuncijaus Ratti nusijustos Vatikaniui žinios kiek apriamo karštakošius lenkus, nors kard. Gasparri tebebuvo lietuvių atžvilgiu skeptikas.

6. 1919 m. pažymėtini kaip Lietuvos santykių su Vatikanu mezzimo pradžia. Jos akstinu buvo minėto nuncijaus Ratti atsilankymas Vilniuje ir Kaune. Mūsų vyriausybės neturėjo precedento ir nežinojo nuo ko ir kaip juos pradėti. Žinoma, tartasi su vyskupais, ypač su vysk. Pr. Karevičium, kurie pritarė tam, kad gal būtų gerai turėti Romoje vyskupų pranešimų perteikėjų kunigą. Apislotai prie Seinų seminarijos prof. kun. dr. Jurgio Narjauško. Jo nepavykusio 1863-4 m. sukilimo uždarius Vilniaus universitetą, Petrapilyje buvo įsteigta Imperatoriškoji Katalikų Dvasinė Akademija, kurią galėjo pasiekti ir lietuviai, nors Murovojovščina tesiešautė Lietuvoje. Net ir Kražių tragedija kažkaip smarkiau neišjudino Vatikano pareigūnų.

Cia taip pat pasakytina, kad Vatikanas taikstėsi prie tarptautinės linijos, Lietuvos nepriklausoma valstybė nepripažino, kol kitos Europos valstybės jos nepripažino. Jis kan. dr. J. Narjauško ir atstovų sarašus neįtraukė. Titulinis jo įstaigos adresas buvo šis: "Rappresentanza della Lituania presso la Santa Sede". Plačiau pasireiškė jam buvo sunku, nes jo lėšos buvo visai menkos. Po pusečio popiežiaus Benediktas XV jį ir jo sekretorius 1920 m. vasario mėn. pri-

ėmė privačioje audiencijoje. Tu pačių metų gale Benediktas XV privačioje audiencijoje priėmė mūsų seimo delegaciją, važinęsį po Europos sostines su prašymu pripažinti Lietuvą de jure.

1920 m. spalio mėn. lenkams užgrobęs Vilnių, kan. J. Narjauško veiklai Vatikane atsirado naujų, beveik neperžengiamų kliūčių.

1922 m. kovo mėn. buvo paskirtas pirmas oficialus Lietuvos atstovas prie Vatikano — Kazys Bizauskas charge d'affaires titulu. Tais pačiais metais jis susilaukė Lietuvos de jure pripažinimo ir iš Vatikano. Jam, deja, neilgai teko atstovauti Lietuvai, nes 1923 m. lapkričio mėn. jis jau buvo tokiu pat titulu perkeltas į Vašingtoną. Po K. Bizausko perkėlimo į Vašingtoną beveik ketverius metus atstovavo Vatikane neturėjome. Tik 1927 m. sudarius su Vatikanu konkordatą, buvo paskirtas pilnateisus atstovs dr. Jurgis Sadlys. Tais pačiais metais Stasys Girdvainis buvo paskirtas atstovybės sekretorium.

1931 m. dr. Saulį perkėlus į Berlyną, laikinio atstovo pareigas ėjo Stasys Lozoraitis iki 1932. IX. 1, kol jo nepakeitė dr. Kazys Grauzinis pilnateisio atstovo titulu. Dr. K. Grauzinį perkėlus į Argentiją, 1938 m. į Vatikano antrą kartą atvyko Stasys Girdvainis pilnateisio atstovo titulu.

Paprastai katalikiški kraštai savo atstovais į Vatikano pareigas katalikus, bet ne dvasiškus, nes Vatikano aparate su dvasiškais mažiau tesikaitoma. Bet iš kitos pusės Vatikaniui esti nemielie tokie katalikai, kurie tokiomis yra tik iš vardo. Ir mūsų atstovai buvo katalikai, gal tik nevisi praktikuoją. Vatikanas tai visuomet pastebė, nors to ir nepadarė. Vienu atveju, kai ėjęs pilnateisio atstovo pareigas mūsų paskutinis atstovas sugebėjo sueti į konfliktą su mums palankiu kardinolu Pizzardo, progal pasitaikius Vatikanas jį degradavo.

7. Vėlesnioji Lietuvos vyriausybė, kaip ir ankstyvesnė, apie Vatikano diplomatiją teturėjo labai menką nusimanyimą, todėl ir mūsų atstovavimas būdavo tik ranka nuomojamas.

Dėl Vatikano su Lenkija konkordato sudarymo, priskiriant Vilniaus vyskupiją Lenkijai, daugiau buvo kalta Lietuvos vyriausybė, nes nepasirūpino anksčiau už Lenkiją sudaryti konkordato. Reikia rausti iš gėdos, kad latviai ketveriais metais anksčiau už lietuvių konkordatą su Vatikanu sudarė, kai jų užsienio reikalų ministeriu buvo Meierovitz (žydai), pasitelkęs kanauninką Rancans. Be jokios pompas, ramiai gražiai atkando Zemaičių vyskupijos mišrūs lietuvių - latvių pakraščius, išsibarsčiusiems užsienio reikalų ministerijai su savo padaliniais).

nors mūsiškiai šeiminkai ne nebamtelėjo... Tik po to, kai jau ir Vilniaus vyskupija formaliai buvo pripažinta lenkams, 1927 m. tautinė vyriausybė pasirašė konkordatą su Vatikanu rugsėjo 15 d.

Daug jai ir negalima prikišti, nes neseniai buvo pradėjusi Lietuvą valdyti, tačiau negalima pamiršti jos parodyto priešiško Vatikaniui. Visiems žinomas prievartinis arkiv. Bartaloni paskelbimas "persona nongrata" arba toks akibrokštas, kaip Vatikano atstovui skirtų namų perdavimas "Pieno lašo" draugijai, jau nekaltant apie gatvines demonstracijas prie Vatikano atstovo įstaigos Kaune!

8. Kalenų užsispyrimu pagaliau Vatikanas patarė vyskupui J. Matulaičiui atsisakyti Vilniaus vyskupo posto, Vatikanas, be suteikto jam arkivyskupo titulo, pavedė paruošti Lietuvos bažnytinės provincijos sudarymo projektą. Nėra reikalo plačiau apie tai kalbėti, nes tokios provincijos sudarymas Lietuvai buvo reikalingas ir naudingas.

9. Vatikano paskyrimas lietuviu kun. prof. Petro Bučio Rytų apeigų vyskupu taikos metu gal ir būtų buvęs naudingas Katalikų Bažnyčiai, tik, man rodos, kad visas reikalas buvo gerokai pavėluotas, todėl iš tos vyskupo P. Bučio pradėtos veiklos nieko apčiuopiamo neišėjo. Atrodo, tam nebuvo paruošta, kaip kad dabar sakoma, ekumeninė dirva. Tam tikrų mostų buvo ir iš vyriausybės pusės — ji stengėsi sueti į artimesnį sąlytį su Kaune rezidavusiu pravoslavų vyskupu. Pvz. jam buvo duota parama pastatyti katedrines cerkvei. Vienos šventės proga jis buvo pagerbtas augštu Gedimino ordino žymeniu. To nebuvo padaryta lietuviams vyskupams. Mat, vyko kova prieš po grindų veikiančius ateitininkus, kuriuos mūsų vyskupai moraliai rėmė ir palaikė. Vatikano atstovai Lietuvoje tai matė.

Dr. K. Grauzinį perkėlus į Buenos Aires, to meto užsienio reikalų ministeris jo vieton Vatikane pilnateisus atstovus paskyrė Stasį Girdvainį. 1938 m., po lenkų ultimatumo, ir Stasys Lozoraitis pasirinko atstovą vieton Romoje prie Krivinalo, kur jam, deja, neteko parodyti ir išvystyti savo diplomatinį gabumą, nes, bolševikams užėmus Lietuvą 1940 m., jis neteko savo vietos ir pasiuntinybės nuosavą pastatą, kurį pasiėmė rusai. Pradžiai jis prisiglaudė su savo šeima Lietuvos pasiuntinybėje prie Vatikano kaip Stasio Girdvainio svečias ir geradėjas. Vėliau jo vyr. sūnus, niekad netarnavęs užsienio reikalų ministerijoje, tapo Girdvainio sekretoriumi. Atstovui mirus, Vatikanas paliko jam "reikalų vedėją" vardą. (Ištrauka iš spaudai paruoštos knygos "Istaigos ir žmonės" arba užsienio reikalų ministerija su savo padaliniais).

Mirus mielajam TĖVELIUI

Lietuvoje, jo sūnui ANTANUI BUMBULIUI
reiškiame nuoširdžią užuojautą, kartu dalindamiesi
visos jo šeimos liūdesiu —

KLK Kultūros Draugijos "Žiburiai" valdyba
"Tėviškės Žiburių" redakcija,
administracija ir spaustuė

A + A

Julijai Dovydatienei

mirus Lietuvoje, jos sesutei ANICETAI APERAVIČIENEI bei jos šeimai reiškiame nuoširdžią ir gilią
užuojautą —

KLK Moterų Dr-jos Šv. Jono Kr. parapijos skyrius

Mylimam sūnui EDVARDUI

tragiškai žuvus, JONUI ir BRONEI STANKAIČIAMS
reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą —

Vincas ir Sofija Akelaičiai

Saugesniai vasaros sezono važinėjimui patikrinkite
savo automobilius pas

AUTORITE SALES and SERVICE
Telefonas 531-1305 1536 DUNDAS St. W.

ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave.
(tarp Dundas ir College)

Atliekame visus autovežimų mechaninius pataisymus — priekinių ratų išlyginimą (wheel alignment), ratų išbalansavimą ir kt. Parduodame MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt. padangas. Sažiningas ir greitas patarnavimas. Savininkas FRANK PETIT

MOHAWK

FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI

SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI

ĮVAIRŲS KILIMAI • ŠALDYTUVAI

VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. O X 9 - 4 4 4 4

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Torontiečiai veikė prie naujai pavadinto parko "Park Lithuania" ir jo iškabas. Iš kairės: Br. Saplys, K. Rusinas, D. Keršienė, St. Jokūbaitis (daugiausia pasidarbavęs šiame reikale ir vadovavęs komitetui), A. Puteris, KLB Toronto apylinkės pirmininkas

Lietuvių įsikūrimas Australijoje

V. SLOGERIS

Darbo sąlygos pirmajame dešimtmetyje

Iš pereinamųjų stovyklų atvykę į valdžios skirtas darbo vietas beveik visi imigrantai stengėsi gerai atlikti duotą darbą — visi norėjo gerai pasirodyti. Nuo pat pirmų darbo dienų pastebėjome, kad senieji australiečiai nemėgsta dirbti iš peties. Dažnai stovinėja, šnekasi daug, rūko, dukart į dieną (neskaitant pietų pertraukos) dar geria arbatą vietoj nustatytų 10 — 15 min. po pusvalandį ar visą valandą. Taigi, 8 valandų darbo diena gerai sutrumpėja. Eiliniai darbininkai ir maži viršininkėliai dažnai primena, lyg ir pri-laiko, kad neskubėtume: "go easy" ar "take your time", "do not hurry" ir pan. Vieni iš mūsų (mažuma) paklausė, kiti gi (dauguma) neklausė ir vis plėšėsi dirbti. Laikui bėgant, dauguma išmokome tingėti ir net pasimuliuoti, nes ar daug padarysi ar mažiau, pinigų gausi tiek pat. Vėliau išmokom, kad reikia vis reikalauti daugiau atlyginimo ir mažiau darbo. Už kokių metų daugelis apsižiūrėjo kitas darbo galimybes bei uždarbius ir iš sutarties darbo pradėjo išsisukinėti. Daugeliui pavyko. Atėjus sutarties pabaigai, judresnieji išsiriupino lengvesnį ir geriau apmokamą darbą fabrikuose. Gi nejudrus ir nelandūs (deja, tokių daug mūsų tautiečių tarpe) ir po sutarties liko senosiose darbovietėse. Dažnas ten ir pensijos (65 m.) sulaukė.

Kyla klausimas, o kaip su senųjų lietuvių imigrantų pagalba? Mums padėti ar patarti čia jau gyveną negausūs tautiečiai mažai tegalėjo, nes patys iš eilinių darbininkų statuso tik retas kuris pakilo. Tačiau kaikurie nuoširdžiai padėjo. Čia atvykus ir beveik visą 24 metų gyvenimo laikotarpį nebuvo problemos gauti darbą. Darbo buvo ir yra daug. Tik visa bėda, kad pradžioje mes negalėjome patys rinktis. Iš vienos pusės veikė vietos žmonių bei įstaigų nepalankus nusistatymas prieš visus imigrantus, ypač prieš DP, kurie dažnai buvo praverdžijami naciais. Iš kitos pusės visi DP, dar prieš išvykdamai iš Vokietijos, turėjome pasirašyti sutartį (kitaiip nevežė), kad sutinkame dvejus metus dirbti už atlyginimą betkurių ir betkurių valdžios įstaigų nurodytą darbą. Taigi, pardavėme savo kūną ir sielą valstybės nuožiriai. Tiesa, buvo sakoma, kad po dvejų metų galėsimė dirbti pačių pasirinktą darbą. Deja, gyvenimo praktikoj ilgai to nebuvo — daugelio darbų mums, "žemesnės" rūšies žmonėms, neduodavo, remiantis visokiais išsivalytais, kartais hipokratiškais, argumentais. Mums, lietuviams, ypač buvo sunku prasilaužti į geresnį darbą, nes labai retas pakankamai mokojo anglų kalbą. Daugumos senimo menkas kalbos mokėjimas kliudė ir net dabar, po 24 metų, tebekliudė gauti lengvesnį, pvz. raštinės, darbą. Čia kaltas ir pats senimas, nes retas jau rimtai stengėsi kalbą išmokti. Pvz. paminėsiu lietuvių mokslo laikus, kurie dirbo vagonų valytoju, o paskui apie 10 metų dirbo vandens pripildytoju į išviečių bakus. Jis neišmoko kalbos ir geresnio darbo negavo. Taigi, daugeliu atveju kalti buvome mes patys.

Visuomeninės padėties kilimas

Mūsų bėties visuomeninė padėtis pradėjo gerėti apie 1955 m., kai daugelis tapome piliečiais ir mūsų čia ėję mokslus vaikai baigė gimnazijas, kolegijas, gail. seserų mokyklas, universitetus. Mūsų vaikams čia išėjus mokslus, kad ir su šio kių tokiu nepasitikėjimu, pradėjo duoti jau jų profesijos darbą. Pvz. mano sūnus jau perėjęs į III universiteto kursą gavo darbą tik privačios firmos raštinėje. Valdžios įstaigos, į kurias kreipėsi, nedavė darbo. Mokydamasis ir kartu dirbdamas privačioji firma, pasiekė augstesnį postą. Tik gavęs B. Com. laipsnį jis sulaukė kiek augstesnio savo profesijos darbo valdinę įstaigą, ir tai po kreipimosi į eilę įstaigų. Taigi, prasimušti užtruko ilgai — net 11 metų. Nedaug kas iš jaunimo buvo laimingesnis. Daugeliui čia mokslą baigus užtruko dar ilgiau. Senimas, kuris turėjo Lietuvos universiteto diplomą, labai sunkiai, net ir kalbos pramokę, gavo geresnį darbą. Mat, vyresniems kaip 45 m. amžiaus į valdinę tarnybą patekti be "protekcijos" iš vietinių buvo ypač sunku. Dauguma inžinierių tik po 8—10 metų gavo braižytojų darbą. Tiesa, kaikurie vėliau po eilės metų gavo ir inžinieriaus darbą. Landesni teisininkai pasiekė valdininkų vietas po 12 metų, o kiti ir liko sandėlininkais, sanitarais, sodelių-gėlynų tvarkytojais ligoninėse.

Geriausiai sekėsi prasimušti ir uždirbti dailidėms bei staliams. Einant visur namų statybai, jie buvo greit priimti į unijas ir kaikurie tapo nedideliais statybos rangovais. Daugelis ir iš pusiau inteligentų, kurie buvo nagingi, ėmėsi dailidžių darbo ir greičiau prasiūrė. Sekėsi ir geriems siuvėjams. Kadangi valdinės darbovietės, pvz. geležinkelio dirbtuvės, sandėliuose, buvo dirbama labai lėtu tempu, tai daugelis tautiečių, ypač keletą pirmųjų metų, turėdavo du darbus ir, žinoma, dvi algas. Iki 4 v. p. p. o nuo 4.30 v. p. p. — kitoj darbovietėje, pvz. pieno skirstymo centre rūšiavo ar mašinomis plovė pieno butelius. Taip gyvenimo porą metų, kol geriau prasiūrė, įsigijo namus. Kadangi daug kur buvo dirbami viršvalandžiai, tai tautiečiai dirbo ju kuo daugiau. Pažįstu buv. karį, kuris eilę metų dirbo vielos fabrike prižiūrėdamas mašiną po dvi pamainas kasdien. Dirbo 5 dienas, o kartais net 6 į savaitę. Reiškia kasdien po 16 valandų. Augštąjį mokslą išėjo (dabar jau apie 200 asmenų) pastaraisiais metais jau pasiekė australiečių augstesnės klases — šviesuomenės lygį. Kaikurie tapo universitetų lektoriais, keli net profesoriais, daugelis gimnazijos mokytojais.

Keletas tautiečių pasiekė net labai augstų pozicijų valdžios įstaigose. Iš Lietuvos buvusių inžinierių augsto posto savo profesijoj pasiekė gal kokie 5 per visą Australiją. Iš buvusių Lietuvos gimnazijos mokytojų, man rodos, tik vienas (jau miręs) K. Kavaliauskas gana anksti tapo čia matematikos mokytoju gimnazijoj ir parašė net augstesnės matematikos du vadovėlius, kuriais naudojasi vietos gimnazijos. Bet tai išimtis.

Gana daug čia atvykusių buvusių pradžios mokyklų mokytojų dėl kalbos nemokėjimo taip ir liko darbininkais. Rodos, tik keli buvę Lietuvos gimnazijos mokytojai, išlaikę čia papildomus egzaminus, tapo ir čia gimnazijos mokytojais.

Lietuvos gydytojai ir dantų gydytojai čia turėjo dar papildomai mokyti bene 3 metus, kol gavo, išlaikę egzaminus, gydytojų ir dantų gydytojų teises.

Kaikurie tautiečiai, atlikę dvejų metų darbo sutartį ir porą metų dar pataupę, griebėsi prekybos, dažniausiai maisto. Tačiau šioje srityje į didesnius verslus, kiek žinau, niekas neprasimušė. Tik vienas, turėjęs svaiginamųjų gėrimų parduvę, gana gerai prasiūrė.

Keletas tautiečių griebėsi statybos rangovų verslo. Kiek žinau, bene 3 labai gerai prasiūrė ir praturtėjo. Keletas inžinierių ėmėsi pramonės, įsteigė dirbtuves. Neteko girdėti, kad būtų geriau prasiūrę. Vienam iš tautiečių pradžioj su baldų prekyba, o vėliau ir su laidotuvių biuru pavyko ypač geriau prasiūrėti bei praturtėti, bet tai išimtis.

Buto problemos

Kadangi pirmuosius porą metų vedė, bevaikiai ir su vaikais gyveno atskirai, visos šeimos stengėsi kuo greičiau įsigyti namelį. Deja, truko pinigų! Visi labai taupė ir dirbo kuo daugiau viršvalandžių ar net du darbus. Poros metų laikotarpyje dauguma sutalpė 200—500 svarų, o kai kurie ir daugiau.

Buto problema čia buvo galima išspręsti įsigijus statybai tolimame mažai apstatytame priemiestyje žemės sklypelį, kur buvo atvesta elektra ir vanduo. Arba artimesniame sename žemesnio statuso priemiestyje

IŠ MIRTIES ANGOS SUGRĮŽUS

Vaikščioju po lietuvių kapi-nes. Pilna pageltusiu lapu, nesimato net neseniai žydėjusių gėlių. Antkapiai įvairūs, su paveikslais ir be jų, mirties datos, kaikur žibčioja žvakutės. Išistas miestas iškeliausias. Tylu, ramu, byloja artimųjų išrašyti žodžiai. Jie visi nukeliavo į amžinybę... Paprasti darbininkai, mokyti daktariai, kariai, buvę Katyno ir Červenės liudininkai, Amerikos išeivijos vadai, radio kalbėtojai, vedėjai, Lietuvos prezidentai ir t. t. Gražūs paminklai, kaip Lietuvoj. Tačiau verta priminti ant Ernesto Cazerio statulos išrašyta mintis: "Žmogus ateina iš nežinios ir vėl įsėina nežinion."

Mirtis nebaisi. Tikrai ne. Du kartus jau buvau ant mirties slenkčio. Užgesau, dingo sąmonė. Rami siela, nes nieko blogo niekam nedariau. Nė žodelio neištariau, negaliu padėkoti liksiemis už globą ir sielavartą. Kai miršti, jau nebesvarbu nei giesmės, nei dainos, nei pagyrimai...

Kai atgavau sąmonę, pažvelgiau į praeties gyvenimą ir pasvėriau, ką gi čia žemėje prigyvenau? Pažvelgiau į mūsų jaunimą. Skaudėjo širdį, kai prisiminiau kelis jaunuolius, nukeliausius į kapus, nes buvo nuodu nuskinti... Gaila, kai pačioj jaunystėj, nuvyto žiedai... Bijau, kad tokia nelaimė mūsų vaikų neištiktų. Kaip neverti, kai matau, kad šalis be moralės ir Dievo eina į bedugnę. Dievas išvytas iš mokyklų! Kokie šlykštūs filmai televizijoje, teatre! Porno grafija klesti visur. Kriminali-

pirti seną lentų ar plytų namą, dar tinkamą gyventi ir turinti ne tik elektrą ir vandenį, bet ir kanalizaciją. Dauguma perkosi sklypelius, dažnai net 20 mylių iki miesto centro ir kartais 2—3 mylios nuo geležinkelio ar autobusų stoties. Sklypai buvo pigūs — nuo 50 iki 100 svarų už 50x200 pėdų plotą. Reikėjo iškirsti krūmus bei medžius. Kadangi savivaldybės apie 10 metų leido statyti laikinius namelius—būsimus garažus 12x30 pėdų, tai daugelis ir pradėjo nuo tokios "būdos" iš vieno kambario, virtuvės, prausyklos ir skalbyklos. Tie nameliai, mūsų supratimu, buvo tik "barakai", tinkami gyventi tik šiltame klimate. Dauguma statėsi patys savaitgaliais su vienas kito talka. Buvo samdomi tik elektros ir vandens įrengimo amatininkai, nes tautiečių, turinčių teisę tokį darbą atlikti, pradžioje nebuvo.

Kaip buvo statoma?

Iš plytų po būsimio namo sienom sumūrijami tik fundamento stulpeliai. Ant tų stulpelių pastatomi namo rėmai (lyg dėžės) iš 2 x 4 colių storio balkelių. Tie namo rėmai iš oro apkalami fibro-cemento plonais dideliais lapais tik ¼ colio storumo arba plonom ¾ colio lentom. Iš vidaus namo rėmai apkalami arba fibro-cemento, gipso, masonito arba plonais lapais-plokštėm. Grindys dedamos iš lentų. Langus ir duris pirkdavo padarytus dirbtuvėse. Stogo medžio konstrukciją-rėmus irgi patys sudėdavo. Jei stogas didesnio namo ir konstrukcija komplikuota, samdė amatininką. Stogus uždėgdavo patys fibro-cemento lapais, skarda arba čerpėmis. Dažydavo patys; kartais ir moterys padėdavo. Kadangi čia brangi darbo jėga, o statybos medžiagos nebrangios, tai už 2-5 metų dauguma turėjo savo namelius. Daugelis juose tebegyvena ir dabar. Senus namus perkusieji, tik įmokėję depozitą, dirbo viršvalandžius ir stengėsi greit išmokėti. Šie turėjo pliusų: jiems savaitgaliais nereikėjo daug dirbti — tik paramontuoti. Be to, jie gyveno arčiau miesto centro, visokio susisiekimo ir darbovietės. Niekas automobilių dar neturėjo.

(Bus daugiau)

DR. V. VIDZGIRIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Krikščioniškasis žmogus

Krikščioniškajam žmogui a us vaizdai išryškinti buvo skirtos dvi paskaitos. Kun. A. Rubikas (Vokietija) savo temą plėtojo, atsižvelgdamas į pagrindinį tikėjimo šaltinį — Šventraštį. Savo išvadose jis nurodė, kad krikščionybė, skelbdama įsikūnijusio Dievo paslaptį, ne tik nenustelgia rūpestio žmogaus būviu pasaulyje, bet dargi labai griežtai reikalauja iš kiekvieno atlikti savo pareigas visuomenė. Tariamoji "Dievo mirtis" nėra joks žmonių laimėjimas, bet jos apilėšimas, nuskurdimas ir susvetimėjimas. Tai patį klausimą toliau plėtojo kitoje plotmėje kun. dr. V. Kaulauskas, kalbėdamas apie "Lietuvių viltis išsilavinimo teologijos šviesoje". Krikščioniškoji žmogaus sąvoka yra kilnesnė ne tik dėlto, kad joje žmoniškumas pranaksta gamtiškumą, bet ir dėlto, kad žmogaus kančia bei auka joje randa prasmę. Žmogus gali kurti pasaulį be Dievo, tačiau toks pasaulis pasirodo nežmoniškas. Žmogiškojo susvetimėjimo šaknis krikščionybė regi ne tik visuomenės sąlygose, bet ir pačiame žmogui, ir tai vadina nuodėme. Krikščioniškojo žmogaus menkybė šiandien dažnai pasireiškia tuo, kad jis pasyvus kenčiančiųjų ir persekiojamųjų atžvilgiu.

Žmogaus teisės

Dr. A. Gerutis (Sveicarija) skaitė paskaitą "Žmogaus teisės Sovietų Sąjungoje". Kur nepaisoma žmogaus teisių, ten nėra žmoniškumo. Kur paminama visos tautos teisė laisvai gyventi, ten nesiskaitoma nė su pavienio žmogaus teisėmis. Tokia yra pavergtosios Lietuvos patirtis. Kaip tik dėlto šiandieninė lietuvių kova už žmogaus teises Lietuvoje yra ne vien tik tautinė išsilavinimo kova, bet ir labai svarbus pasaulinės reikšmės indėlis tarptautinėje kovoje už žmoniškumą. Jau prieš 80 metų Kražių gynėjai įrodė, kad lietuviai yra atkaklūs kovotojai už pagrindines žmogaus teises.

Platesnį pasaulinį akiratį sociologo žvilgsniu apžvelgė mag. V. Bartusevičius (Vokietija). Sprendžiant civilizacijos pažangos ir humanizmo santykį, pernelyg dažnai nuskamba pesimistiniai kultūros kritikos balsai. Nevisada yra teisūs tie, kurie iš anksto visas naujoves smerkia ar pasitinka su nepasitikėjimu. Gyvenimo pažanga visuomet dvideivė. Joje reiškiasi naudingi ir žalingi pradai. Žmogus gali surasti gyvenimo prasmę savo susikurtose aplinkoje, jei sugebės apvaldyti pasaulį. Tai priklauso nuo jo kūrybinio nusiteikimo. Tuo remiasi ir pasaulio pažanga.

Lietuviškoji plotmė

Niujorkietis inž. A. Sabalis bendrąją žmoniškumo problematiką perkėlė į mūsų išsiviskąją tikrovę. Niekas pasaulyje nėra laisvas nuo susvetimėjimo ir nužmogėjimo pavojų. Tik mes juos savo kasdieniniame gyvenime kitaip vadiname, būtent, vienu žodžiu — nutautėjimas.

Užsienio lietuviai, ypač vyresnioji karta, gyvena dviejų kultūrų itampoje ir nelengvai sprendžia jų suderinimo klausimą. Dar sunkiau tai išspręsti jaunajai priaugnčiajai kartai, kuri stovi prieš pavojų save prarasti. Paskaitininkas apžvelgė JAV lietuvių pastangas surasti naujų ir veiksmingesnių darbo būdus jaunimo švietime. Jis pabrėžė, kad labai svarbu gerai pažinti ir įvertinti gyvenamojo krašto sąlygas, kurios reikalauja organizuoto atoveikio daugeliu kryptų. Atskirai lietuvių sąlygas Švedijoje trumpame pranešime lietuvi Alodona Balandaitė-Bröland (Švedija), apibūdinus šio krašto visuomenės nuotaikas svetimšalių atžvilgiu ir lietu-

vo kūrybos lobį. Atskirai reikia paminėti išsamią kun. lic. B. Liubino paskaitą, kurioje kronikinuko kruopštumu buvo sužymėta daugybė faktų iš nueitojo europinių savaitių dvidešimtmečio.

Meninė programa

Sukaktuvinės savaitės meninė programa pasiekė savo viršūnę solistės Lilijos Sukytės dainų ir arijų koncertu. Klausytojai ilgai plojo užbūrusiai juos dainininkę. Toliau savaitės programą praturtino poetė Kotryna Grigaitytė - Graudušienė, paskleidusi pluoštą eilėraščių; pianistė ir muzikologė Raminta Lampsaitytė, dain. B. Gailiūtė-Spies ir torontietis stud. E. Krikščionas. Kun. J. Dėdinas parodė savo pagamintą savaitių filmą. Daug darbo įdėjo dail. A. Krivickas, tvarkydamas parodas, kuriose buvo vaizduojama savaitės istorija nuotraukomis, Vilniaus 650 m. sukaktis, įstatyti Londone gyvenančios dail. E. Gaputytės darbai, gintaro ir liaudies dirbiniai. Religine programa rūpinosi kun. J. Dėdinas, kun. D. Valentis, K. Senkus, kun. dr. J. Vaisnora, ev. kun. J. Urdzė. Atskirai paminėtina organizacinė komisija, kurią sudarė Alina Grininė, J. Barasas ir stud. M. Landas.

Nevisai ramūs tie platieji vandenys

AL. GIMANTAS

Visada malonu stebėti mūsų tautiečių laimėjimus gyvenamosios aplinkos pasaulyje. O tu asmeninių laimėjimų mokslo, meno, kultūros ar civilizacijos srityse vis dažniau galime pastebėti ir kartu pasidžiaugti savųjų sugebėjimu, vėrlumu ir ambicingumu. Turėdamas sentimentų spausdintam žodžiui, didžiosios spaudos puslapiuose visad įieškau lietuviškui ir pilnai pripažintam žurnalistiui — Rasos Gustaitis ir Jūratės Kazickas pavarčių. Per metus bent keliolika kartų randi jų straipsnius ir didžiausią, kad mūsų tautiečių mintis skaito ne šimtą tūkstantinę, bet milijoninę skaitytojų šeimą. Dešimtyms amerikinių dienraščių (kaikada ir keli žurnalai) spausdina ju lietuvių kilmės straipsnius. Turbūt ir aiškinti netenka, kad toks nuolatinis užsiangažavimas autorėms atneša ne tik moralinį pasitenkinimą, bet ir deramą materialinį atlyginimą.

Spalio viduryje dėmesį atkreipė dienraščių moterų skyriuje pirmajame puslapyje atspausdintas ilgozas — 157 eilučių Jūratės Kazickas (Associated Press writer) rašinys, iliustruotas viena nuotrauka ir pavadintas "His Client's the "Sexy Babe". Toks straipsnis prieš gerą dešimtmetį vargiai ar būtų buvęs pakankamai aktualus. Šios dienos pasauliui, persiėmusiam hedonistine dvasia ir seksualinėmis nuotaikomis, visa priimama ir pageidaujama, kas tik minėtų momentus iškelia ir paryskina.

Didžioji spauda vargu ar kada buvo bendrųjų nuotaikų auklėtoja, greičiau tik neutrali stebėtoja ir pataikautoja esamai kryptčiai, kuri kartais būna antihumanistinė, siekianti naikinti ar bent žaloti tikrąsias žmogiškąsias vertybes. Tai žinant, galima suprasti ir visuomenės dalies reikalavimus kelti, kalbėti ar ryškinti be jokiu skrupulų temas bei įvykius, kurie gali būti patrauklūs ar bent kiek sensacija perpinti. Tai tendencija neatsilikti, bet išradingumas. Žengiant karjeros pakopomis, reiki pasirinkimo nėra, nes liksi neįdomus, nepagaunantis linkmės ir laiko nuotaikos.

Todėl kiek stebina paskutinis Jūratės rašinys, kurio kaikuriuos frazės, žodžiai yra paimiti iš bulvarinės terminologijos. Straipsnyje kalbama apie moterų dra-

bužių madų kūrėją Frederick Hollywood, kuris turi savitą madų "filosofiją", radusią didelių pasiekimų visame krašte. Gi to pasiekimo pagrindą glūdi įsitikinimas, kad moterys turi rėdytis taip, kad patiktų vyrams. Straipsny Jūratė slidinėja labai slidžiu paviršiumi, atlikdama tik šaltos, abejingos reporterės vaidmenį. Ji ne tiek reiškia savąją nuomonę ar įsitikinimų, kiek stengiasi atidžiai išbaigti pasirinktą ar jai pavestą temą, palenkta minėto madų kūrėjo interesams. O ji turi visame krašte 69 krautuves. Jo pagėdavimas—moterys turi rengtis taip, kad, vienai įėjus į kambarį, visos kitos neapkęstų, o vėrai lydetų susižavėjimo žvilgsniais.

Idomu tik, ar Jūratei buvo lengvesnis šio rašinio paruošimas, ar anie Vietnam karo aprašymai?

★ Kun. Josef Pfab, 52 m. amžiaus vokiečių redemptoristas, išrinktas naujuoju redemptoristų vienuolijos generolu. Vienuolijai priklauso visame pasaulyje 7,400 narių.

Atidaryki taupomąją sąskaitą, kuri duoda 7% palūkanų ir leidžia išrašyti čekius

● Palūkanos apskaičiuojamos pagal minimalinį mėnesinį balansą.

● Ontario provincijos garantija.

Ontario

The Province of Ontario Savings Office Ministry of Revenue

Skyriai: Aylmer, Brantford, Guelph, Hamilton, London, Ottawa, Owen Sound, Pembroke, Seaford, St. Catharines, St. Mary's, Toronto, Bay ir Adelaide, Danforth Ave. ir Fenwick, 2035 Danforth Ave., Parliament Bldg. (Macdonald Black), University ir Dundas, 1556 Yonge, Walkerton, Windsor, Woodstock.

Hon. William G. Davis,
Premier

Hon. Allan Grossman,
Minister of Revenue

Kanados Lietuvių Dienos pamaldose katedroje Mišų atnašas prie altoriaus iškėlė celebruojantį kunigam šie dalyvių atstovai: KLB pirm. inž. E. Čuplinskas, "Miss Vilnius" J. Kobelskytė ir vilnietis Br. Saplys

Nuotr. S. Dabkaus

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

UZMIRSO KOVOTOJUS

V. Stankevičius „Komjaunimo Tiesoj“ rugsėjo 15 d. nusiskundžia, kad Širvintų rajono Musninkų miestelis visiškai užmiršo savo revoliucinę praeitį, žuvusius sovietų karius ir kovojus su partizanais kritusius savuosius sriubus: „Reiškiant jiems pagarbą, miestelio centre buvo pastatytas paminklinis akmuo. Jis ir dabar gerai matyti, tačiau jau apaugo samanomis, marmuro lenta išbluko. Dar blogiau atrodo kovotojų kapai broliškose kapinėse. Musninkų kolūkio ir mokyklų komjaunuoliai turėtų juos sutvarkyti, prižiūrėti. Galėtų kovinės šlovės muziejų įrengti, dažniau susitikti su gyvais praeities kovų liudininkais.“ Kai „KT“ redakcija su šiuo laišku supažindino Širvintų rajono komjaunimo komitetą, jo sekret. P. Antanaitienė buvo priversta susaukti Musninkų kolchozo komjaunuolių susirinkimą. Atsakyme skelbiama: „Nutaroma sutvarkyti palaidotų Musninkų kapinės žuvusių kovotojų kapus. Sutvarkytas bus ir paminklinis akmuo apylinkės centre, atnaujintas užrašas. Daugiau dėmesio vietos komjaunimo širvių ir praeities kovų relikvijoms išsaugoti.“ Priverstinis kapinių bei paminklų sutvarkymas, žinoma, nieko bendro neturi su pagarbos padidėjimu žuvusiems Maskvos garbintojams.

NETVARKINGI PIRČIUPIAI

Vilnietis A. Stanaitis „Literatūros ir Meno“ 33 nr. paėmė nemažą prieštarių Pirčiupius. Dėl sovietų partizanų veiklos vokiečiai suvedino senąjį Pirčiupį kaimą su jo gyventojais Dūkijoje. Dabar ten yra pastatyta skulptoriaus G. Jokūbonio „Motinos“ statula, įrengtas muziejus. Suvedginto kaimo vietoje išaugo Naujieji Pirčiupiai. Vasaros mėnesiais Pirčiupius ir muziejų kasdien aplanko apie 300-400 turistų. Ištroškusių čia negali gauti jokių gaivinančių gėrimų. Nėra net kiosko su laikraščiais, turistinės literatūros ne tik apie Pirčiupius, bet ir patį Dūkijos kraštą. Nedidžiuo turistų ir aplinka: „Gaila, būtu kruopščiau sutvarkyti monumentinio ansamblio aplinką, padidinti daugiau gėlių. Memorialinė siena su suvedgintų žmonių pavardėmis išblukusi, jų pavarčių beveik negalima perskaityti. Labai jau kukliai, tiesiog skurdžiai atrodo čia pat, už plento, esantis Senųjų Pirčiupių kaimelis. Jis nedidukas — vos keliolika sodybų, bet išore primena senus netvarkingus kaimelius, retai kur dabar bepastaikantius. Kaimelyje trūksta paprastos tvarkos, geresnės sodybų ir aplinkos priežiūros. Šis kaimelis, esantis prie pat paminklo, neuolat patraukia visų besilankančių dėmesį. Šiandien kiekvienam rajone nemaža naujų ir senų puikiai su tvarkytų gyvenviečių, jų nuolat daugėja. Atrodo, kad ir Senųjų Pirčiupių kaimelio sutvarkymas neturėtų būti didelė problema. Reikėtų pertvarkyti ir patį muziejų. Susidaro įspūdis, kad jis buvo įrengtas skubotai, o vėliau nebuvo papildomas naujais eksponatais. Geresnės priežiūros prašosi ir suvedginti bei atskaitę sodybų vietas, pažymėtos paminkliniais akmenimis. Abejonių kelia ir nauji girininkų pastatai netoli paminklo... Kultūros paminklų apsaugos valdybos viršininkas J. Glemža, atsiliepdamas į A. Stanaitio skundą, „L. ir M.“ 38 nr. praneša, kad Vilniuje jau yra ruošiamas Pirčiupių sutvarkymo projektas. Tačiau muzėjus ir po jo rekonstrukcijos

nebus įmanoma papildyti, nes visa autentiška medžiaga sudegė kartu su gyventojais.

V. ANDRULIO PELENAI

Spalio 11 d. Stakliškių kapinėse, Prienų rajone, i. nišą paminkliniam akmenyje buvo įmūryta urna su komunistinės „Vilnės“ ilgamečio redaktoriaus Vinco Andrulio pelenais. Šio Maskvos propagandai tarnavusio žurnalisto pelenus žmona Julija Vilnienė buvo atvežusi jau rugsėjo mėnesį, kaip liudija pranešimas „Gimtojo Krašto“ rugsėjo 20 d. laidoje. Atrodo, teko ilgokai laukti to paminklinio akmens. J. Andrulienė spalio 9 d. žurnalisto Sąjungoje buvo įteikta velioniiui paskirta žurnalistinė 1973 m. V. Kapsuko premija. I. Stakliškes atvežta urna pirmiausia buvo išstatyta vidurinėje mokykloje, kur paskutinė garbės sargybon stojo kompartijos „bosai“ — A. Sniečkus, M. Šumauskas, J. Paleckis su jaunesnįj partiečių papildu. Stakliškių kapinėse atsisveikinimo žodį tarė žurnalisto Sąjungos pirm. J. Karosas, „Tiesos“ vyr. red. A. Laurinčikas, ryšininkų komiteto pirmininkas pavaduotojas V. Kazakevičius. Prienų rajono vykdomojo komiteto pirm. A. Budbergis, vidurinės mokyklos mokytoja G. Tekorytė ir „Gimtojo Krašto“ red. V. Reimeris. Velionis buvo laipsinamas kaip didžiausias patriotas, vienas aktyviausių lietuvių komunistų federacijos kūrėjų. Pasak V. Reimerio, partiečio V. Andrulio širdyje sutilpo negestanti meilė Lietuvai, už šiandien didžioji velionis netgi nesiteikė gyvas apsilankyti Lietuvoje ir pamatyti tos tautos kančias sovietinėje vergijoje. Oficialiai buvo teisinamas, kad jis bijojas prarasti grįžimo teisę į JAV, o pasilikti okupuotoje Lietuvoje, matyt, nebuvo linkęs. I. Stakliškes atkeliavo tiksliai jo pelenai. Kitą dieną, spalio 12, Molėtų rajono „Taikos“ kolchozo buvo atidengtas paminklinis akmuo Maskvos pareigūnui Vytautui Putnui, pilietinio karo dalyviui ir karvedžiui, susilaukusiam skaudesnio likimo už V. Andrulį — Stalino įsakymu 1937 m. paleistos kulkos į pakaušį.

LIETUVOS GATVĖ

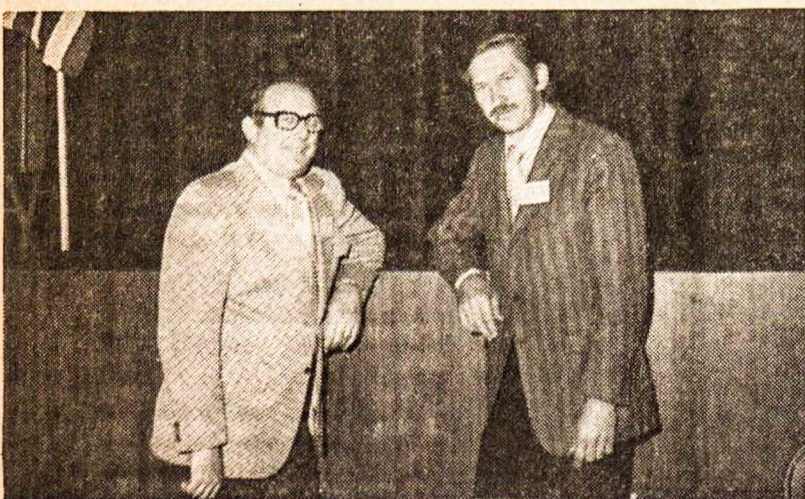
„Tiesa“ 238 nr. paskelbė keletą ištraukų iš rajoninių laikraščių. „Panevėžio Tiesoj“ J. Sipavičius praneša, kad iš tolimojo Vakarų Sibiro grįžo prie naujųjų statybų dirbė politchnikumo moksleiviai. Narymo gyvenvietėje jie pastatė du gyvenamųjų namų kompleksus ir atliko kitus darbus, kurių bendra samata — 66.000 rb. Atsilygindami už talką panevėžiečiams, Narymo gyventojai vieną gatvę pavadino Lietuvos vardu. Talkininkų brigados vadovavo būrio komisaras J. Sileikis ir A. Baliūris, patarimais padėjo meistras A. Petrosaitis, Pranešimo autorius J. Sipavičius taipgi prisitaria: „Ant aukšto kalno pastatėme paminklą politiniams carizmo tremtiniais V. Jermolajevui ir S. Goldšteiui. Sutvarkėme politinių tremtinių kapines, gyvenvietėje — tribuną...“ Sibire netruksta ir lietuvių politinių tremtinių kapų, nesulaukusiu jokių paminklų. Iš šio pranešimo beigi neatrodo, kad panevėžiečiai būtų pasirūpinę jų atminimo įamžinimu. Paminklą jie pastatė rusui V. Jermolajevui ir žydui S. Goldšteiui, carizmo tremtiniais, užmiršdami nepažintiems gausesnius komunistinio tremtinių.

V. Kst.

LONDON, ONTARIO

LITUANISTINIS MOKYKLOS mokytojas V. Gudelis pastangomis 1971. X. 17 d. Šiluvos Marijos parapijos salėje buvo atidaryta mokyklos biblioteka. Pradėta su 80 knygų, o dabar jau yra 500 tvarkingai sunumeruotų, su kataloguotų knygų aštuoniuose skyriuose. Vedama katalogų knyga ir kartoteka bei inventoriaus knyga. Iš jos matyti, kad turima turto už \$2000. Knygomis naudojasi mokytojai, mokyklos mokiniai, studentai ir suaugusieji. Knygų skaitytą dviejų metų laikotarpį — 350. Neseniai pradėta ir muziejinė dalis. Laukiama daugiau eksponatų.

Londono ir apylinkės lietuviai entuziastiškai remia šį projektą. Pirmieji knygų aukotojai, dar prieš knygynui įsikuriant 1969 m., buvo p. p. Stankai, R. Ziogarys, p. Tonkūnas, kun. B. Pacevičius, Toronto Prisiškėlimo parapija ir patys Londono mokyklos mokiniai. Knygynui įsikūrus, jį aktyviai remia dr. A. Kaveckas

Naujai išrinktas JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos prezidentas pirmas kunas inž. Algis Rugienius (dešinėje) su naujuoju PLB pirmininku inž. Br. Nainiu Detroito po VII JAV LB tarybos suvažiavimo Nuotr. J. Urbono

Nekaitai Pradatos Marijos Seserų kongregacijos sodyboje, Putnam, Connecticut, š. m. spalio 7 d. buvo atidarytas Adomo Galdiko muziejus. Nuotraukoje matyti šia proga susirinkę didžiojo meniniko bičiuliai ir gerbėjai. Sėdi iš kairės į dešinę: kongregacijos vyr. vadovė ses. Margarita Bareikaitė, Galdiko muzėjaus kuratorė dail. A. Merker, skulptorė-keramikė A. Kašubienė, muzėjaus globėja M. Galdikienė, prel. P. Juras ir dail. V. Vizgirda

Moterų atstovų suvažiavimas

Priimtas nutarimas prieš negimusį kūdikį žudymą ir jo legalizavimą

KLK Moterų Draugijos visuotinis atstovų suvažiavimas, įvykęs 1973 m. spalio 20-21 d. d. Toronto, Prisiškėlimo parapijos patalpose, praėjo gana jaukiu, šeimyniškoje nuotaikoje. Atstovės, atvykusios iš tolimesnių Kanados vietovių, kaip Montrealio, Delhi, Hamiltono (Londono skyrius šį kartą suvažiavime nedalyvavo), turėjo progos peržvelgti draugijos skyrių veiklą, pasidžiaugti atliktais darbais ir išrinkti centro valdybą sekančiam terminui.

Suvažiavimo atstovės pradėjo rinktis ir registruotis šeštadienio rytą, 10 v., o jau 11 v. pradėti posėdžiai, užtrukę ligi vakaro. Centro valdybos pirm. dr. O. Gustainienė trumpu žodžiu ir sveikinimu atidarė suvažiavimą, pakviesdama atstovę iš Montrealio D. Staškevičienę suvažiavimui pirmininkauti, o L. Imbrasienę iš Toronto sekretoriauti. Dvasios vadas kun. P. Barius, OFM, sukalbėjo maldą — invokaciją; vėliau, sveikindamas atstoves, kartu ir atsisveikinę, jautriu ir šiltu žodžiu linkėdamas sėkmės. Draugijos Prisiškėlimo skyriaus narės ypatingai apgailestauja jo išvykimą, nes jo asmenyje tenka tikrai šilto ir mielo žmogaus, vadovo, organizatoriaus, globėjo ir patarėjo nesuskaitomą daugybę smulkiausių reikalų. Dr. O. Gustainienė visų narių vardu išreiškė viltį sulaukti jo sugrįžant atgal į mūsų parapiją. Be jo, suvažiavimą dar žodžiu pasveikino naujasis Prisiškėlimo parapijos klebonas kun. A. Simanavičius, OFM, Toronto Liet. Evangelikių Moterų Draugijos vardu — p. Anyšenė, Prisiškėlimo parapijos komiteto pirm. J. Gustainis. Gauta visa eilė sveikinimų raštu iš įvairių organizacijų ir pavienių asmenų.

Nors viešumoje draugijos skyrių veikla gal ir nepasireiškė ypatingo atžymėjimo vertais darbais, bet išsklaidius atstovius paruoštus pranešimus, susidarė netoks jau menkas atliktų darbų bei darbelių vaizdas. Metais į akis pastovus ir nenutrūkstantis draugijos narių veiklumas, kuris reiškiasi gana plačia apimtimi. Minėtini valdybų posėdžiai, kuriems buvo skirta daug narių laisvalaikio, sumanumo ir darbo organizuojant bei vyk-

dant metinį veiklos planą; dažni skyrių susirinkimai, kuriuose, be einamųjų reikalų svarstymo, turėta daug paskaitų, meninės programos ir kt.; įvairūs renginiai, kaip šokiai, minėjimai, viešosios paskaitos, simpoziumai, koncertai, parodos, vaišės (pusryčiai — agapės, pietūs, kavutės, virtuvė), švenčių minėjimai... Tai darbo dirva, iš kurios gautasis pelnas nuplaukdamas ten, kur jo labiausiai reikėdavo. Kukliomis aukomis yra pastoviai remiamos parapijos, jaunimo organizacijos, mokyklos, kursai, stovyklos, lietuviškoji spauda, nepamirštant taip pat ir savo senelių bei ligonių, juos aplankančių bei paliekančių kad ir labai kuklių dovanėlių.

Svarbiausias šios draugijos kultūrinis įnašas yra jos leidžiamas žurnalas „Moteris“. Tai gražus ir turinys, ir meniniu apipavidalintu leidinys, kuriuo moterys gali pagrįstai didžiuotis. Moterų redakcinis kolektyvas, su redaktore N. Kulpačienė ir administratore B. Pabedinskienė prieškaij, jau visa eilė metų kruopščiai darbuojasi šiam bare. Joms suvažiavimo atstovės išreiškė gilią ir nuosirdžią padėką.

Skyriams pristatius, suvažiavimas pakėlė ir garbės narses: Stefaniją Dervinienę, Aldoną Kuolienę ir Stefaniją Miniutienę. Buvusios centro valdybos narės sutikus likti pareigose sekančiai kadencijai, suvažiavimo dalyvėms teliko maloni pareiga pritarti plovimui. Valdybą sudarė: dr. O. Gustainienė, A. Kuolienė, Z. Daugvainienė, I. Zemaitytė, S. Laurušaitienė, A. Simkevičienė. Revizijos komisijon išrinkta: M. Vaitonienė iš Hamiltono, R. Sirutienė, B. Vaitiekūnienė iš Toronto.

Posėdžio pabaigoje buvo perkaityta paruošta rezoliucija, pasisakanti prieš abortų legalizavimą Kanadoje, kurią suvažiavimo dalyvės vienbalsiai priėmė. Ji bus pasiūsta Kanados teisingumo ministeriui. Aptarus einamuosius draugijos reikalus, šeštadienio pasėdis buvo užbaigtas įdomia ir gerai paruošta dail. N. Kulpačienės paskaita „Moteris mone“. Paskaita buvo iliustruota skaidrėmis iš žymiųjų moterų meninin-

kių darbų. Iš meno suklestėjimo momentų žmonijos istorijoje buvo jaučiamas įvairiais laikais ir moters talento — asmenybės prasiveržimo polėkis. Linkėtina, kad šia paskaita galėtų pasidžiaugti ir platesnioji mūsų visuomenės dalis.

Sekmadienį draugijos atstovės organizuotai dalyvavo šv. Mišių aukoje Prisiškėlimo šventovėje, kurias koncelebravo svečias iš Montrealio, skyriaus dvasios vadas kun. J. Kubilius, SJ, kun. Placidias Barius, OFM, ir kun. Augustinas Simanavičius, OFM.

Parodų salėje įvykė pusryčiai — agapė praėjo labai jaukiu ir nuosirdžiu aplinkoje. Prie nuotaisko pakilimo prisidėjo kun. J. Kubilius paruošta paskaita, kuri savo gilia religine mintimi vertė moteris rimtai susimąstyti. Jam nuosirdi padėka.

Laikas bėgo ir buvo sunku skirtis. Suvažiavimo dalyvės linkėjosi sėkmės ir pasimatymo sekančiame suvažiavime, kuris pramatomas suruošti jau kitoje vietovėje.

Dalyvė

St. Catharines, Ont.

LIETUVOS KARIUOMENES kūrimo ir Vilniaus 650 m. minėjimo rengiamas lapkričio 17 d. 7 v. v. slovakių salėje (Page ir Welland gatvių kampas). Programoje — Teofilas Buroko paskaita. Meninėje dalyje dalyvavo: sol. Anita Pakalniškytė ir Stasės Zubrickienės vadovaujama tautinių šokių grupė „Nemunas“. Bus baras, užkandžiai, kava, lorteria ir šokiai. Lapkričio 18, sekmadienį, 10 v. r. Tėvų pranciškonų koplyčioje bus pamaldos už kūrėjus-savonorius ir partizanus, pagulėjusius galvas kovoj už tautos laisvę. Po pamaldų — vainiko padėjimas prie paminklo žuvusiems.

Šiais metais lapkričio 23-ji miniama išskirtinose aplinkybėse, t. y. vykstant Europos saugumo konferencijai, kuri mūsų tautai ir valstybei nieko gero nežada. Kadangi lapkričio 23 d. minėjimas sureistas su kraujo auka, todėl visi geros valios lietuviai dalyvauju minėjime iš pareigos. Savo dalyvavimu jie parodo vienovumą, neatlaidų pasiryžimą kovoj už laisvę. Laukiame visų lapkričio 17 d., 7 v. v. Minėjimą rengia Kanados L. V. S. Ramovė St. Catharines—Niagara Falls skyriaus valdyba. Valdyba

Sudbury, Ontario

SESTADIENINĖJ LIETUVIŲ MOKYKLOJ mokslas eina pilnu tempu. Paskutiniui metu dar įsijungę dvi jaunos, energingos mokytojos: Silvija Martinkutė, kuri moko tautinių šokių, ir Danguolė Remeikytė — dainavimo mokytoja. Joms labai moka Kanados valdžia iš to pinigų, kurie yra skirti tautinių kultūrų palaikymui. Tautinių šokių repeticijos vyksta Christ the King parapijos salėje ir gimnazijos (Sudbury High) patalpose.

A. A. P. GAIGALAS, senosios kartos lietuvis, vedby proga buvo perėjęs į protestantų tikėjimą, tačiau prieš mirtį Generali gioninėje šaukėsi katalikų kunigo, apgailestavo savo padarytą klaidą, atliko išpažintį, gavė liginio sakramento ir mirė kaip katalikas. Paliko žmoną ir keturias dukteris.

METINĖS. Atlaikytos šv. Mišios už a. a. Onos Jonikienės vėle (užprašė K. Jonikas) ir už a. a. Klemenso Zukausko vėle (užprašė Salomėja Poderienė).

JONUKAS CEBATORIAS baigė pirmąjį mokinių vaikų darželį ir laimėjo trofėjų. Jis lanko ir šeštadienį lietuvių mokyklą. K. A. S.

Advokatas
EUGENIJUS KRONAS,
B. Sc., B. C. L.
32 James St. So.,
Royal Bank Building,
suite 614,
tel. 522-8781
Hamilton, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS pranešimu, Bendrajame Baltiečių Komitetui pavyko išsiriupinti specialias lėšas „Radio Liberty“ programoms finansuoti. Savaitinės programos lietuvių, latvių ir estų kalbomis numatomos 1974 m. pavasarį, o 1975 m. bus gautas pilnas jų išlaidų padengimas. ALTAI pavyko su senatoriaus Percy pagalba šį Bendrojo Baltiečių Komiteto pasiūlymą iškelti JAV kongreso už. reikalų komitete.

VLIKO TARYBOS POSEDYJE spalio 11 d. Niujorko pranešimą Europos saugumo konferencijos posėdžių Helsinkyje ir Zenevoje reikalais padarė valdybos pirm. dr. J. K. Valiūnas. Dabartiniai posėdžiai Zenevoje yra sekami. Reikalui esant, bus reaguojama, bendradarbiaujant su Lietuvos diplomatinė tarnyba, latviais ir estais. VLKIO vicepirm. J. Valaičio pranešimu, numatyti veiksnių konferencija teko nukelti į 1974 m. pavasarį dėl PLB ir JAV LB vadovybių pasikeitimo. Lapkričio 25 d. įvyksiančios VLKIO 30 metų sukakties proga taryba nutarė paruošti naujas Lietuvos laisvinimo programos gaires. Jų projektas yra patikėtas VLKIO politinei ir teisei komisijai. Vicepirm. J. Audėnas pabrėžė, kad gruodžio pradžioje Toronto įvyksiančiame VLKIO seime pagrindinis dėmesys bus skiriamas Lietuvos valstybės reikalams, o ne jos laisvinimo klausimams. Apie Lietuvos rusifikaciją kalbės „Draugo“ red. Br. Kvilyk, apie žmogaus teises — dr. K. Karvelis, apie Rytprūsų ateities problemą — prof. M. Brakas. Bus taipgi ir pranešimas „VLKas Lietuvos pogrindyje“.

SEPTINTOSIOS JAV LB TARYBOS pirmosios sesijos suvažiavimas įvyko spalio 6-7 d. Detroito Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos naujajame kultūros centre. Su balsavimo teise jame dalyvavo 47 atstovai. Suvažiavimo dalyvių sveikino PLB valdybos pirm. Br. Nainys, PLB garbės pirm. S. Barzdukas ir Detroito apylinkės pirm. J. Urbanas. JAV LB tarybos reikalai buvo apsparsyti švietimo, kultūros, finansų, jaunimo, administracijos, politikos bei informacijos specialiu komisijų posėdyje. Suvažiavimo dalyviai ir tarybos prezidiumas išrinko dretotičius: pirm. — A. Rugienį, vicepirm. — R. Selenį, sekr. — J. Urbaną; krašto valdybos pirmininku — J. Gailą iš Filadelfijos, kur bus įsteigta ir krašto valdybos būstinė. Garbės teisman išrinkti: 6 metams — prel. J. Balkūnas, dr. J. Genys, A. Makaitis, 3 metams — prof. B. Vitkus, dr. B. Nemickas, I. Kazlauskas; kontrolės komisijon 3 metams — V. Melinis, dr. R. Somkaitė ir A. Saulys. Bagminį žodį suvažiavime tarė JAV LB valdybos pirm. Juozas Gaila ir tarybos prezidiumo pirm. Algis Rugienius. Suvažiavimas užbaigtas prel. J. Balkūno sukalbėta maldą ir visų dalyvių sugiedotu Tautos himnu. Sekančią JAV LB tarybos sesiją numatoma sušaukti Čikagoje.

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SAJUNGOS centro valdyba pirmąjį posėdį po vasaros atostogų turėjo spalio 10 d. Čikagoje, sekr. A. Pužausko namuose. Jame buvo aptarti tradicinio spaudos baltiaus ruošės bei programos reikalai. Baltius bus 1974 m. sausio 26 d. Martinkų restorano didžiojoje salėje. Sajungon buvo priimti nauji nariai — kun. A. Baltinis, jaunėjų spaudos darbuotojai Emilija Pakštaitė ir Romas Sakadolskis. Posėdyje taipgi nutarta išleisti specialų vadovą žurnalistams, surengtuą kun. dr. Juozo Prunskio.

FILMŲ AKTORES RŪTOS LEE-KILMONYTES tėvas a. Juozas Kilmonis už automobilio nelaimę Kanadoje, Britų Kolumbijos kalnuotoje vietovėje. Nelaimės metu automobilį vairavo jo bendraketelvis. Velionis palaidotas Los Angeles, Kalifornijoje.

LIETUVOS KARO MOKYKLOS laidos penkiasdešimtmečio minėjimas buvo surengtas Čikagoje, nes JAV gyvena 4 tos laidos karininkai — Kl. Čeputis, Vl. Dziubinskas, S. Paulavičius ir K. Vyngantas. Po kun. G. Kijausko atnaušintų Mišių visi dalyviai susirinko prie laisvės kovų paminklo, kur buvo padėtas vainikas ir kur jausmingą žodį tarė Kl. Čeputis. Si Lietuvos karo mokyklos laida 1923 m. sausio 10-15 d. kaip atskiras dalinys dalyvavo Klaipėdos išlaisvinime. Mokykla 79 karininkai baigė tų pačių metų spalio 14 d. Sukaktuviniškai, dalis, ramovėnų ir birutėčių aplankė kolegų kapus Čikagos kapinėse.

Urugvajus

AUKSINE VEDYBU SUKAKTĮ Montevideo mieste rugsėjo 23 d. atšventė Pranė ir Juozas Doreliai. Iškilmingas Mišias atnaušo kun. St. Grigaliūnas ir kun. J. Giedrys, su kaktuviniškams iškėję pašventintas lazdas. Komunijos metu vargonais grojo sukaktuviniukų anūkė Cecilija Dorelytė, o „Ave Maria“ giedojo trys anukės — Cecilija, Marcelė ir Teresė, vargonais palydimos sūnaus Vytauto, nuolatinio lietuvių parapijos vargonininko. Mišių metu giedojo „Aido“ choras, kurio dainininkų eilėse ilgus metus yra praleidę abu sukaktuviniukai.

PAVASARIO SUTIKTUVES surengė Lietuvių Kultūros Draugija Montevideo mieste. Koncertinę vakaro programą atliko: dainų ir šokių —

Marcelės Dorelytės paruošti mažieji „Rimtukai“, tautinių šokių — Givido Mačansko vadovaujamas „Ažuolynas“. Pavasario karalaitė balsų dauguma buvo išrinktos: Marcelė Dorelytė — 812, Beatriz Pascol Petkevičiūtė — 638, Grasiela Kamandulytė — 497.

Kolumbija

KOLUMBIJOS UNIVERSITETUOSE šiuo metu studijuoja 17 lietuvių studentų: medicina — 5, elektronika — 2, agronomija — 2, fizika — 1, sociologija — 1, tarptautinė teisė — 1, finansinė administracija — 1, turizmas — 1 ir jūrininkystė — 1.

PROF. DR. JUOZO ZARANKOS vadovaujamus lietuvių kalbos kursus Bogotoje lanko 22 asmenys. Pamos rengiamos kas dvi savaitės lietuvių kalbos nemokantiems ar silpnai lietuviškai kalbantiems. Bogotoje ir jos apylinkėse yra 168 lietuviai. Ši skaičių sudaro 50 lietuviškų šeimų su savo nariais ir 9 viengungiai.

Argentina

PAVASARIO SVENTE Buenos Aires surengė Argentinos Lietuvių Susivienijimas savo rūmuose. Čia ypatingai didelio dėmesio susilaukė lietuvių dailės darbų paroda, atidaryta prieš tradicinio baltiaus pradžią. Dailių tarpe buvo viešnia iš S. Amerikos O. Motiejūnienė, laikraščio „Resurgimiento“ leidėjas H. Centurion, lietuviškos spaudos atstovai ir organizacijų pirmininkai. Vertintojų komisija — B. Survilas, H. Spreafico, inž. J. Brazaitis, I. Paršlienė ir A. Bakaitienė pasvario karalaitę išrinko Ceciliją Mičiūdaite, jos palydovėmis princesėmis — Patriciją Jakubauskaitė-Rabov ir Patriciją Bajercitę. Naująją karalaitę C. Mičiūdaite vėliau ir juosta papuošė pernykščio pasvario karalaitė Mabel Balunaitė. Vaisėms vadovavo L. Stankevičius.

MONS. P. CEMASKA, San Nicolas vyskupo generalinis vikaras, dalyvaavo teristų nužudymo žurnalisto Jose Domingo laidutvėdžio San Nicolas kapinėse ir tarė atsisveikinimo žodį.

Australija

TASMANIJOS SALOS SOSTINĖJE Hobarte veikliai reikiškais 8 šokėjų poras turinti tautinių šokių grupė „Venta“ rugsėjo 14 d. ji šoko „Freedom from Hunger“ baliuje, kuriame dalyvavo ir Tasmanijos premjeras, spalio 5 d. — „Gerųjų kaimynų“ baliuje. „Venta“ taipgi yra pakviesta lapkričio 30 d. dalyvauti tarptautiniame kalėdinį eglių festivalyje Hobarto rotušėje.

SYDNEJAUS PLUNKSNOS KLBAS rugsėjo 23 d. paminėjo veiklos dvidešimtmetį kun. P. Butkus atnaušintomis Mišiomis už mirusius klubo narius — J. Kalakauską-Kalakonį, K. Kavaliauską, J. Tininį, S. Kovalskį, S. Baltramijūną, A. Šimkūną ir dail. V. Ratą-Rataiskį.

SYDNEJAUS COMMONWEALTH BANKO centrinių rūmų vestibulyje Sovietų Sąjungos folkloro, keramikos ir sovietinio gyvenimo vaizdų paroda rugsėjo 17-28 d. d. surengė Australijos ir Sovietų Sąjungos bičiulių draugija. „Tėviškės Aidą“ pranešimu, okupuotai Lietuvai šioje parodoje atstovavo Vilniaus senamiesčio nuotrauka, grafiko J. Kuzminskio, dailininkų J. Sileikos, C. Kontrimo darbų atspaudai ir M. K. Čiurlionio darbų devyni aplamyti, nesvarūs lapeliai. Pavergtųjų Tautų Komiteto pirm. D. Darby, NSW parlamento narys, banko vadovybei pareiškė protestą prieš Sovietų Sąjungos pavergtųjų tautų sovietinių vėliavų ir emblemy išstatymą. Jis priminė, kad Australijoje gyvenantys tautų atstovai dėl banko paslaugos sovietinei propagandai gali perkelti savo indėlius į kitus bankus. Sekančią dieną tų sovietinių vėliavų ir emblemy jau nebuvo ant banko sienos.

Britanija

„THE TIMES“ LAIKRASTIS paskelbė Sovietų Sąjungos pavergtųjų tautų atstovų laišką, kurį pasirašė čekoslovakas J. Lang, SJ, estas V. Partel, latvis J. Andrupis, lietuvis A. Prankūnas, vengras K. Horwath, rumūnas I. Ratiu ir lenkas E. Raczynski. Laiške atkreipiamas dėmesys į skaitytą dėsnyms į Europos saugumo konferencijos pradinis posėdžius Helsinkyje, kur niekas negynė sovietų okupuotų kraštų reikalų. Jų atsiusti tiesioginiai delegatai ar tiems kraštams bandė atstovauti asmenys tėra Maskvos įsakymų vykdytojai. I posėdžius nebuvo įsileisti ir sovietų okupuotų tautų atstovai, gyvenantys laisvajame pasaulyje. Ryšium su Zenevoje prasidėjusia antrąja konferencijos dalimi laiško autoriai pabrėžia, kad pavergtosios tautos nori Jungtinių Tautų chartos užtikrinti svetimų kariuomenių, politinės policijos atitraukimo, laisvų rinkimų tarptautinių stebėtojų priežiūros, demokratinių vyriausybų, kurias sudarytų rinkimus laimėjusios partijos, pilietinių teisių ir spaudos laisvės sugrąžinimo. Tik tokiu atveju būtų galima įgyvendinti tikrąją taiką Europoje.

Vokietija

„RADIO LIBERTY“ MIUNCHENO STOTIS spalio 5, 6, 10 ir 11 d. lietuvių kalba transliavo „Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos“ 4 nr. Visų šėsių numerį rinkinį „Radio Liberty“ centrui Niujorko ir stočiai Miunchene parūpino VLKas.

Pagaliau po trumpos vasaros vėl atėjo laikas rašyti "Jaunimo žiburiams". Kaip kęstutis šeštąsias metus rašyti, rašančiam dažna problema yra "Nu, apie ką man dabar rašyti?"

Dažnai yra lengva surasti temą, kuri nėra sunki rašančiam, bet ypatingai sunki skaitytojams iki galo perskaityti. Akies vokai tampa sunkūs, pradeda žiovauti, ir pagaliau galva nu-linksta ant krūtinės. Dažnai tie, kurie negali užmigti, pasiima su savim į lovą ypatingai ilgą straipsnį ir neužilgo saldžiai užmiega.

Daugelis vyresniųjų skaito "J. Z.", bet ar daugelis iš jaunimo pasižiūri? Dėlto bus stengiasi

Norint patekti į Toronto Lietuvių Studentų Klubą surengta vyno ir sūrio vakara, reikėjo pro ją praėti
Nuotr. R. Sungailos

Studentų lauzas – veiklos pradžia

Kaip ir viso kito pradžia, taip ir Toronto universiteto Lietuvių Studentų Klubas pradėjo savo rudens ir mokslo metų pradžia. Atrodė, kad klubo valdyba pasirinko neblogą vakarą šiam susipažinimo lauzui. Buvo gaivinantis rudens vakaro oras, nei peršaltas, nei peršiltas.

Išplaukė iš Toronto uosto apie pusę septynių vakaro. Zvabūs vėjas daug ką nuvarė į laivo apačią, bet pasilikusiems viršuje buvo gražu pažiūrėti į Toronto miestą toliatolinyje horizonte. Atplaukus į Ward's salą, dar reikėjo gabaliuką paeiti iki lauzavietės. Nuėję jau atradome kitus, bėruošiančius lauzą ir belaukiančius visų kitų.

Angelė Abromaitytė, TULASK pirminkė, pasveikino visus atvykusius į šio klubo pirmą šių metų rengimą, pristatė kitus valdybos narius

Taip studentai save matė per torontiečių surengtąjį balių Snaigės piešinys

Kristina Parėštytė

Prisiminimas

Aš nuskyniau pievoj gėlę
Ir prisiminiau tave:
Tu kartą tokią gėlę man davei
Ir laime mane apsupai.

Akis pakėliau į saulelę
Ir prisiminiau tave.
Linksmas ir šaistus buvai
Ir laime mane apsupai.

Aš pamačiau lankoj drugelį
Ir prisiminiau tave.
Be rūpesčių tu gyvenai
Ir laime mane apsupai.

Praskrido greit paukštelis mažas,
Ir aš prisiminiau tave,
Kad į gyvenimą tu išėjai,
Ir mane vieną palikai...

Padainuok dainelę

Padainuok dainelę tylia, švelnia,
Surask gaidas savoj širdy.
Tu savo liūdesį prarasi
Tyliajam gaidų sukury.

Padainuok dainelę linksmą, greitą,
Kai sielvartų nėra.
Verkiantiems parodyk
Kas šypsena yra.

"JZ" padaryti kaip galima įdomesnius.

Ši mėnesį yra keletas fotografijų. Pirmą kartą turim ir karikatūrą, Snaigės Viliūnaitės nupieštą.

Faktai yra svarbūs dalykai. Laikraščio pareiga yra juos perduoti. Šiais metais rašančių pareiga bus sekti jaunimo įvykius ir juos kaip galima greičiau aprašyti, o ne pusmetį po įvykio.

Taip pat bus stengiamasi parinkti kaip galima įdomesnes temas. J. Nakas parašys apie jaunųjų, neseniai baigusį studijas ir persikėlusį gyventi į naują vietovę. Kas metai daugeliui taip atsitinka arba ateityje atsitiks, dėlto šita tema turėtų būti įdomi.

Yra ir humoristinių rašinių. Jie lengvi skaityti, įdomūs, reikalingi. Šitame puslapyje yra ir kitų rašinių, kurie turėtų jaunimą sudominti. Bet jeigu skaitytojai laukia dar ko nors iš "J. Z.", tai tegul prisideda pasiūlymais, darbu arba abiem būdais kartu.

Visi tie, kurie "Jaunimo žiburiuose" dabar rašo, yra iš jaunimo tarpo. Tikimės, kad yra ir daugiau, kurie norėtų prisidėti, ypatingai iš kitų miestų, ne tik iš Toronto. Jeigu kam kiltų jausmas ar noras rašyti, rašiniai yra laukiami. Juos siųskite žemiau nurodytu adresu. Pageidaujama rašyti mašinėlė.

Jaunimo veikloje dažnai atsitinka, kad vyksta du baliai arba susirinkimai tą patį vakarą. Jeigu organizacijų bus pareikštas noras, tai bus galima dalį lapo panaudoti išrašyti viso mėnesio įvykiams su datomis ir vietomis.

Pagaliau, jeigu kas nors turite kritikos ar kitų idėjų, siųskite laiškus. Tuo būdu šis puslapis pasidarys įdomesnis, plačiau skaitomas ir bus tikrai jaunimo minčių lapas.

Antanas Šileika, 22 Langside Ave., Weston, Ont. M9N 3E3

Ką mačiau dabartiniame Vilniuje?

Senovės išmintim ir paslaptim persisunkęs miestas geria saulės spindulius lyg išsirpęs vaisius, rausvais ir melsvais pastelės tonais nutapytas impresionisto menininko. Jo pastatų sienos, švarios ir įvairiai spalvotos lyg kokioj šiaurės Florencijoje, ramiai alsuoja vidurdienio šilumoj.

As einu siaura, vingiuojančia viduramžių gatve, nepaisydama minių, skubančių žmonių, kurie stumiasi pro mane ant siaurojo šaligatvio. O aš stebiuos ne tik Vilniaus grožiu, bet ir jo gyva dvasia. Nors miestas šiais metais švenčia 650 metų sukaktį, jis nėra sustingęs muzėjinis paminklas, likęs turistų malonumui. Žmonės plūsta gatvėmis, eidami ir krautuves, valgyklas, naktinius barus ar tik pasivaikščiodami. Visokiųjų stilių ir laikotarpių pastatai, visi ir šiais laikais apgyventi, nesipjauna dėl artimos kaimynystės – visi yra miesto gyvenimo dalis. Senų namų kiemuose ir kvadratuose sėdi senutės, kartais gano vištas. Jas skiria nuo praeivių masyvios geležinės ar medinės senoviškos durys, kurios užpildos akmenine arka. Man rodos, kad daugelis jų jau porą šimtmečių pilnai nebuvo atidarytos – visas judėjimas vyksta pro mažas durutes, išpjautas didelėse duryse.

Kiemus ir jų vištas, pastatus ir jų praeivius saugo nuo perdidelės kaitros dažni vešiai lapuoti medžiai. Jie su meile pasodinti, kaikurie prieš daug metų, kaikurie tik dabar, puošia miestą ir duoda vėso šėšeli. Maloniausia įspūdis vėso išilgai medžių apsidinta centrinė Gedimino gatvė, dabar, deja, pavadinta Lenino prospektu. Einu akmenimis išgrįsta gatve, vos išvengdama automobilių, kurių mažas skaičius yra atveriamas tokio pašėlusio vairavimo, kaip niekur kitur pasaulyje. Einu įtūžusi ir suerzinta iš restoranų, kuriame mane lėtai ir neapsakomai įjūliai aptarnavo. Mano nuotaika pagerėja žiūrint į žalią gatvės perspektyvą. Akys kyla kartu su nuotaika, ir štai aš grožiuos Vilniaus katedra, balta tviskančia pro medžius. Įeinu į Gedimino aikštę, ir katedra tiek žėri, baltuoja saulėje, kad akis skauda. Žvelgiu augšty, ir akys randa poilsį Gedimino kalno žalume. Jis didingai kyla virš miesto, karūnuotas išdidžia piliimi, pastatyta karalių, kurie patys neturėjo auksinės karūnos, tik žvalvirai kalaviją ir troškimą juo apsaugoti savo kraštą nuo negarbės.

Man kažkodėl norisi verkėti. Čia, Gedimino aikštėje, tikra miesto, o gal ir visos Lietuvos širdis. Ji plaka, virpa istorija, legendomis ir tautos dvasia. Visos vaikystės pasakos atplūsta atmintin. Kaip kiti vaikai išaugo su princiais ir mėgėjomis gražuolėmis, su nykštukais ir raganomis, taip mes, išeivių antroji generacija, išaugome su Gediminu, Vytautu, su staugiančiomis geležiniu vilku, su žyniais, vaidilom ir pagonių dievais. Taip nuostabu, taip neįtikėtina, kad dabar stoviu vietoje, kurioje jaučiu visa tai kaip gyvą realybę. Piliis tikrai egzistuoja, Vytautas palaidotas katedros rūsyje, o giliai jos pamatuose neseniai rasta pagonių šventykla.

Galva apsvaiginta Perkūno smilkalais. Įžengiu į vėsią katedros gelmes ir vėl atsimuši į neromantišką tikrovę. Katedra dabar – muzėjus, pilnas labai prasto meno. Bet medinių kaimo kryžių ir koplytelių paroda primena vėl nemirštančią lietuvišką dvasią, o atsargiai išsau-

gotą barokinę architektūrą, ypač auksu ir sidabru apkrauta Šv. Kazimiero koplyčia, primena laikus, kai Vilnius buvo ne Europos nežinomas užkampis, bet turtingas miestas ir galingu karalių sostinė. Galima matyti ir tų karalių kapus katedros rūsiuose. Jie išlįsi raudonu aksmu uždengtuose karstuose. Kas nors neseniai buvo padėjęs puokštę gėlių ant Barbaros Radvilaitės, lietuviškos tragiškos ir gražios karalaitės karsto.

Palieku katedrą ir lipu į kalną. Slysta kojos ant akmenimis grįsto statuso tako, ir kelias atrodė ilgas. Bet vaizdas nuo pilies viršūnės tikrai vertas vargo. Tolumoj matosi nauji Vilniaus rajonai, baltuoja augšti pastatai, dar toliau žaliuoja kaimas. Bet visur aplink tęsiasi senamiestis – gelsvos sienos, raudonų čerpių stogai ir bažnyčios ant baž-

nyčių. O viską supa vingiuojanti Neris, dar viena apsauga nuo priešu. Ir nėra perdaug sunku įsivaizduoti, kad stoviu gilioje senovėje, kad aplink mane šarvuoti riteriai ruošiasi kovai su priešu, kurį beveik matau atjojantį. Leidžiuosi žemyn prie senos pilies griuvėsių sienų, čiupinėju jas, lyg norėdama, kad jų prasmė, jų didinga nuotaika persisunktų per mano pirštų galus ir keliautų su krauju į širdį.

Pakeliu gabalą plytos, noriu vežtis namo, bet jaučiu, kad nei Gedimino pilies, nei Lietuva negali būti perkelta į svetimą žemę. Aš tikrai ją atminuose ir širdyje visuomet nešiosiu, ir nors negalėju nė gabalėlio pilies atsivežti Kanadon, prie Gedimino statytų sienų griuvėsių pasiliko mano širdies ir sielos dalelė.

Rasa Mažeikaitė

Nuo to laiko, kai Toronto lietuvių studentų vasaros projektas pasibaigė, nutilo ir kalbos. Neseniai kilo klausimai tarp besidominčių žmonių: kaip projektas pasisekė? ar buvo nepasitenkinimų? gal turite patarimų dėl panašių projektų ateityje? Buvusio projekto dalyviai turi maždaug bendrą nuomonę to projekto reikalmu.

Iš tikrųjų nebuvo galima skustis publikos stoka – netoli šimto vaikų atsilankė vienu ar kitu laiku projekto laikotarpyje. Nors atsilankiusiųjų dėmesys buvo pakankamas, projekto vadovams teko dažnai sukti galvas, kaip nenuilstamai ir įdomiai užimti vaikus, kitaip sakant, kad nebūtų nuobodu. Vairiai šoko, kepė, lipdė, dažė, fotografavo, dainavo, vaidino, žaidė ir t.t. Niekas neapgailestavo praleisto laiko. Vyravo linksma nuotaika.

Kritiškai žiūrint, daug dalykų galėjo būti sėkmingesni. Pavyzdžiui: projektas buvo plačiai ir pakartotinai skelbiamas, tačiau atsiliepimas į šiuos skatinimus pasirodė gana menkas. Apylinkės mokyklose buvo išdalinta arti 2000 lapelių apie projektą. Vėliau buvo pastebėta, kad iš šių lapelių buvo mažai naudos.

Aplamai, Toronto lietuvių kolonijos susidomėjimas buvo per mažas. Pradžioje, kai žinia buvo paskelbta, kad studentai iš valdžios gavo arti 10,000 dolerių paramą, lietuvių kolonija buvo beveik pasiviršusi kaip galima geriau ją pasinaudoti. Vadovai susitarė su Lietuvių mamos dėl patalpų, ir programa buvo paruošta. Vasaros metu pasirodė, kad daugiau kaip pusė atsilankiusiųjų vaikų buvo svetimačiai. Mažas procentas lietuvių vaikų buvo nuolatiniai lankytojai. Dauguma lankėsi tik retkarčiais. Tad buvo šiek tiek nusivylimas dėl lietuvių kolonijos nuotaikų.

Reikėtų taip pat pastebėti, kad projekto laikotarpyje įvyko kelios vaikų stovyklos. Tai sukurė sklandesnį lankymą, nors šio rezultato buvo tikėtasi. Tačiau buvo tokių vaikų, kurie parvažiuo atgal iš stovyklų, vėl lankėsi mūsų projekte. Vadovai pradžioje norėjo surengti porą parodėlių ir išstatyti vaikų darbų, bet dėl dažnai nutraukto lankymo tai buvo neįmanoma.

Jau yra kairiųjų studentų, pareiškusių, kad jiems patiktų dirbti panašiam projekte ateinančią vasarą. Štai, buvusį vadovų patarimai: reikia pradėti anksti galvoti, kas norima daryti – juo anksčiau, juo geriau. Sausio mėnesio gale jau reikėtų

gauti barokinę architektūrą, ypač auksu ir sidabru apkrauta Šv. Kazimiero koplyčia, primena laikus, kai Vilnius buvo ne Europos nežinomas užkampis, bet turtingas miestas ir galingu karalių sostinė. Galima matyti ir tų karalių kapus katedros rūsiuose. Jie išlįsi raudonu aksmu uždengtuose karstuose. Kas nors neseniai buvo padėjęs puokštę gėlių ant Barbaros Radvilaitės, lietuviškos tragiškos ir gražios karalaitės karsto.

Palieku katedrą ir lipu į kalną. Slysta kojos ant akmenimis grįsto statuso tako, ir kelias atrodė ilgas. Bet vaizdas nuo pilies viršūnės tikrai vertas vargo. Tolumoj matosi nauji Vilniaus rajonai, baltuoja augšti pastatai, dar toliau žaliuoja kaimas. Bet visur aplink tęsiasi senamiestis – gelsvos sienos, raudonų čerpių stogai ir bažnyčios ant baž-

nyčių. O viską supa vingiuojanti Neris, dar viena apsauga nuo priešu. Ir nėra perdaug sunku įsivaizduoti, kad stoviu gilioje senovėje, kad aplink mane šarvuoti riteriai ruošiasi kovai su priešu, kurį beveik matau atjojantį. Leidžiuosi žemyn prie senos pilies griuvėsių sienų, čiupinėju jas, lyg norėdama, kad jų prasmė, jų didinga nuotaika persisunktų per mano pirštų galus ir keliautų su krauju į širdį.

Pakeliu gabalą plytos, noriu vežtis namo, bet jaučiu, kad nei Gedimino pilies, nei Lietuva negali būti perkelta į svetimą žemę. Aš tikrai ją atminuose ir širdyje visuomet nešiosiu, ir nors negalėju nė gabalėlio pilies atsivežti Kanadon, prie Gedimino statytų sienų griuvėsių pasiliko mano širdies ir sielos dalelė.

Rasa Mažeikaitė

JAUNIMO ŽIBURIAI

Redaguoja Antanas Šileika ir Ramunė Birgelytė, talkinami kolektyvo

SEŠE ASTA BANIONYTĖ iš Detroito pasakoja apie senovės lietuvių religiją "Šiaurės pašvaistės" stovyklos dalyviams Romuvoje, apie 150 mylių už Toronto
Nuotr. M. Vasiliauskienės

Ką mačiau dabartiniame Vilniuje?

Senovės išmintim ir paslaptim persisunkęs miestas geria saulės spindulius lyg išsirpęs vaisius, rausvais ir melsvais pastelės tonais nutapytas impresionisto menininko. Jo pastatų sienos, švarios ir įvairiai spalvotos lyg kokioj šiaurės Florencijoje, ramiai alsuoja vidurdienio šilumoj.

As einu siaura, vingiuojančia viduramžių gatve, nepaisydama minių, skubančių žmonių, kurie stumiasi pro mane ant siaurojo šaligatvio. O aš stebiuos ne tik Vilniaus grožiu, bet ir jo gyva dvasia. Nors miestas šiais metais švenčia 650 metų sukaktį, jis nėra sustingęs muzėjinis paminklas, likęs turistų malonumui. Žmonės plūsta gatvėmis, eidami ir krautuves, valgyklas, naktinius barus ar tik pasivaikščiodami. Visokiųjų stilių ir laikotarpių pastatai, visi ir šiais laikais apgyventi, nesipjauna dėl artimos kaimynystės – visi yra miesto gyvenimo dalis. Senų namų kiemuose ir kvadratuose sėdi senutės, kartais gano vištas. Jas skiria nuo praeivių masyvios geležinės ar medinės senoviškos durys, kurios užpildos akmenine arka. Man rodos, kad daugelis jų jau porą šimtmečių pilnai nebuvo atidarytos – visas judėjimas vyksta pro mažas durutes, išpjautas didelėse duryse.

Kiemus ir jų vištas, pastatus ir jų praeivius saugo nuo perdidelės kaitros dažni vešiai lapuoti medžiai. Jie su meile pasodinti, kaikurie prieš daug metų, kaikurie tik dabar, puošia miestą ir duoda vėso šėšeli. Maloniausia įspūdis vėso išilgai medžių apsidinta centrinė Gedimino gatvė, dabar, deja, pavadinta Lenino prospektu. Einu akmenimis išgrįsta gatve, vos išvengdama automobilių, kurių mažas skaičius yra atveriamas tokio pašėlusio vairavimo, kaip niekur kitur pasaulyje. Einu įtūžusi ir suerzinta iš restoranų, kuriame mane lėtai ir neapsakomai įjūliai aptarnavo. Mano nuotaika pagerėja žiūrint į žalią gatvės perspektyvą. Akys kyla kartu su nuotaika, ir štai aš grožiuos Vilniaus katedra, balta tviskančia pro medžius. Įeinu į Gedimino aikštę, ir katedra tiek žėri, baltuoja saulėje, kad akis skauda. Žvelgiu augšty, ir akys randa poilsį Gedimino kalno žalume. Jis didingai kyla virš miesto, karūnuotas išdidžia piliimi, pastatyta karalių, kurie patys neturėjo auksinės karūnos, tik žvalvirai kalaviją ir troškimą juo apsaugoti savo kraštą nuo negarbės.

Man kažkodėl norisi verkėti. Čia, Gedimino aikštėje, tikra miesto, o gal ir visos Lietuvos širdis. Ji plaka, virpa istorija, legendomis ir tautos dvasia. Visos vaikystės pasakos atplūsta atmintin. Kaip kiti vaikai išaugo su princiais ir mėgėjomis gražuolėmis, su nykštukais ir raganomis, taip mes, išeivių antroji generacija, išaugome su Gediminu, Vytautu, su staugiančiomis geležiniu vilku, su žyniais, vaidilom ir pagonių dievais. Taip nuostabu, taip neįtikėtina, kad dabar stoviu vietoje, kurioje jaučiu visa tai kaip gyvą realybę. Piliis tikrai egzistuoja, Vytautas palaidotas katedros rūsyje, o giliai jos pamatuose neseniai rasta pagonių šventykla.

Galva apsvaiginta Perkūno smilkalais. Įžengiu į vėsią katedros gelmes ir vėl atsimuši į neromantišką tikrovę. Katedra dabar – muzėjus, pilnas labai prasto meno. Bet medinių kaimo kryžių ir koplytelių paroda primena vėl nemirštančią lietuvišką dvasią, o atsargiai išsau-

gotą barokinę architektūrą, ypač auksu ir sidabru apkrauta Šv. Kazimiero koplyčia, primena laikus, kai Vilnius buvo ne Europos nežinomas užkampis, bet turtingas miestas ir galingu karalių sostinė. Galima matyti ir tų karalių kapus katedros rūsiuose. Jie išlįsi raudonu aksmu uždengtuose karstuose. Kas nors neseniai buvo padėjęs puokštę gėlių ant Barbaros Radvilaitės, lietuviškos tragiškos ir gražios karalaitės karsto.

Palieku katedrą ir lipu į kalną. Slysta kojos ant akmenimis grįsto statuso tako, ir kelias atrodė ilgas. Bet vaizdas nuo pilies viršūnės tikrai vertas vargo. Tolumoj matosi nauji Vilniaus rajonai, baltuoja augšti pastatai, dar toliau žaliuoja kaimas. Bet visur aplink tęsiasi senamiestis – gelsvos sienos, raudonų čerpių stogai ir bažnyčios ant baž-

nyčių. O viską supa vingiuojanti Neris, dar viena apsauga nuo priešu. Ir nėra perdaug sunku įsivaizduoti, kad stoviu gilioje senovėje, kad aplink mane šarvuoti riteriai ruošiasi kovai su priešu, kurį beveik matau atjojantį. Leidžiuosi žemyn prie senos pilies griuvėsių sienų, čiupinėju jas, lyg norėdama, kad jų prasmė, jų didinga nuotaika persisunktų per mano pirštų galus ir keliautų su krauju į širdį.

Pakeliu gabalą plytos, noriu vežtis namo, bet jaučiu, kad nei Gedimino pilies, nei Lietuva negali būti perkelta į svetimą žemę. Aš tikrai ją atminuose ir širdyje visuomet nešiosiu, ir nors negalėju nė gabalėlio pilies atsivežti Kanadon, prie Gedimino statytų sienų griuvėsių pasiliko mano širdies ir sielos dalelė.

Rasa Mažeikaitė

Nuo to laiko, kai Toronto lietuvių studentų vasaros projektas pasibaigė, nutilo ir kalbos. Neseniai kilo klausimai tarp besidominčių žmonių: kaip projektas pasisekė? ar buvo nepasitenkinimų? gal turite patarimų dėl panašių projektų ateityje? Buvusio projekto dalyviai turi maždaug bendrą nuomonę to projekto reikalmu.

Iš tikrųjų nebuvo galima skustis publikos stoka – netoli šimto vaikų atsilankė vienu ar kitu laiku projekto laikotarpyje. Nors atsilankiusiųjų dėmesys buvo pakankamas, projekto vadovams teko dažnai sukti galvas, kaip nenuilstamai ir įdomiai užimti vaikus, kitaip sakant, kad nebūtų nuobodu. Vairiai šoko, kepė, lipdė, dažė, fotografavo, dainavo, vaidino, žaidė ir t.t. Niekas neapgailestavo praleisto laiko. Vyravo linksma nuotaika.

Kritiškai žiūrint, daug dalykų galėjo būti sėkmingesni. Pavyzdžiui: projektas buvo plačiai ir pakartotinai skelbiamas, tačiau atsiliepimas į šiuos skatinimus pasirodė gana menkas. Apylinkės mokyklose buvo išdalinta arti 2000 lapelių apie projektą. Vėliau buvo pastebėta, kad iš šių lapelių buvo mažai naudos.

Aplamai, Toronto lietuvių kolonijos susidomėjimas buvo per mažas. Pradžioje, kai žinia buvo paskelbta, kad studentai iš valdžios gavo arti 10,000 dolerių paramą, lietuvių kolonija buvo beveik pasiviršusi kaip galima geriau ją pasinaudoti. Vadovai susitarė su Lietuvių mamos dėl patalpų, ir programa buvo paruošta. Vasaros metu pasirodė, kad daugiau kaip pusė atsilankiusiųjų vaikų buvo svetimačiai. Mažas procentas lietuvių vaikų buvo nuolatiniai lankytojai. Dauguma lankėsi tik retkarčiais. Tad buvo šiek tiek nusivylimas dėl lietuvių kolonijos nuotaikų.

Reikėtų taip pat pastebėti, kad projekto laikotarpyje įvyko kelios vaikų stovyklos. Tai sukurė sklandesnį lankymą, nors šio rezultato buvo tikėtasi. Tačiau buvo tokių vaikų, kurie parvažiuo atgal iš stovyklų, vėl lankėsi mūsų projekte. Vadovai pradžioje norėjo surengti porą parodėlių ir išstatyti vaikų darbų, bet dėl dažnai nutraukto lankymo tai buvo neįmanoma.

Jau yra kairiųjų studentų, pareiškusių, kad jiems patiktų dirbti panašiam projekte ateinančią vasarą. Štai, buvusį vadovų patarimai: reikia pradėti anksti galvoti, kas norima daryti – juo anksčiau, juo geriau. Sausio mėnesio gale jau reikėtų

gauti barokinę architektūrą, ypač auksu ir sidabru apkrauta Šv. Kazimiero koplyčia, primena laikus, kai Vilnius buvo ne Europos nežinomas užkampis, bet turtingas miestas ir galingu karalių sostinė. Galima matyti ir tų karalių kapus katedros rūsiuose. Jie išlįsi raudonu aksmu uždengtuose karstuose. Kas nors neseniai buvo padėjęs puokštę gėlių ant Barbaros Radvilaitės, lietuviškos tragiškos ir gražios karalaitės karsto.

Palieku katedrą ir lipu į kalną. Slysta kojos ant akmenimis grįsto statuso tako, ir kelias atrodė ilgas. Bet vaizdas nuo pilies viršūnės tikrai vertas vargo. Tolumoj matosi nauji Vilniaus rajonai, baltuoja augšti pastatai, dar toliau žaliuoja kaimas. Bet visur aplink tęsiasi senamiestis – gelsvos sienos, raudonų čerpių stogai ir bažnyčios ant baž-

nyčių. O viską supa vingiuojanti Neris, dar viena apsauga nuo priešu. Ir nėra perdaug sunku įsivaizduoti, kad stoviu gilioje senovėje, kad aplink mane šarvuoti riteriai ruošiasi kovai su priešu, kurį beveik matau atjojantį. Leidžiuosi žemyn prie senos pilies griuvėsių sienų, čiupinėju jas, lyg norėdama, kad jų prasmė, jų didinga nuotaika persisunktų per mano pirštų galus ir keliautų su krauju į širdį.

Pakeliu gabalą plytos, noriu vežtis namo, bet jaučiu, kad nei Gedimino pilies, nei Lietuva negali būti perkelta į svetimą žemę. Aš tikrai ją atminuose ir širdyje visuomet nešiosiu, ir nors negalėju nė gabalėlio pilies atsivežti Kanadon, prie Gedimino statytų sienų griuvėsių pasiliko mano širdies ir sielos dalelė.

Rasa Mažeikaitė

Nuo to laiko, kai Toronto lietuvių studentų vasaros projektas pasibaigė, nutilo ir kalbos. Neseniai kilo klausimai tarp besidominčių žmonių: kaip projektas pasisekė? ar buvo nepasitenkinimų? gal turite patarimų dėl panašių projektų ateityje? Buvusio projekto dalyviai turi maždaug bendrą nuomonę to projekto reikalmu.

Iš tikrųjų nebuvo galima skustis publikos stoka – netoli šimto vaikų atsilankė vienu ar kitu laiku projekto laikotarpyje. Nors atsilankiusiųjų dėmesys buvo pakankamas, projekto vadovams teko dažnai sukti galvas, kaip nenuilstamai ir įdomiai užimti vaikus, kitaip sakant, kad nebūtų nuobodu. Vairiai šoko, kepė, lipdė, dažė, fotografavo, dainavo, vaidino, žaidė ir t.t. Niekas neapgailestavo praleisto laiko. Vyravo linksma nuotaika.

Kritiškai žiūrint, daug dalykų galėjo būti sėkmingesni. Pavyzdžiui: projektas buvo plačiai ir pakartotinai skelbiamas, tačiau atsiliepimas į šiuos skatinimus pasirodė gana menkas. Apylinkės mokyklose buvo išdalinta arti 2000 lapelių apie projektą. Vėliau buvo pastebėta, kad iš šių lapelių buvo mažai naudos.

Aplamai, Toronto lietuvių kolonijos susidomėjimas buvo per mažas. Pradžioje, kai žinia buvo paskelbta, kad studentai iš valdžios gavo arti 10,000 dolerių paramą, lietuvių kolonija buvo beveik pasiviršusi kaip galima geriau ją pasinaudoti. Vadovai susitarė su Lietuvių mamos dėl patalpų, ir programa buvo paruošta. Vasaros metu pasirodė, kad daugiau kaip pusė atsilankiusiųjų vaikų buvo svetimačiai. Mažas procentas lietuvių vaikų buvo nuolatiniai lankytojai. Dauguma lankėsi tik retkarčiais. Tad buvo šiek tiek nusivylimas dėl lietuvių kolonijos nuotaikų.

Reikėtų taip pat pastebėti, kad projekto laikotarpyje įvyko kelios vaikų stovyklos. Tai sukurė sklandesnį lankymą, nors šio rezultato buvo tikėtasi. Tačiau buvo tokių vaikų, kurie parvažiuo atgal iš stovyklų, vėl lankėsi mūsų projekte. Vadovai pradžioje norėjo surengti porą parodėlių ir išstatyti vaikų darbų, bet dėl dažnai nutraukto lankymo tai buvo neįmanoma.

Jau yra kairiųjų studentų, pareiškusių, kad jiems patiktų dirbti panašiam projekte ateinančią vasarą. Štai, buvusį vadovų patarimai: reikia pradėti anksti galvoti, kas norima daryti – juo anksčiau, juo geriau. Sausio mėnesio gale jau reikėtų

RUDEININĖS VEIKLOS ŽINGSNIAI

Kiekvieną rudenį mokslui prasidedant, atsinaujina ir lietuviškoji veikla Šiaurės Amerikoje (ir kituose kontinentuose). Po vasaros atostogų naujai išrenkamos valdybos, komitetai, šaukiami susirinkimai aptarti metinio plano, kuris bus vykdomas maždaug iki sekančio birželio. Naujieji komitetai bei valdybos rengia koncertus, šokių ir aplamai visokių parengimus.

Tokių valdomųjų organų susiorganizavimą ir jų pasekmes pajunta kiekvienas samoningas lietuvis, jaunas ir senas, tinkamai reaguoją bei įsijungia į organizacinį darbą ar lankosi parengimuose.

Savaime aišku, yra ir tokių, kurie neprisideda prie šio bendro rudeninio atgijimo, nes yra apsisprendę nedalyvauti lietuvių veikloje. Bet yra ir tokių, kuriems neteko įsijungti lietuviškon veiklon dėl vienos ar kitos priežasties.

Kyla keli įdomūs klausimai. Ar yra įmanoma pakeisti tų nuomones, kurie jau nusistatę prieš įsivaizduoti, kad stoviu gilioje senovėje, kad aplink mane šarvuoti riteriai ruošiasi kovai su priešu, kurį beveik matau atjojantį. Leidžiuosi žemyn prie senos pilies griuvėsių sienų, čiupinėju jas, lyg norėdama, kad jų prasmė, jų didinga nuotaika persisunktų per mano pirštų galus ir keliautų su krauju į širdį.

Pakeliu gabalą plytos, noriu vežtis namo, bet jaučiu, kad nei Gedimino pilies, nei Lietuva negali būti perkelta į svetimą žemę. Aš tikrai ją atminuose ir širdyje visuomet nešiosiu, ir nors negalėju nė gabalėlio pilies atsivežti Kanadon, prie Gedimino statytų sienų griuvėsių pasiliko mano širdies ir sielos dalelė.

Rasa Mažeikaitė

Nuo to laiko, kai

ŽIBURĖLIAI mūsų mažiesiems

Rudenėlio darbai

Rudenėlis visą dieną
Dažo sodo lapelius,
Jis palies ranka kiekvieną
Ir žalių jau nebebus.

Pasipuoš gelsvai kaštanais,
Klevo medis — raudonai.
Džiaugsis lapais lėlės mano
Rudenėli, ar žinai? A. Abr.

Pukščių drugystė

Du paukšteliai
vis kartu
vaikštinėja
takeliu.

Tyliai kalbas
jie draugai,
raudonpilviai
robinai.

Jiedu šneka
vis abu,
nes draugauti
tikrai smagu.

Štai pamatė
trupinėlių
ir staiga
sparnus pakėlė.

Viens kitam
į galvą krito,
bėgo puolė,
net apvirtė!

Susipyko,
kaip matali,
neišskiriami
draugai...

B. Vytienė

Sekmadienis, kurio aš neužmiršiu

Kai visus saldinius ištuštinau iš savo kišenų, supyliau juos į lėkštę ir nunešiau parodyti tėveliams. Tikėsite ar ne, visi tie saldiniai buvo iš bankelio ir nekinavo nė vieno cento. Iš tikrųjų mamytė labai nustebsi tarė: "Argi, tu Onut, tiek daug saldinių galėjai pasiimti? Tikriausiai kitiems vaikams pritrūko". "Tikrai nepitrūko", tvirinau aš, "ten buvo net trys maišeliai, žinoma, jau nepilni". Tada tėtis paklausė: "O ar tu žinai, kiek yra vaikų šeštadieninėje mokykloje? Šiandien parapijos bankelis švenčių proga vaišina visus vaikučius". Aš susimąščiau. Kiek vaikučių mokykloje yra, aš nežinau, bet per pertrauką kieme matalų jau labai daug. Mamytė nuėjo ruošti pietų, o tėtis papasakojo man trumpą pasakėlę.

"Viename krašte gyveno turtingas žmogus, kuris labai mylėjo vaikučius. Kai užėjo nederlingi metai, jis įsakė savo tarnams kartą į savaitę iškepti duonos neturtingiems vaikams. Tar-

Tėvynė

Mano tėvynė, sapne išsplanuota,
Mano tėvynė, dainoj išdainuota,
Už vandenyno, jūrų gilių,
Tavęs pasiekti aš negaliu.

Brangi tėvyne, tu jaunas žiedas,
Prigėsi nelaisvę tau asaros rieda.
Tave aš myliu už vis karščiau,
Nors Tavo veido dar nemačiau.

Gaidelių peštynės

Kudakavo vištos šešios —
Kud kada — koka,
O kieme gaideliai pešės
Nežinia dėlko.

Au-au-au Margiukas barės —
Ar negėda jums!
Zvirbliai čirška-plunksnų karas,
Jai pirmi dantukai Kalasi ir dygsta.

Tam triukšme vikri Marytė
Kibiru vandens
Peštukus tuojau išskyrė —
Gal ramiau gyvens.

Pirmi dantukai

Pasakyk, mamytė,
Man tyliai į ausį,
Ko brangi sesytė
Verkia ir neklauso.

Ji šiandien bė užpo,
Nerami ir pyksta,
Jai pirmi dantukai
Kalasi ir dygsta.

Pamylėk sesutę,
Zaiskite kartu,
Ji kramtytys duonutę
Jau su dantuku.

A. Abr.

Buvau Toronto parodoje

Aš buvau sudariusi planus savo vasaros atostogoms, bet jie visi neišsipildė. Su savo drauge ir tėveliais nuvažiuojam į Toronto parodą. Ten mes pasivažinėjom visokiom priemonėm, perėjom per juoko ir baidyklių namus. Mes matėm ir tuos žmones, kurie vaikščiojo ant ugnies apsirėngę visokiausių spalvų drabužiais. Mes perėjom per daug pastatų. Mes buvome ir rusų pastate. Jisai buvo nudažytas visas raudonai, net ir langai buvo raudoni, o policija ėjo aplinkui pastatą, žiūrėdama, į visus medžiukus, į visus kampus. Buvo policininkų ir viduje. Ten buvo didelių paveikslų. Viename jų mačiau penkioliką mergaičių, apsirėngusių jų tautiniais drabužiais. Buvo ir lietuvių tautiniai drabužiai, bet atrodė kitaip. Raštas buvo kitoks ir blizges kitokia. Buvo dar ir kamputis apie Lietuvą. Dar buvo lietuviškų knygų ir plokštelių. Rodė ir filmus apie Rusiją, bet rodė tikrai geras dalis.

Angelė Krivinskaitė,
IX skyr., Hamiltonas

Greit pasibaigė atostogos

Šiais metais man mokslas gerai pasisekė. Mano darugė atvažiojo iš Amerikos, iš labai mažo miestelio. Jinai apsisusto pas savo tetą. Tos mergaitės tėta mus visur vežiojo. Vieną dieną jos tėta mus nuvežė pasižiūrėti liūtų. (African Lion Safari). Mes matėme visokių gyvulių iš Afrikos ir Kanados. Kitą dieną važiuojame į Kitchener ir į turgų. Tenai buvo gana įdomu — matėme kitos religijos žmonių, vadinamų menonitais. Už dviejų savaitių mano draugė išskrido atgal į Ameriką. Mano atostogos dar nepasibaigė. Už kelių dienų mes ruošimės važiuoti į Wasagą. Man Wasagoj labai patiko: oras šaltas, vanduo visuomet geras. Ketulį dienų praėjus, mano kita draugė atvažiojo mūsų aplankyti.

Vieną dieną oras nebuvo toks geras, tai negalėjome važiuoti į Colingwood miestą. Man atostogos labai greitai pasibaigė ir man buvo gana liūdna išvažiuoti atgal į namus.

Brenda Beržinaitė,
IX skyr., Hamiltonas

Užsakykite dabar per
INTERTRADE
EXPRESS CORP.

GERIAUSIĄ DOVANĄ

LIETUVĄ

(dabar geriau nei buvo anksčiau)

SPECIALIUS RUBLIŲ
PAŽYMĖJIMUS

INTERTRADE EXPRESS
CORP. Jums pirmiau patarė ir
jūsų giminės su tuo sutiko

Su specialiais rublių pažymėjimais jūsų giminės galės nusipirkti ką tik nori už dalį reguliarios kainos. Tai lyg kad nueitum į krautuvę su \$100 ir gautum \$200 ar \$300 vertės prekių ar net daugiau. Specialius rublių pažymėjimai gali būti iškeičiami į pinigus, t. y. į reguliarius rublius augščiausia verte.

PILNAI GARANTUOTA
GREIČIAUSIAS
PRISTATYMAS

Pristatoma per 3 savaites
Mokama už specialų rublį \$2.70

SI KAINA APIMA VISKĄ—
JOKIU KITU MOKĖJIMU
Galiu siųsti, kiek norite
PRASYKITE MŪSŲ NEMO-

KAMU ILIUSTRUOTU
KATALOGU

Užsakykite dabar tik per
INTERTRADE
EXPRESS CORP.

125 East 23rd. St., Fifth floor
New York, N.Y. 10010, USA.

Telefonas 982-1530

Labai svarbu!
Automobiliai

Garantuotas skubiausias
pristatymas.

Prašome rinktis ir šių
naujų modelių

"ZIGULIS" VAZ 2101 \$3,627.00

Naujasias pagerintas
Eksportinis modelis

"ZIGULIS" VAZ 2103 \$4,156.00

Station Wagon
"ZIGULIS" VAZ 2102 \$3,997.00

Eksportinis modelis
"MOSKVICIUS" 412IE \$3,677.00

"MOSKVICIUS".
408 IE \$3,381.00

"ZAPOROZEC"
ZAZ 968 \$2,318.00

Visos kainos JAV doleriais

Prašykite mūsų specialių
biuletenių su automobilių ir
apartamentų iliustracijomis

VARTOTI DRABUŽIAI
PRASYKITE MŪSŲ SPECIALIŲ
BIULETENIŲ

Mes turime 24 metų patyri-
mą ir daug tūkstančių paten-
kintų klientų.

Šeštadieninėje Toronto mokykloje

Mokytojų pasitarimas • Tėvų susirinkime — tik 28 •

Nutarimai • Nauja valdyba

Rugsėjo 18 d. Toronto Lietuvių Vaikų Namuose susirinko posėdžio vyresniųjų skyrių mokytojai, o rugsėjo 24 d. posėdžio vidurinių skyrių mokytojai. Pasikalbėta apie vadovėlius ir lietuvių kalbos pratimų sąsiuvinius, apie Tėvų Dieną, sostinės Vilniaus įkūrimo 650 metų paminėjimą ir bendruomeninio susipratimo ugdymą. Tėvų Diena bus prieš Kalėdų atostogas. Data bus paskelbta vėliau. Dėl bendruomeninio auklėjimo dauguma mokytojų mano, kad reikėtų pasikviesti Bendruomenės atstovus, kurie mokiniams paaiškintų apie bendruomenės veiklą, jos įstatus, vadovybę ir išeivijos gyvenimą. Vedėjas prašė mokytojus klasei pakalbėti apie Vilniaus sukaktį ir paraginti mokinius dalyvauti Kanados Lietuvių Dienos koncerte - akademijoje. Jis taip pat pranešė apie KLB švietimo komisijos ruošiamą skaitymo konkursą. Si žinia nebuvo džiaugsmingai priimta, nes tie, kurie skaito, t. y. dalyvauja kursuose, nebūtinai užtektinai naujų knygų. Konkursai vyksta gana dažnai. Siūlyta sugalvoti kitokių konkursų.

Atsiradus sunkumų su sale, 6 iki 10 skyrius mokiniai tautinių šokių pamokų neturės. Vieną kartą per mėnesį bus teorinės pamokos apie lietuvių tautinius šokus, drabužius ir t. t.

Tėvų susirinkimas

Spalio 14 d. Priskelimo parapijos Parodų salėje įvyko šeštadieninės mokyklos liuanistinio seminaro mokinių tėvų visuotinis susirinkimas, į kurį atsilankė 28 tėvai. Tėvų komiteto pirm. Vl. Stabačinskas apgailestavo, kad į susirinkimus atsilanko labai mažai tėvų, o paskui yra skleidžiamos įvairios kalbos. Mokyklos finansinė padėtis esanti gana sunki — reikia pakelti mokesť už mokslą. Būta pasiūlymų, kad mokesť būtų imamas nuo kiekvieno vaiko, o ne nuo šeimos, nežiūrint kiek vaikų toje šeimoje mokyklą lanko.

Tėvų komiteto išd. A. Vaičiūnienė perskaitė pranešimą apie mokyklos finansinę padėtį — pajamas ir išlaidas. Patys didžiausios mokyklos rėmėjai yra parapijos bankeliai ir Kanados Lietuvių Fondas. Revizijos komisijos pirm. Br. Saplys, perskaitė revizijos komisijos aktą, pagyrė A. Vaičiūnienę už labai tvarkingai ir tiksliai vedamą išd. knygą.

Mokyklos vedėjas J. Andrulis

pranešė, kad šiais metais jau užsiregistravo 32 nauji mokiniai. Šeštadieninė Toronto mokykla iki 1967 m. mokinių skaičiumi augo (1967 m. — 620 mok.), o vėliau pradėjo mažėti (1973 m. — 400 mok.). Lyginant su giminių skaičiumi, mokykloje padėtis nėra bloga, mokinių pakanka.

Mokykloje yra 12 klasių ir viena speciali — lietuviškai nekalbančiųjų klasė. Mokymo priemonių šiai klasei trūksta, bet JAV-se ruošiamas specialus vadovėlis. Šioje klaseje mokosi daugiausia mišrių šeimų vaikai. Šiais metais padaryti kaikurie pakeitimai, atsižvelgiant į Sv. Vincento mokyklos vadovybės pageidavimus.

Tvarka mokykloje neblogo, nors kartais ir pasitaiko nesklandumų. Buvusi praėjusiais metais mokykloje prižiūrėtoja džiaugėsi mūsų mokyklos drausme. Pageidaujama kuo didesnio tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo, nes be tėvų priežiūros rezultatai menki. Namų darbai būtinai, nes mokykloje yra permažai laiko.

Šiais metais mokykloje įvairiais būdais vedamas lietuvių kalbos vartojimo vajas. Yra tėvų, ypač jaunesnių, kurie labai griežtai pageidauja, kad vaikai kalbėtų tik lietuviškai. Daugeiui nekalbant namuose su vaikais lietuviškai, padėtis mokykloje darosi sunki.

Lituanistinio seminaro vedėjas V. Taseckas pranešė, kad šiais metais į pirmųjų metų kursą priimti 23 mokiniai, į antrųjų — 24. Seminaras yra 4 klases. Mokytojai dirba kas antrą penktadienį. Antrųjų metų grupę sudaryta pedagoginė klasė, kurioje ruošiami būsimi mokytojai.

Paaikškinimai ir nutarimai

Tėvams teiraujantis, kiek mokykloje dirba mokytojų, kiek jiems mokama, kiek išleidžiama mokytojų vakarienei, — buvo paaikškinta, kad mokytojams mokama \$2.25 už pamoką. Mokykloje dirba 36 mokytojai. Vakarienei išleidžiama apie \$250. Kadangi mokytojų atlyginimas minimalinis, toji tradicinė mokslo metų užbaigimo vakariene yra tik padėka už darbą.

Buvo tartasi ką daryti su senais vadovėliais, kokių būdu juos atiduoti tiems, kurie nenori arba neįstengia naujų vadovėlių nusipirkti.

Ilgiausiai užtruko mokesčio už mokslą pakėlimo klausimas. Tėvų komiteto pirm. Vl. Stabačinskis pranešė, nuo paskutinio

Mes norime pažinti jus!

Mums rūpi jūsų istorija, ar esate pasiryžę padėti mums ją išsaugoti?

Kanados istorija yra sudaryta iš daugelio kultūrų ir tautybių. Jūs ir jūsų šeima padeda kurti tą istoriją. Padėkite mums ją išsaugoti.

Valstybiniai etniniai archyvai renka ir saugo dokumentus, turinčius ryšį su etninių grupių istorija Kanadoje. Jūsų turimi laiškai, užrašai, dienoraščiai, nuotraukos ir kita medžiaga gali būti labai svarbūs jūsų žmonių istorijos užrašymui bei išsaugojimui.

Remkite mūsų pastangas padėti jums. Platesnių informacijų raštu teiraukitės tuojau pat.

Coordinator
National Ethnic Archives
Public Archives of Canada
395 Wellington Street
Ottawa, K1A 0N3

Viešėdami Čikagoje,

neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

GIFTS INTERNATIONAL INC.

2501 W. 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629.

Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gntaro išdirbinių pasirinkimas.

nio pakėlimo yra praėję ketveri

metai. Padidinti mokesť nesinori, bet yra prieita riba. Mokyklos vedėjas yra prašęs, kad būtų pakeltas mokytojams atlyginimas. Be mokesčio pakėlimo to neįmanoma padaryti. Pakėlimas mokyklos ir seminaro mokytojams atlyginimą už pamoką 25 centais, susidarytų apie \$1000. J. Andrulis paaikškino, kad mokytojai pakėlimo neprasė (tokių kalbų niekada nėra buvę), bet jis, atstovaudamas mokytojams, mano, kad pakėlimas reikalingas, nes kitur mokytojai gauna daugiau.

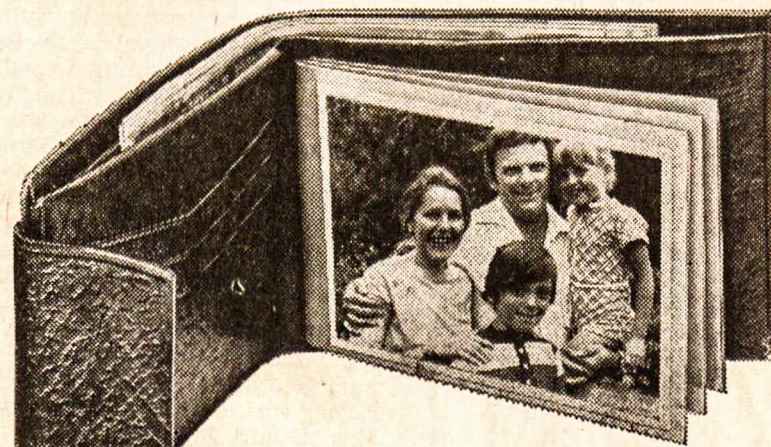
Po ilgų svarstymų buvo nutarta balsuoti. Daugiausia balsų gavo pasiūlymas šeštadieninės mokyklos mokesť pakelti \$5, o lituanistinio seminaro mokiniams mokesť nustatyti \$15 už

mokslo metus, jei iš tos šeimos niekas nelanko šeštadieninės mokyklos.

Gana lengvai buvo sudarytas naujas tėvų komitetas. Pasiūlytiems kandidatams neatsisakius, į naująjį tėvų komitetą išrinkti: P. Murauskas—pirmininkas, P. Dovydasaitis — vicepirmininkas, O. Balsienė — sekretorė, A. Vaičiūnienė — išrinkta, V. Dundarėnė, H. Sukauskas, V. Kulnys — parengimų komisija, J. Kulikauskienė — kandidatė. Revizijos komisijai išrinkti: P. Bražukas, Br. Saplys, P. Daržinskas.

Baigiant susirinkimą buvo pranešta, kad 1974 m. sausio 19 d. bus ruošiamas šeštadieninės mokyklos vakaras, į kurį gausiai atsilankyti kviečiami visi tėvai su savo svečiais. B. Č.

FEEL GOOD ABOUT TOMORROW

KĄ JUMS REIKIA RYTOJUS?

Gerą vaikų išauklėjimą? Kelionę per Kanadą? Savigi ir laimingą senatvę? Ką bereikštų jums rytoj, galite pradėti planuoti šiandien su Kanados taupomaisiais ląkštiais. Tai Kanados populiariausias asmeninis investavimas.

LENGVA PIRKTI:

Mokant iš karto ar atskiromis dalimis kiekviename banke, pas pripažintą investacijų atstovą, biržos agentą, pasitiekimo bei paskolų bendrovėje ir kredito unijoje. Taip pat darbovietėje, pasinaudojant atskaitymu iš algos. Lakštų vertė — nuo \$50.00 iki \$50,000.00

LENGVA ISKEISTI:

Taupomieji Kanados ląkštai yra tuoj pat iškeičiami. Už juos kiekvieną momentu galima gauti mokėtą sumą ir nuosimčius.

LENGVA LAIKYTI:

Kanados taupomieji ląkštai yra saugūs laikyti — jie yra garantuoti visu Kanados turto. Jie duoda geras palūkanas metal po metų

7.54%

Vidurkis metinių palūkanų

Nauji Kanados taupomieji ląkštai, išlaikyti iki nustatyto laiko, per metus vidutiniškai duoda 7.54%. Už kiekvieną \$100.00 taupomąjį ląkštą pirmaisiais metais mokama \$7.00 palūkanų, per kitus šešerius metus — po \$7.50, per sekančius trejus metus — po \$7.75 ir per paskutiniuosius dvejus metus — \$8.00.

Be šių mokesčių, jūs gausite palūkanas už gautus nuosimčius. Todėl kiekvienas \$100.00 ląkštas užaugs iki \$239.50 tik per 12 metų.

Taigi, ką bereikštų jums ir jūsų šeimai rytoj, planuokite šiandien su Kanados taupomaisiais ląkštais. Būsime patenkinti tai padarę.

BUY CANADA SAVINGS BONDS TODAY

Londono mokyklos ekskursija

Sekmadienį, gegužės 6 dieną, važiuojam į Detroitą. Visi anksti susirinkom, bažnyčioj pasimeldėm, kunigas mus palaimino ir palinkėjo laimingos kelionės. Devintą valandą išvažiuojam iš parapijos kiemo autobusu. Pro langus matėm žaliuojančius laukus, ūkius ir gyvulių. Važiavome per Sarnią. Labai buvo įdomu važiuoti per "Blue Water Bridge". Tai augstas tiltas, vandeniu atrodo mėlynas. Dar kiek pavaziavom ir buvom Detroito. Atvykom į zoologijos sodą apie 11.30 v. r. Ten sustojom pavalgyti. Po to visi ėjom žiūrėti gyvulių. Pirmiausia apžiūrėjom gyvates, krokodilus, vėžlius ir paukščius. Toliau matėme meškas, briedžius, kalnų ožkas, dramblius, liūtus, kupranugarius ir daug kitų gyvulių. Zoologijos sode praleidom apie tris valandas. Vėl visi susirinkom į autobusą ir išvykom į Greenfield Village muzėjų. Ten buvo įdomu matyti senus istoriškus namus, senoviškus baldus, laikrodžius ir daug kitų dalykų — pirmąjį Fordo automobilį, senus vežimus ir dviračius. Traukinukas mus apvežė aplink muzėjų. Po to susirinkom prie autobuso. Seštą valandą išvykom namų link. Pakeliui sustojom pavalgyti. Visi buvom linksmi ir geros nuotaikos. Turėjome gražią saulėtą dieną. Grįžom į parapijos kiemą po devintos valandos vakaro. Ilgai atsiminsim tą gražią ekskursiją. Z. Jokšaitė

Dar prieš pietus atsiradome Detroito zoologijos sode. Mes ten matėme visokių gyvulių: liūtus, tigrus, dramblius, mažus arklukus, beždžiones, kupranugarius, meškas, žirafą, labai didelius vėžlius, visokius paukščius ir gyvates. Visi sugrįžę į autobusą turėjome laukti Romo Genčiaus.

Iš zoologijos sodo autobusus mus nuvežė į Greenfield Village. Mes ten matėme pirmąjį Fordo automobilį, jo gmtąją vietą, Wright brolių dviračių dirbtuvę, kur dar buvo vienas dviratis su dviem sėdynėm, o kitas turėjo ratą, pritaisytą prie rankenų. Dar matėme seną til-

tą, senoviškas dirbtuves, mokyklas, laikrodžių dirbtuves ir kitų žymių žmonių namus. Mes taip pat pasivažinėjome arkliais ir traukiniu. Kestutis Eimantas

Visa mokykla susirinko parapijos kieme. Sukrovėm lagaminus į autobusą ir tada visi ėjom į bažnyčią, kur kunigas mus palaimino. Truko dvi valandas, kol mes atvažiuojame iki Detroito. Detroito truko dar pusę valandos, kol pes pasiekėme zoologijos sodą. Cia buvo įvairių gyvulių ir žvėrių: gyvatės, paukščiai, liūtai, drambliai, beždžionės, zebrai, pengvinai ir daug kitų. Man labiausiai patiko beždžionės, nes jos visur lipinėjo. Kaikurios jų neturėjo uodegų. Mano draugė, sesutė ir aš nusipirkome lauktuvių. Vienas berniukas paklydo, ir mes jo kurį laiką negalėjom rasti. Kai jis atsirado, visi autobusu važiuojame toliau.

Greenfield Village buvo viskas labai įdomu. Cia mes važiuojame traukiniu. Aš sėdėjau ant krašto ir maniau, kad iškrisiu, bet man važiuoti vistiek patiko. Taip pat važiuojame vežimu, kurį traukė du arkliai. Jie buvo labai gražūs, bet vienas iš jų piktas. Cia buvo labai daug žydinčių alyvų, ir man jos labai patiko. Kai viską pamatėme Greenfield Village, nusipirkome užkandžių ir tada važiuojame namo. Buvo labai nuotykinga diena man. Aš manau, kad buvau smagu ir visiems kitiems.

Evelina Petrauskaitė

Man patinka ruduo

Kai ruduo ateina, gamta pakeičia spalvas. Visi medžiai pasipuošia įvairiom spalvomis. Matom žalius, raudonus ir geltonus lapus. Vėliau, kai ateina šaltesnės lapkričio dienos, lapai pradeda kristi žemyn. Tada ir man labai smagu eiti į mokyklą, nes lapai čėza po kojom. Kai pareinu iš mokyklos, aš ir mano draugės žaidžiam su lapais — grėbtom juos į didžiausias krūvas ir visos įšokam. Man patinka ruduo.

Diana Gedminaitė,
IX skyr., Hamiltonas

Audringas tapytojas Petrikonis

DAIL. DAGYS

Jis pasirodys Toronto Prisikėlimo par. Parodų salėje su savo darbų paroda lapkričio 3—4 dienomis. Apie meno parodas rašoma joms atsidarius. Tada galima aptarti ne tik pačius kūrinius bei jų apipavidalinimą, bet ir pačios parodos išdėstymą. Tik vargas čia, nes parodos trunksa labai trumpai, o spausdintos mintys pasiekia publiką, kai jau nieko nebėra, ir ji nebėgali tuo pasinaudoti. Jai telieka gailėtis, kad anksčiau nežinojo ir parodos neaplanke. O kai dailininkai aptarią kiek anksčiau, tai tuo lyg patarnauja žmonėms, lyg supažindina juos su dailininko kūryba, darai juos dauginant savimi pasitikinčiais ir drausniais.

Dail. Antanas Petrikonis Toronto yra dar svečias nebuvelis, bet šiaip jis jau subrendęs ir plačiai pasireiškęs dailininkas, turėjęs nemažai ir su gerais pasisekimais individualių parodų. Jis pradėjo tapyti 1942 m. įstojęs į Vilniaus Dailės Akademiją. Vėliau, dirbdamas ir kiek galėdamas, studijavo Britanijoje, paskui Čikagoje. Baigęs mokslo atsidadė vien dailininko profesijai.

Dail. A. Petrikonis dirba su įvairiomis medžiagomis: aliejiais, vandeniniais dažais ir pastelėmis. Jis gerai valdo jų visų technikas. Reiškiasi plačiomis spalvų gamomis, jautria faktūra, sukeliančia žiūrovo gilius išgyvenimus bei nuotaikas. Iš šių specifinių savybių jautri akis gali aptažinti jų autorių. Sauso, griežtai savo, visiems lengvai atpažįstamo, manieringo asmeninio stiliaus jis dar neturi ir turėtų neturėti, nes jis gana judrus, jo charakteris neprimia sustingimo antspaudotų formų, o jo

gabumams lengvai pasiduoda įvairūs užsimojimai — lengvai būna išsprendžiami. Todėl savo tapyboje jis nuplaukia į impresionistinius dažų liejimus, į ekspresionistinius jų pataškumus, niekada nesusitūpiant prieš sausus, kiety linijų vedžiojimo nei gamtovaizdyje, nei abstrakte.

Gal todėl publikai jo darbai patinka — ji randa kuo pasigėrėti tarp jo įvairių motyvų ir vikrių sprendimų.

Dail. Petrikonis tapo minkštus, romantinius gamtovaizdžius ir spontaniškas abstrakcijas, bet niekada nekuria sausai, teoriškai apskaičiuojamų dalykų. Kartais jis mėgsta kontrastines spalvas, artimų spalvų stiprius perėjimus. Kai ką apšviesdamas iškelia, o kai ką paskandina tamsioje. Jo darbai yra atliekami labai judria ranka. Šio charakterio dailininkams tinkamiausi motyvai yra gamta ir laisvosios abstrakcijos. Todėl žmonius ar gyvūnų figūras jis labai retai tepalpiečia, ir tai tik iš tolo, nes jų išvystymas jam būtų pernubodus.

Kol dailininkas nedirba visą laiką vienodai, kaipas mano, kad jis dar nesubrendęs ar savęs nesuradęs. Tai neteisinga mintis, neteisinga Petrikoniui, nes vieno žmogaus subrendimą atžymi ekspresyvūs poteriai, o kito — tiksliai išvedžioti linijos. Tai tik gimtųjų būdo savybių pasireiškimai, kurie nepasako kieno kūryba yra vertingesnė. Kaip kūryboje, taip ir gyvenime yra reikalingi skirtingų savybių žmonės. Jei ne visus šios parodos lankytojus, tai daug ka maloni nuteiks dail. Petrikonio kūrinių nuotaikos, dvelkiančios ypač iš jo gamtovaizdžių.

Šimtas mokslo žmonių suvažiuos Čikagon

JURGIS JANUŠAITIS

Su ypatingu dėmesiu ir rimtumu dirba antrojo lietuvių mokslininkų suvažiavimo rengėjai bei darbo komitetas. Suvažiavimas vyks Padėkos Dienos savaitgalį, lapkričio 21—25 d. d. Čikagoje, Jaunimo Centre. Šis suvažiavimas numato apimti humanitarinius ir socialinius mokslus, technologiją, architektūrą ir mediciną. Šių sričių specialistai, pasiskirstę sekcijomis, suvažiavimo metu nuosirdžiai pagvilendys literatūrą, visuomeninius mokslus, filosofiją, pedagogiką, kraštotyrą, menotyrą, kalbotyrą, teologiją, gamtos apsaugą, jūros mokslus, statybą, medicinos paskutiniuosius laimėjimus, istoriją ir t. t.

Tai ypatingai plačios sritys, įdomios ne tik mokslo, bet ir šiaip žmonėms. Numatoma, kad su paskaitomis ir pranešimais bei diskusijomis dalyvaus per šimtą mokslo žmonių.

Malonu pastebėti, kad į šį suvažiavimą renkasi ne tik nepriklausomoje Lietuvoje baigę mokslus, bet ir išeivijoje įkopusi mokslo viršūnės mūsų įžymieji mokslininkai iš įvairių šakų.

Tokio masto suvažiavimą suorganizuoti nėra lengva. Tai pareikalauja daug iniciatyvos, daug talkininkų ir daug įvairių sričių žinovų.

Suvažiavimą rengia Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos, pirmininkaujant dr. Poviliui Mažeikiui iš Vašingtono, D. C., Lituanistinis Institutas, vadovaujamas inž. dr. Jurgio Gimbuto iš Boston, Mass., Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos, vadovaujamos pirm. dr. Gedimino Baluko iš Čikagos. Suvažiavimą globoja JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba.

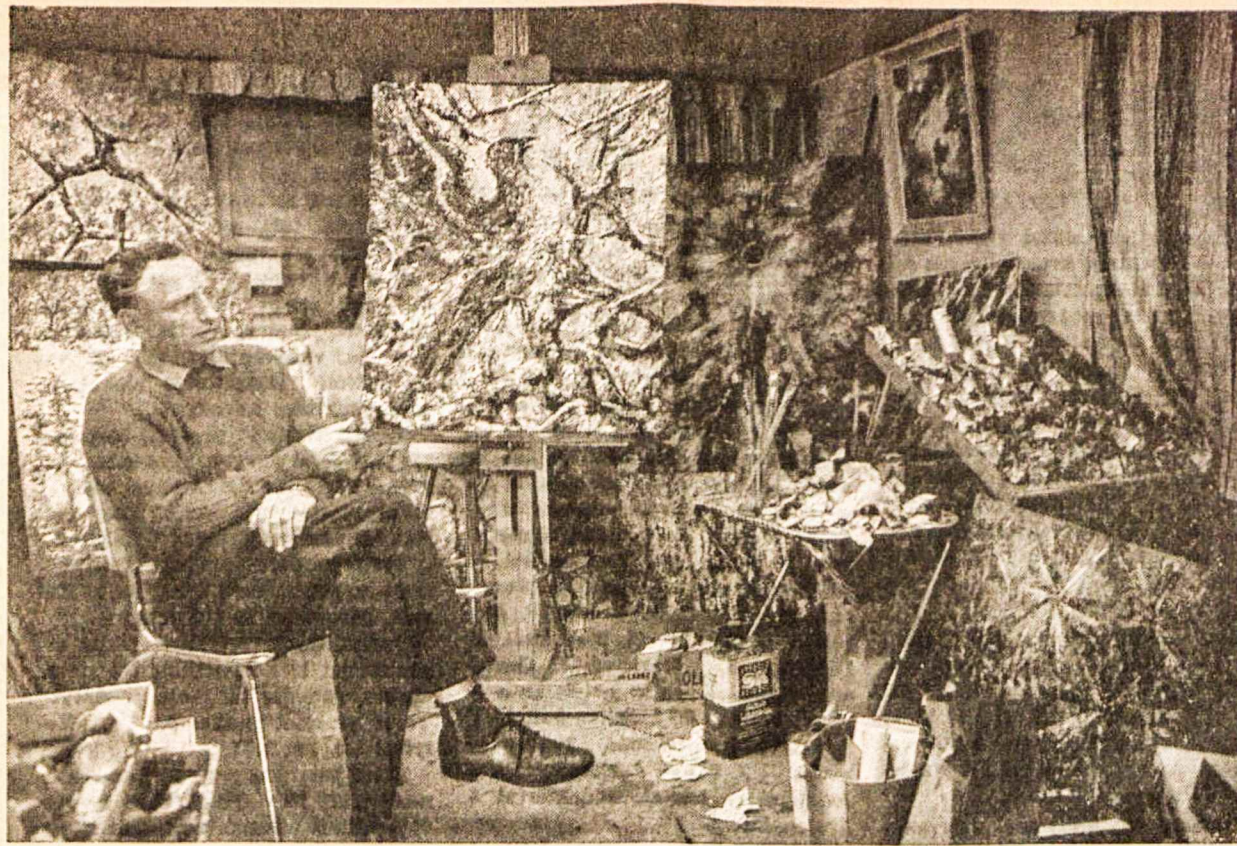
Suvažiavimo rengimo darbais rūpinasi darbo komitetas. Visus darbus koordinuoja ir programa rūpinasi pirm. prof. dr. Vytautas Vardys iš Oklahomos universiteto. Technologijos ir architektūros programą tvarko pirm. inž. dr. Stepas Matas. Humanitarinių ir socialinių mokslų programa rūpinasi pirm. prof. dr. Rimvydas Šilbajoris. Prof. dr. Jonas Valaitis yra medicinos mokslų programos pirmininkas. Dr. Edmundas Lenkauskas, komiteto narys, atlieka įvairius specialius suvažiavimo rengimo uždavinius. Organizacinei techninei komisijai vadovauja inž. Jonas Jukūnas. Jo vadovaujama komisija turi ypač daug smulkių, sunkių uždavinių atlikti ir įvairių rengimo kliūčių įveikti.

Komisija atsakinga už suvažiavimo tvarką, už susipažinimo pobūdį, kuris įvyks trečiadienį, lapkričio 21, Tautiniuose Namuose, už kompoz. Vlodo Jakubėno muzikos kūrinių koncertą lapkričio 23 d. Marijos Augšt. Mokykloje, už banketą "The Sabre Room" lapkričio 24, šeštadienį.

Daug kas klausia, ar šis suvažiavimas bus įdomus ir plačiai

visuomenei? Jau minėjau, kad programa plati ir įdomi ne vien mokslo šakomis besidomintiems, bet ir kiekvienam lietuviui. Tad padėkos Dienos savaitgalį praleiskime Čikagoje. Bus proga pasidomėti šiuo neeiliniu įvykiu — mūsų mokslininkų sąskrydžiu. Arčiau pažinisme ir savus mokslo žmones, kurie kaip tik dabar yra įkopusi mokslo augstumas ir dirba įvairiose amerikiečių mokslo įstaigose bei įmonėse.

Tikimasi, kad suvažiavimas paliks lietuvių išeivijos gyvenime gilią bei reikšmingą pėdą.

DAIL. A. PETRIKONIS prie savo dažų ir paveikslų Čikagoje. Jo darbų paroda įvyks lapkričio 3—4 d. d. Toronto Prisikėlimo Parodų salėje. Atidarymas — lapkričio 3, šeštadienį, 3 v. p. p.

"Nežinomi keleiviai" iš Australijos

PR. NAUJOKAITIS

Tolimoji Australija! Dažnai mes, šiauriečiai, pamirštame tą tolimą egzotišką kraštą, pamirštame, kad ten gyvena apie 10,000 lietuvių! Jie turi gana gyvą kultūrinį gyvenimą, leidžia laikraščius, literatūros almanachus, retkarčiais ir knygas.

Stai ir dabar po ranka turime poetės Marijos Mykolytės-Slaivenienės poezijos knygą "Nežinomi keleiviai". Tai stambus eilėraščių ciklas, atskleidžiantis tremtinio lietuvių nostalginę būseną, jo išlikimo kovą su nepalankia aplinka ir pačiu savimi, jo skausmą, nusivylimą ir viltis. Autorė knygą pavadino epu, bet vidiniuose atskleidimuose vyrauja lyrinis elementas, o išvirsinė struktūra yra draminė — su realiais ir simboliniais veikėjais, su dramatiniais dialogais. Lyrinės nuotaikas išsako net 21 veikejas. Realūs gyvenimo atstovai, nors ir kiek apibendrinti, tipizuoti, yra vyrai, mes visi, mergaitė, motina, sūnus, pabėgėlė, sesutė lietuvi, poetė autorė, senyva aktorė, nuobodžiautoja, fatalistas, piligrimai, čia gimusieji, jiedu ir net Mykolas Krupavičius — tėvynės meilės reiškėjai. Literatūriniai ir filosofiniai vardai, kaip Nostalgė, Memorė, Fatalija, Filantropė, Desdemona, yra įsmeiginti simboliai. Vedamasis knygos bruožas yra nostalginė kančia skirtingo egzotiško krašto širdį žei-

džiančioje aplinkumoje. Tačiau poetė sugeba išsakyti nesikartojančiu, originaliu ir įtaigiu būdu. Jai padeda ir tas individualizuotų veikėjų gausumas. Nuotaikoms išsakyti ji randa vis naujus vaizdus, prasmingus simbolius:

...ir vėjas, ir jūra
oša
melodijas kitokias.
Neperžengti mums šiuos kalnus,
neperplaukti mums šias upes. —
Tolimas,
nepažįstamas kraštas
mūs atsilvilojo. —

Iš savo atėjūniškų rankų
—
šerame šio krašto
auksinės vilnos avinėli.

Per šią svetimą žemę tiesiame kelius.
Mūs
šiltas prakaitas blizga ant molio
grumsto.

Mūsų
delnus nusėda kraujo rausvos pūslės.

Naujos, neįprastos buities kietumas dar labiau stiprina paliktos tėvynės ilgesį. Tas ilgesys yra tiesiog nenumaldomas, skausmingas, niekad nenutylas:

Čia —
po šiuo svetimu dangum —
čia stoviu ir jaučiu:
po kojomis žemė ne ta,
ant kurios atsiklaupyti galėčiau.
Kaip motinos rankos,
kuri guostų mane.

Jei pasieksiu kada
savo žemės slėnį,
pražydėsi lelija ir ieva. —

Visas svetimo krašto peizažas lietuvių širdžiai yra neįaukus, sausas, bauginas:
Plasnoja paukštis į aukštą eukaliptą.
Tamsėjančioj pakalnėj neįauku.
Pilka skara uždengia žemės veidą.
Pilki šešėliai slenka
nudžiūvusiu lauku...

Mūsų namai šioje šalyje
dar nepradėti... —

Nematoma lemties ranka
mums čia naują kelią tiesia. —
Į gyvenimą ar mirtį
stato tiltą...

Tačiau tas naujasis lemties

tiesiamas kelias lietuvių nežavi, klajūno kelyje jis jaučiasi kaip alkanas paukštis, kuriam mirtis nuolatos vaidenasi: ... numir-
tyti prie šalto akmens... Dėlto nenustotabu, kad tremtinio dejonė prasiiveržia visu lyrinio nuosirdumu:

Toli praelyti nuo manęs atsiliko
kūdikystės pėdelės,
jaunystės juokas,
tėviškės sodai žali.

Kai einu per tamsius ir nykius
australiškus Dievo sodus,
sustikdama vienšius medžius,
ir vienšius tylinčius kalnus,
Tu pavirsti pavasariškos upės jėga
ir neši mane kaip sapną,
kaip Sekminį žiedą trapų —
neši per pasaulį ir namus, —
į toli paliktus namus. —

Visos knygos turinys — tremtinio širdies gėla ir kova su asmenybe laujančia aplinka. Tiesa, tie motyvai jau daugelio tremties poetų išdainuoti. Pati problema nėra nauja, tačiau M. Slaivenienės "Nežinomuose keleiviuose" yra daug kas naujo. Pirmiausia, Australijos egzotiški vaizdai ir jų sukeliamas neįprastinė nuotaika. Tų vaizdų fone paliktosios tėvynės nostalgija nusidažo labai gyvomis, nenuostabomis spalvomis. Antas originalus šios knygos bruožas — mokėjimas surasti nenuodėvėtus vaizdus vidaus emocijoms išreikšti. Gerai parinktos metaforos ir simboliai pagaua poezijos mėgėją savo naujumu, nekasdienišku. Trečia gera savybė — poetės nuosirdumas ir išvirsinės formos laisvumas: poetės minties ir jausmo nepavergia nei rimų priverstinis įskiejojimas, nei posmų ribotumas. Jos poetinė frazė yra pakankamai kondensuota, liejasi laisvu ritmu, daloma tik loginėmis pauzėmis, prasmingų žodžių išskyrimu ar jų idėjinio svorio pabrėžimu.

Knygos išleidimo proga galima dar priminti, kad autorė aktyviai dalyvauja vietos lietuvių kultūriname, ypač literatūriname gyvenime. Jos poezijos buvo išspausdinta "Australijos lietuvių metraštyje" ir almanachuose "Plunksna ir žodis", "Terra Australis". Taip pat išeivijos spaudoje buvo išspausdintas puoštas įdomių atsiminimų apie brolių V. Mykolaitį-Putiną.

Magdal. Marija Slaivenienė, NEŽINOMI KELEIVIAI. Epas. Išleido ir spausdino "Minties" spaustuve Sydnėje 1973 m. Tiražas — 200 egz., 88 psl. Kaina nepažymėta.

Atsiųsta paminėti

Saltinis nr. 4, rugpjūtis. Dvimešinis religinės ir tautinės minties žurnalas, leidžiamas Sv. Kazimiero Sąjungos ir Tėvų marijonų, 16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, Britain.

Evangelijos Svies, du numeriai — š.m. vasara ir ruduo. Trimėnesinis krikščioniško turinio laikraštis. Galima gauti pas ekspeditorių J. Danevičių, 83 Achill Cres., Mississauga, Ont., Canada.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

LOS ANGELES SV. KAZIMIERO parapijos choras, vadovaujamas kompoz. Broniaus Budriūno, išleido jo dainų plokštelę "Tėviškės namai". Plokštelės įrašyme dalyvavo paties kompozitoriaus diriguojamas choras, solistai Birutė ir Rimtautas Dabšiai, pianistė Raimonda Apeikytė. Oficialios plokštelės pristatymas lietuvių visuomenei — lapkričio 3 d. Sv. Kazimiero parapijos salėje. Programą atliks rašytoja Alė Rūta su plokštelės įrašo dalyviais.

LB KULTŪROS KLUBAS BOSTONE naujosios veiklos sezona pradėjo prof. dr. Broniaus Kaslo paskaita "Lietuvos problema šių dienų tarptautinės teisės šviesoje". Paskaitininkas yra diplomatinės istorijos ir politinių mokslų profesorius, istorijos departamento vadovas Vilkes kolegijoje, suredagavęs šiemet pasirodžiusį leidinį "U.S.S.R.-German Aggression Against Lithuania" ir atidavęs spaudai dar vieną knygą "Baltic Nations: Struggle for National Survival".

Griežtai laikydamasis pasirinktos temos ir remdamasis teisiniais faktais, prof. dr. B. Kaslas teigė, kad Lietuvos valstybės atkūrimui pagrindą sudarė Versalio sutarties idealai, tačiau šiandien ji yra praradusi tarptautinės teisės atramą, nes senąja teisine sistema sugriovė smurto įsiviešpatavimas tarptautiniuose santykiuose ir II D. karo rezultatai. Kadangi po šio karo nebuvo pasirašyta taikos sutarties, patenkinant tik laimėtojų atliktu faktiniu Europos padalinimu, naujos tarptautinės teisės pagrindai liko nesukurti. Pasak prof. dr. B. Kaslo, net ir Jungtinės Tautos buvo įsteigtos ne tarptautinei teisei vykdyti, bet JAV ir Sovietų Sąjungos dominavimui pasaulyje užtikrinti. Ši organizacija negali įgyvendinti jokių nutarimų, kurie yra nepriimtini bent vienai veto teise turinčių didžiųjų valstybių. Dėlto ir okupuotos Lietuvos dabartinė pozicija tarptautinės teisės požiūriu esanti apverktinoje būklėje. Naujų vilčių galėtų duoti tik tarptautinių situacijų pasikeitimas Lietuvis palankia prasme, bet tai jau kita tema.

DAIL. PAULIAUS JURKAUS tapybos darbų paroda spalio 6-7 d. d. Sv. Juozapo parapijos salėje Waterbury, Conn., surengė šios apylinkės LB valdyba. Įvadinį žodį tarė iš Bostono atvykęs rašytojas ir poetas Stasys Santvaras.

AKADEMINIS SKAUTŲ SAJODIS Čikagoje atšventė trigubą šventę — veiklos 49 metų, žurnalo "Mūsų Vytis" 25 ir Vyduo Jaunimo Fondo 20 metų sukaktis. Lietuvių Tautiniuose Namuose įvyksiamas minėjimo pagrindinis žodis tarė Lietuvos garbės konsulė J. Daužvardienė, Vyduo Jaunimo Fondo darbuotoja. Fondo veiklos apžvalgą padarė jo valdybos pirm. Vytautas Mikūnas. Per dvidešimtmetį Vyduo Jaunimo Fondas sutelkė apie \$45,000 studentų stipendijoms ar jų pakoloms, sudarydamas galimybę lietuviams jaunuoliams studijuoti ne tik JAV, bet ir Argentinoje, Turkijoje, Švedijoje, Airijoje ir net okupuotoje Lietuvoje. Kultūriniam jaunimo darbams paremti buvo išleista apie \$12,000. Fondas taipgi rėmė premijomis pradedančius rašytojus ir jaunuosius radėjų darbuotojus. Premijomis bei ženklais pagerbiami ir jaunieji lietuviai visuomenininkai. Šiemet tokio pagerbimo susilaukė žurnalistas Algis Rukšėnas už Simo Kudirkos dramą išryškinusią knygą "Day of Shame". Fondo išd. V. Milūnas minėjamam metų jam įteikė premijos čekį. Koncertinę programą dalį atliko sol. Roma Mastienė. Seimyninei daliai vadovavo ASS skyriaus pirm. R. Korzonas, pranešdamas vadovybės pasiekimus. Sekančią dieną, sekmadienį, minėjimo dalyviams Mišias Jaunimo Centre atnašavo ir pamokslą pasakė ASS Čikagos skyriaus kapellonas s. kun. A. Kezys, SJ. Po pamokslų buvo aplankyti mirusiųjų narių kapai Sv. Kazimiero kapinėse. Šia proga Jaunimo Centre buvo surengta dvi dienas trukusi Akademinių Skautėjų Draugovės ir korporacijos "Vytis" Čikagos skyriaus jaunųjų menininkų paroda, kurioje dalyvavo: J. Eidukaitė, V. Elvaitė, V. Garbonkus, D. Geležutė, M. Griauzdė, G. Maleckaitė, R. Krutulytė, D. Petreikytė, G. Placis ir P. Vitkus. Merginų atstovavo dailė, vaikinai — menininkas nuotraukoms.

M. K. ČIURLIONIO GALERIJOJE Čikagoje spalio 12-21 d. d. tapybos darbų paroda surengė dail. Alfonsas Dargis, lankytojams pateikęs 56 kompozicijas. Parodą atidarė galerijos pirm. V. Balukienė, naujuosius dail. A. Dargio kūrinius apibūdino dail. A. Valska.

RYTO BABICKO VADOVAUJAMAS Klevelando vyrų orkestras, pailšėjęs po Klevelando šimtmečiui skirtą maratoninio šimto dainų koncerto ir išleidęs naują plokštelę, koncertinę sezoną pradeda lapkričio 3 d. Hartforde. Sekantys koncertai numatyti: Ročesteryje — lapkričio 10 d., Baltimorėje — lapkričio 17 d., Čikagoje — sausio 19 d.

DR. P. JONIKAS ruošia spaudai 1952 m. išleistos "Lietuvių kalbos istorijos" naują laidą, kuri bus gerokai perdirbta ir išplėsta, pasinaudojant naujais tyrinėjimais bei kalbotyroje padaryta pažanga. Šis mokslinis veikalas bus parašytas populiariu stiliumi, kad juo galėtų naudotis ir platesnieji visuomenės sluogsniai.

VILNIAUS M. K. ČIURLIONIO meno mokykla rugsėjo 22 d. specialiu koncertu paminėjo šio mūsų tautos genijaus 98-tąsias gimimo metines. Programą atliko mokyklos choras, styginis orkestras, mokyklą baigusieji pianistai J. Sleinytė, J. Karosaitė ir A. Šlaustas. Su M. K. Čiurlionio ir J. Čiurlionytės mintimis apie muziką minėjimo dalyvius supažindino skaitovai D. Sverdiolas ir O. Narbutaitė. V. Kst.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

KOMPOZ. JURGIO GAIZAUSKO vadovaujama Trakų rajono kaimiška kapela "Galvė" išvyko į Maskvą, kur varžysis su kitais Sovietų Sąjungos ansambliais dėl teisės dalyvauti Europos kraštų liaudies muzikos ansamblių konkurse. Jį sekančių metų baltųjų mėnesį rengia Vengrijos televizija Budapešte. Laimėtoji skiriamas "Auksinio pavo" prizas, davęs pavadinimą ir visam konkursui. "Galvės" kapelą sudaro 24 muzikantai iš Trakų, Rūdiškių, Sameliskių, Elektrėnų, Viečio ir Pastrėvio.

ANTANAS BURACAS, Kauno dramos teatro aktorius, garsėja estetiškuose filmuose. Jis jau sukuręs pagrindinius vaidmenis "Talinfilm" studijos filmuose "Vėjų krantas", "Kruviname akmenyje", o dabar vėl dalyvauja rašytojo V. Saz romano "Ukuraru" ekranizacijoje. L. Lajaus režisuojamas naujasis filmas yra pavadinamas "Saltiniu miške".

"MUZIKOS RUDENS" KONCERTUS, kuriuose atliekami lietuvių klasikų ir dabartinių kompozitorių kūrinių, pernai pradėjo rengti Lietuvos Kompozitorių Sąjunga. Pradiniam jų akordui nuskaubėjas M. K. Čiurlionio namelyje Druskininkuose, kompozitorių, muzikologų, dainininkų ir instrumentalistų grupės kelio po Dūkiją ir Suvalkiją. Siemtinėje koncertų serijoje pagrindinis dėmesys buvo skirtas Zemaitijai — Palangai, Klaipėdai, Kretingai, Telšiams, Plungei, Šilutei, Skuodui ir Mažeikiams, kur lankėsi net keturios muzikų grupės. "Muzikos rudens" koncertai buvo pradėti Druskininkuose ir Palangoje, M. K. Čiurlionio ir B. Dvariono nameliuose. Druskininkuose pianistai atliko keletą M. K. Čiurlionio preludų ir fortepijoninių pjesių, o B. Dvariono namelyje jo kūrinių koncertą svajinąją "Zvaigždute" pradėjo akloji dainininkė Beatričė Grincevičiūtė. Jo preludus ir pjeses atliko kompozitorius dukra Aldona, sūnus Jurgis ir Julius Andrejevas. Koncerto dalyviai aplankė ir gėlėmis papuošė B. Dvariono kapą. Baigimasis "Muzikos rudens" koncertas buvo surengtas Vilniaus filharmonijos salėje. Kompozitorių P. Dikšio, V. Kairiūkščio, V. Laurušo, V. Jurgučio, K. Kavacko, J. Bašinsko, V. Paltanavičiaus naujų dainų padainavo L. Abariaus vadovaujamas Vilniaus televizijos ir radio choras. B. Dvariono "Pirmąjį koncertą fortepijonui su orkestru" ir M. K. Čiurlionio simfoninę poemą "Miške" atliko J. Domarko diriguojamas Vilniaus filharmonijos orkestras ir pianistė A. Dvarionaitė. Siemtinio "Muzikos rudens" laureatų pasiekelbam kompoz. Konradui Kavackui buvo įteiktas "Kultūros Barų" žurnalo prizas — dail. M. Cvirkienės sukurta naturmortas.

MIKO PETRAUSKO šimtasias gimimo metines paminėjo ignaliniečiai skulptūrinės kompozicijos atidengimu Palūšėje, jo gimtinėje. Kompoziciją sukūrė dail. J. Kėdainio vadovaujami Vilniaus dailės instituto diplomantai. Ši skulptūros kūrinių sudaro septynių metrų augšio ažuolinė lyra, varinis M. Petrausko barjefas ir įrašas: "Čia skambėjo M. Petrausko lyra. 1873—1937—1973".

KIEMO TEATRU VADINAMA Vilniaus universiteto studentų grupė vilniečiams suvaidino Justino Marcinkevičiaus "Sieną", Vyduo "Prabodžių šešėlius", J. Baltušio "Noveles apie meilę", Ch. Sachario, L. Pirandello, Lukiano novelę "Nuo Irano iki pragaro". Didelį muzikos vakarą surengė Vilniaus konservatorijos studentų kamerinis orkestras, vadovaujamas Sauliaus Sondeckio.

VILNIAUS BERNIKŲ CHORAS "Ažuoliukas", vadovaujamas H. Perlešteinio, grįžo iš sėkmingų gastrolių R. Vokietijoje. Koncertai buvo surengti Frankfurte prie Oderio, Strausberge, Leipcege, Drezdene ir R. Berlyne. Ypatingo dėmesio susilaukė vokiečių kalba "Ažuoliuko" atlikti Bacho, Mocarto, Haydno kūrinių ir dabartinio kompoz. H. Eislerio "Solidarumo daina". R. Berlyne "Ažuoliukas" dalyvavo meno ir teatro festivalyje "Berliner Festtage". Visi bilietai buvo išparduoti ir "Ažuoliuko" koncertą "Komische Oper" teatre, kur dainas papildė E. Balsio oratorija "Nesielietis mėlyno gaublio". Oratoriją atliko "Ažuoliuko" choras, jo vienuolikmetis sol. Vaidas Urmlievčius, Vilniaus operos solistas N. Ambrazaitis ir P. Zarembras, grupė instrumentalistų ir dirigentas J. Domarkas. Atlikėjai buvo apdovanojami gėlėmis, o mažasis sol. V. Urmlievčius — didžiuliu meškiniu, Berlyno miesto simboliu. Koncertą filmavo R. Vokietijos televizija ir juoston įsirašė radijas. "Ažuoliukas" taipgi dalyvavo tiesioginėse radijo ir televizijos laidose. Labai palankias recenzijas paskelbė R. Berlyno laikraščiai — "Der Morgen", "Neues Deutschland", "Junge Welt" ir Frankfurto laikraštis "Neuer Tag".

VILNIAUS M. K. ČIURLIONIO meno mokykla rugsėjo 22 d. specialiu koncertu paminėjo šio mūsų tautos genijaus 98-tąsias gimimo metines. Programą atliko mokyklos choras, styginis orkestras, mokyklą baigusieji pianistai J. Sleinytė, J. Karosaitė ir A. Šlaustas. Su M. K. Čiurlionio ir J. Čiurlionytės mintimis apie muziką minėjimo dalyvius supažindino skaitovai D. Sverdiolas ir O. Narbutaitė. V. Kst.

Siuntiniai ir laiškai švenčių proga

Neužmirškite pridėti

siuntėjo adresą

angliškai ar prancūziškai

Naudokite tinkamo dydžio

vokus (mažiausia 5½"

ilgumo ir 3½" platumo)

Prieš išsiųsdami

prikljuokite pakankamos

vertės ženklą

Užrašykite aiškiai gavėjo adresą,

jo kraštą žymėdami tik prancūziškai ar angliškai

Siuntinius užjūrin gerai įpakuokite, tvirtai suriškite ir nuneškite į savo paštą, kur jums bus nustatyta tiksli persiuntimo kaina.

Visi jūsų siuntiniai bei laiškai

LIETUVON

paštui turi būti pristatyti:

Laiškai ir atvirukai (PAPRASTU PAŠTU) iki LAPKRIČIO 9

Laiškai ir atvirukai (ORO PAŠTU) iki GRUODŽIO 7

Siuntiniai (ORO PAŠTU) iki GRUODŽIO 5

Canada Post

Postes Canada

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

NEW TORONTO. Prie Lakeshore ir septintos gatvės atskiras mūrinis 7 kambarių namas, vandeniu - alyva šildomas; privatus įvažiavimas, vieta garažui. Geras pirkinytis dirbantiems vakarų Toronte. Įmokėti \$7,000, prašo \$34,000.

PRIE DURHAM MIESTELIO, maždaug 80 mylių nuo metropolio Toronto, 8 kambarių mūrinis namas ir 5 akrai žemės, 370 pėdų ant asfaltuoto 4 kelio. Puiki galimybė pastatyti motelį. Įmokėti \$15,000. Pilna prašoma kaina — \$31,000.

SPRINGHURST — TYNDALL AVE, apartamentų rajone, 8 kambariai, 2 prausyklos, nauja šildymo sistema. Gera vieta nuomojimui, geras susisiekimas. Įmokėti apie \$10,000.

BLOOR ST. W. — CLOVELAND MALL, gražus 6 kambarių vienaugstis (bungalow); skoningai išdekoruoti, gražūs kambariai, pilnai įrengtas rūšys. Arti krautuvų ir mokyklų. Įmokėti apie \$15-20,000 ir viena atvira skola 10-čiai metų.

ANNETTE — KEELE ST., komercinis pastatas 14 kambarių — 3 butai su atskirais įėjimais, tinkamas gydytojui, dantų gydytojui ar panašiam profesionalui. Prašoma kaina — \$59,000. Yra vieta 6 automobiliams.

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIŲ SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

AKTYVAI — VIRS 6 MILIJONŲ DOLERIŲ

Kasos valandos:

Pirmad. 10-3

Antrd. 10-3

Trečiad. uždaryta

Ketvirtad. 10-7

Penktad. 10-8

Šeštad. 9-12

Sekmad. 9:30-1

MOKA:

už termininius indėlius —

dveji metų 8½%

vienerių metų 8%

už taupomąsias (savings) s-tas 7%

už depozitų-čekių sąskaitas 6¼%

DUODA PASKOLAS:

asmenines iki \$10,000 8%

asmenines — naujas 8½%

nekiln. turto iki \$50,000 8%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame American Express kelių metų ir International Money Order — pinigines perlaides. Priimame mokėjimus už nekiln. turta, telefoną, elektrą, vandenį, dujas. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Visų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

W. VASIS REAL ESTATE

Didelis pasirinkimas namų, žemės ir kitos rūšies nuosavybės.

Skambinti — J. GUDAS

863 BLOOR St. W., Toronto 4, Ont. Tel. 534-7525

Lietuvio savininko mėsos KRAUTUVĖ

ARNOLD'S MEAT MARKET

259 Ellesmere Rd., Scarborough, Ont. Tel. 445-6031

(Warden & Ellesmere)

Parduodama įvairiausias kiekiams šviežia pirmos rūšies A1 jautiena, veršiena, kiauliena, taip pat — vištos, žąsys, antys. Supjaustoma, supakuojama, paruošiama dėti į šaldytuvus (freezer) pagal pirkejo norą. Užsakymai priimami telefonu. Atvažiavus galima išsirinkti. Nemokamas pristatymas.

BEST ELECTROS RANGOVAS

Tel. 489-5425 Petras Prakas

Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Palangoje įvykusiame visasajunginiame profsąjungų krose vilnietis Alfonsas Gedminas laimėjo I v. 8000 m. nuotoliu jis nubėgo per 24 min. Netoli nuo jo atsiliko P. Simonėlis, laimėjęs III v. Jo laikas — 24:02 min. Lietuviai gerai pasirodė kitose grupėse ir komanda laimėjo II v.

Sov. Sąjungos krepšinio federacijos paskelbtame geriausių krepšininčių sąraše yra dvi lietuvaitės — A. Jankūnaitė (Vilniaus Kibirkštis, ketvirta geriausia gynėja) ir Z. Beinoravičiūtė (Kauno Politechnika, dešimta gynėja).

Baku mieste pasibaigė Sov. Sąjungos jaunų bokso varžybos. Gerai pasirodė Lietuvos komanda, laimėjusi II v. Lietuva įveikė Estiją 16:13 ir Kirgiziją 18:14. Baigėme betgi pralaimėjo Azerbaidžanui 14:17. Varžybose dalyvavo 9 komandos.

Vilnietis V. Mikėnas dalyvauja Sov. Sąjungos vyrų šachmatų pirmenybėse Tbilise kaip vyr. teisėjas. Jis taip pat bus vyr. teisėju pasaulio šachmatų pirmenybėse, kuriose rungsis pretendentai L. Polugaevskis ir A. Karpovas. Varžybos prasidės 1974 m. sausio 17 d. Maskvoje.

Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinės žaidėjai ir vadovai gavo pylos valdžios leidžiamos spaudoje. Spauda kaltina juos, esą olimpiados aukso medalių padarė juos tingiomis „primadonomis“, besinaudojančiomis įvairiomis privilegijomis. Spauda taip pat juos kaltina už be mūto įveiktą krūvą įvairių vakarietiškių gėrybių, už kurias jų laukia teismo sprendimai. Atrodo, į šią nemalonę bus pakliuvęs ir M. Paulauskas. Pažymėtina, kad šie kaltinimai išliko per nesėkmės Europos krepšinio pirmenybės Ispanijoje. Prieš kurį laiką į panašią nemalonę už asmenines negeroves buvo pakliuvęs Sov. Sąjungos rinktinės krepšininkas Lauritėnas. Po to jis viešai paskelbė savikritiką ir apgailestavo „nukrypimus“.

VYČIO SUKAKTIS

LSK Vytis 25-mečio sukaktuvinis balius spalio 27 d. Toronte praėjo iškilmingoje nuotakoje, dalyvaujant gausiam būriui garbingų svečių ir vytičių ne tik iš Kanados, bet ir iš įvairių JAV miestų. Klebonui kun. P. Azubaliui sukalbėjus maldą, iškilmingą sukakties dalį pradėjo klubo pirm. P. Berneckas, tardamas trumpą žodį vytičiams ir svečiams. L. Šveigždaitė pristatė min. S. Haidasz, kuris pasakė turiningą kalbą ir pasidžiaugė vytičių įnašu į daugiaakultūrą Kanados gyvenimą. Gražų atsiliepimą savo kalbose pateikė konsulas J. Žmuidzinčas, Sv. Jono Kr. par. klebonas P. Azubalis, Prisiškėlio par. klebonas Tėvas Augustinas. L. Namų vardu vytičius pasveikino Vyčio garbės narys J. Strazdas, SAL-

FASS pirm. J. Baris, Aušros klubo pirm. A. Nausėdas. Kanados sporto apygardos vadovas O. Kušneraitis pasiūlė sugiedoti „Ilgiausių metų“. V. Balsienė, sveikindama „Gintaro“ ansamblio vardu, įteikė šampano bonką. Be to, sveikino Hamiltono Kovo pirm. Z. Stanaitis ir įteikė tai progai pritaikytą adresą. Susilaukta nemažai raštiškų sveikinimų. Šio balius metu pasirodė ilgai lauktas 25-mečio leidinys, kuris simboliškai buvo įteiktas klubo pirmininkams — A. Kerniui, K. Sapokiniui, K. Lukošui, P. Berneckui, P. Gvildžiui, S. Kasparavičiui, J. Balsiui, A. Suproniui; garbės nariams — kun. P. Azubaliui, J. Strazdai, H. Stepaičiui, M. Duliūniui, J. Nacevičiui, J. Gustaičiui; Kanados sporto meisteriams — P. Vaitoniui, E. Sabaliauskaitėi, V. Nešukaitėi; leidinio bendradarbiams — J. Zukui, J. Nešukaitėi, J. Jonaičiui ir leidinio redaktoriui S. Krašauskui.

Vytičiai, turėdami savo užnugarį ilgą ir našų kelią ir šių sukaktuvinių metų patyrę gilų visuomenės prietarimą, giedresnėmis akimis žvelgia į ateitį.

Šiuo sukaktuviniu pobūviu rūpinosi ir daug darbo įdėjo dabartinis klubo pirm. P. Berneckas. Padėka jam. A. S.

VYČIO ŽINIOS

Tarpusavio golfo turnyre beliko sužaisti ketletą rungtynių, tačiau turnyro nugalėtojas jau yra aiškus. Vincas Baliūnas su 32 taškais jau nepavejamas. Jis sužaidė visas rungtynes, iš kurių laimėjo 15 ir tik dvi užbaigė lygiomis. Antroje vietoje yra E. Kuchalskis su 25 taškais. Jis taip pat jau sužaidė visas rungtynes. Trečioje vietoje su 23 taškais yra L. Radzevičius. Jam dar liko sužaisti dvi rungtynes. Toliau seka R. Burdulis 18, V. Ubeika ir A. Supronas po 17, S. Krašauskas ir A. Kliemas po 16, M. Ignatavičius 15, V. Pulkys ir V. Balsys (B) po 14. Turnyro uždarymą golfo sekcija numato suruošti tradicinį pobūvį, kuris greičiausiai įvyks Lietuvių Namuose.

Kanados sporto apygardos golfo pirmenybėse gerai žaidė Vyčio jaun. A. Siminkevičius. Jis Boltono golfo aikštyną įveikė 77 smūgiais ir jaunų grupėje laimėjo I v. Šioje grupėje taip pat gerai žaidė Hamiltono Kovo Gutasas, kuris sužaidė 80 smūgių. Trečioje vietoje liko Vyčio A. Staškus su 88 smūgiais. Vyrų grupėje S. Podasadeckis sužaidė 79 smūgius ir laimėjo II v. Iš vytičių dar gerai žaidė V. Siminkevičius 83, P. Staškus ir A. Supronas po 85 ir Vinc. Baliūnas 87. Arčiausiai vėliavėlės vienu smūgiu sviedinuką primetė Vyt. Baliūnas, o ilgiausią smūgį paleido A. Siminkevičius. Gaila, kad sporto apygarda nepaskelbė oficialių savo ruošų pirmenybių pasekmių. A. S.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ta ir privertė užsienio reikalų ministrą M. Sharp sukviesti specialų pasitarimą su arabų krašto ambasadoriais. Pasak ministro M. Sharpo, šiuo metu dar neaišku, ar tai buvo eilinis nesusipratimas, ar galbūt samoninga Saudi Arabijos politika. Montrealiui skirtą naftą laivas gabeno į JAV Portlando uostą, iš kur į naftotiekį būtų pasiekusi Montrealį. Galimas dalykas, įtakos laivo saulakiumi turėjo naftos bendrovių įvykdytas šesiu tanklaiviu su Kanadai skirta nafta nukreipimas į JAV uostus ir naftos perdavimas amerikiečiams. Otavoje specialų pasitarimą naftos ir dujų reikalais turėjo Kanados žemės išteklių ministras D. Macdonald su prez. R. Niksono specialiu patarėju J. Love. Jiedu nutarė sudaryti du kanadiečių ir amerikiečių pareigūnų komitetus. Vienas tų komitetų aptars dujotiekio įrengimą palei Mackenzie upę, kitas — koordinuos abiejų kraštų naftos poreikius. Prez. R. Niksono patarėjas J. Love pasakė prieš Kanados įvestą \$0.40 muftą kiekvienai į JAV eksportuojamai Albertos naftos stotinei, tačiau pabrėžė, kad dėl jo nebus sukurta jį tarp abiejų kraštų. Tas muftas federacinės vyriausybės išdūi kasmet duos apie \$300 milijonų, dėl kurių federacinė vyriausybė jau yra susilaukusi susikirtimo su Alberta vyriausybe. Jeigu arabų kraštai pradės boikotuoti naftos tiekimą Kanadai, Otava gali būti priversta dabartinį Albertos naftotiekį iš Toronto pratęsti iki Montrealio. Visa rytinė Kanada ir Montrealis vartodavo importuotą naftą, kurios 25% būdavo perkama iš arabų kraštų.

Ontario premjero W. Davis konservatorių vyriausybė sudarė trijų gydytojų ir trijų valdžios atstovų komitetą, vadovau-

MEDUS — reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas Induose ar kariose, iš butono: 30 Dewson St., Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

W. G. DRESHER — Real Estate Broker

— Visų rūšių apdrauda —

233-3334 Walter Drešeris 233-4446

214 Lloyd Manor Rd., Islington, Ont. M9B 6A3

Ateitininkų žinios

Jaunimo veikla šiais mokslo metais yra pagyvėjusi. Jaunučių ir jaunų vadovai turi paruošę programas visai mokslo metų veiklai. Vyrėsnieji moksleiviai taip pat vykdė programą, kurią jau turėjo paruošę prieš vasaros atostogas. Taip pat reikia pasidžiaugti centro valdybos rūpesčiu pagyvinti jaunimo veiklą. Jaunučių komisija, vadovaujama Viktoro Nako Detroito, išsiuntinėjo globėjams gana praktiškų nurodymų.

Žygis „Ateičiai“ praėjusį šeštadienį labai gerai pavyko. Pirminame visiems, kurie yra dar skolingi už žygį Vasagos stovykloms metu, kuo greičiausiai pasiegti pinigų V.Kolčyui.

Tėvų komitetas dėkoja Prisiškėlio par. kat. moterų draugijai už \$25 ir A. Skrebūniui už \$20 auką.

Vaikai, dar nepriklausą jokiai organizacijai ir norį įsijungti į ateitininkus, gali dar tai tuojau padaryti. Tėvai prašomi paskambinti V. Kolčyui tel. 654-5481.

Visas jaunimas yra kviečiamas sekmadieniais 10 v. Prisiškėlio šventovėje užimti pirmuosius suolus ir įsijungti į bendrą giedojimą.

Dalyvaukime Anapilio sodybos atidaryme, kuris įvyks lapkričio 4.

Sveikiname dviasios vad. kun. A. Prakapą, švenčiantį kunigystės 25 m. sukaktį.

Skautų veikla

• Mindaugo dr-vės iškyloje spalio 28 d. dalyvavo 24 skautai ir vadovai. Nors lijo visą dieną, bet mindaugėnai įvykdė numatytą programą: miško žaidimą, praktiką su kompasu, valgio gaminimą. Sukurtas laužas tokią dieną buvo didelė vertybė. Iškylą baigiant, dr-vė turėjo po atviru dangumi sueigą. Sekanti sueiga — Lietuvių Namuose lapkričio 12 d.

• Lapkričio 3, šeštadienį, 1 v. p.p., Vikingo laivo sueiga L. N.

• Sveikiname į sktn. St. Kairio muzikinį vienetą įstojusias kanklininkes: L. Keršytę, A. Sendžikaitę, R. Jonikaitę, V. Turaitę, R. Karosaitę, R. Draugelytę, D. Draugelytę ir R. Vaitkutę.

• Steigiamas akademikų skautų vienetas, kurio tėvūnui sutiko būti fil. ps. dr. A. Daildė. Norintieji stoti į Korp. „Vytis“ eiles arba gauti daugiau informaciją kreipiasi į A. Gaputį tel. 763-3759.

• Kunigaitėnės Birutės vyr. skaučių dr-vės sueigos spalio 24 d. pas draugininkę ps. A. Šeškuviene įžodį davė A. Totoraitienė. Sveikiname. Draugovės adj. — G. Baltduonienė.

• Vaidilūčių vyr. skaučių dr-vės draugininkė — G. Vasiliauskaitė, adj. — D. Steponaitienė.

• Ar jau prisidėjai kuo nors prie tėvų k-to ruošiamo bazarų lapkr. 17 d. Laimikiai priimami kas sekmadienį skautų būkle po kiekvieną pamaldį arba įteikiami vienetų vadovams. Laukiama visų prisidėjimo. Č.S.

Studentų žinios

Toronto Universiteto Lietuvių Studentų Klubu valdyba papildyta praėjusiam susirinkime — klubo nariai išrinko vicepirmininkę. Sveikiname Rasą Mažeikaitę (University of Toronto III metai). Dėkojame kitiems kandidatams už susidomėjimą mūsų veikla ir linkime jiems sėkmės pakliuti į kitų metų valdybą.

PADĖKA

Toronto Universiteto Lietuvių Studentų Klubu valdyba nori padėkoti sekantiems žmonėms už gražius fantus, kuriuos paaukojo mums paremti Lietuvių Dienos balius loterijai: p. Valiūnienė, p. Vaitonienė, p. Žmuidzinienė, p. Gražina Thopen, p. Dagui, p. Manglicui. Taip pat reikiame padėkų p.p. I. Valiūliams už \$10 auką.

BALTIEČIAI PAS KANADOS...

(Atkelta iš 1-mo psl.)
bės ir t.t. Pokalbyje su dr. S. Haidasz pasiaukėjo, kad vyriausybė yra paskyrusi \$150,000 etnokultūrinių grupių mokykliniams vadovėliams paruošti bei išleisti. Paruoštą rankraštį reikia pateikti kompetentingai komisijai, kuri turi nuspręsti jo tinkamumą.

Apmai, priėmimas pas premjerą buvo nuosirdus. Baltiečių atstovai susidarė įspūdį, kad premjeras ir jo bendradarbiai gerai suprato politines ir kultūrines jų problemas, nors per trumpą laiką nebuvo įmanoma išdėstyti dalykus išsamiai.

Baltiečių delegatų atskirai priėmė min. dr. St. Haidasz su pagrindiniais savo štabo pareigūnais ir pakvietė vakarienes, kurioje dalyvavo ir Otavos baltiečių organizacijų atstovai. Iš lietuvių pusės dalyvavo KLB Otavos apyl. pirm. V. Priščeponka ir KLB krašto tarybos narys inž. J. Danys. Vakarienes metu buvo aptarti kultūriniai ir švietimo reikalai. Baltiečių atstovai priminė skirtingą baltiečių būklę. Kai kitų kraštų ateiviai lengvai gauna pagalbą iš savo kilmės kraštų, baltiečiai nieko negali gauti. O jei ir atvyksta kultūrininkų iš okupuotų kraštų, jie visi būna Maskvos kontrolėje. Tas pats su vadovėliais bei kitomis knygomis. Min. dr. St. Haidasz pažadėjo į tai atkreipti dėmesį.

Baltiečių atstovai grįžo šį kartą iš Otavos patenkinti savo kelione.

8 psl. • Tėviškės Žiburiai • 1973. XI. 1 — Nr. 44 (1239)

AL GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

BLOOR — ALHAMBRA, 3 butų atskiras mūrinis namas su atskirais įėjimais, 3 prausyklos, 3 virtuvės, vandeniu - alyva šildomas, 2 atskiri sklypai, dvigubas garažas, apie \$25,000 įmokėti ir viena atvira skola; visai netoli Lietuvių Namų.

JANE — BLOOR, 12 kambarių, 3 miegamųjų, dvibutis (duplex), 4 užbaigti kambariai rūsyje, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu, arti Bloor; galima greitai užimti. Apie \$20,000 įmokėti.

INDIAN RD. — BLOOR, 10-ties kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, 3 naujos modernios virtuvės, 4 visai modernios prausyklos, užbaigtas kambarys rūsyje, garažas su privačiu įvažiavimu. Apie \$30,000 įmokėti.

SIX MILE LAKE, didžiulis 6 kambarių 1½ metų senumo vasarnamis su visais baldais, židyns, dvigubas sklypas. Prašoma kaina \$18,000. Port Severn apylinkėje.

NEW TORONTO, vos keliolikos metų senumo tributis, didžiulis sklypas, apie \$15,000 įmokėti ir viena atvira skola balansui.

AL. GARBENIS Pr. KERBERIS

Namų tel. HU 9-1543 Namų tel. LE 5-1584

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA IMA

6% už depozitus 8% už asm. paskolas

7¼% už taupymo s-tas 8% už 1 m. term. dep.

8½% už 2 m. term. dep. 8% už mortgičius

Kapitalas — septyni milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$5,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. po pietų, išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį nuo 10 v. r. iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BUSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 • Toronto, Ontario, M6P 1A6

Westway, Mississauga ir Kingsway rajone.

• Pirkėjams sąžiningas patarnavimas. •

R. Stasiulis Tel. 249-7691

Namų — 241-5181

Turiu didelį pasirinkimą modernių namų

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario

Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

A. J. MORKIS Realtor

• Sąžiningas patarnavimas. •

• Parūpiname mortgičius

perkant ar parduodant nekilnojama nuosavybę bet kuriame rajone.

• A. BLIUDZIUS, • W. MORKIS • Telefonai 534-8459; 1082 Bloor St. W., Toronto 4, Ontario 233-5996

CLEAR-VISION

Taisomi ir parduodami paprasti ir spalvoti televizijos priimtuvai. Prienamos kainos.

"Park Lithuania" vardynų proga spalio 27, šeštadienį, įvyko trumpa iškilnė, kurioje dalyvavo apie porą šimtų lietuvių, jų tarpe uniformuoti šauliai su vėliavomis. Iškilnė pradėta Kanados, baigta — Lietuvos himnu. Pranešėja buvo J. Kobelskytė. Kalbas pasakė — apylinkės valdybos vicepir. M. Abromaitis, komiteto pirm. St. Jokūbaitis ir Toronto miesto tarybos narys W. Boytchuk. Iškilnės metu vienas ar du kitataučiai vaikėdai demonstravo prieš naująją iškalą. Vėliau susirinko apie 20 paauglių su popiergaliais ir bandė padegti medinę iškalą, bet atvykusi policija juos išsklaidė. Senoji parko varda paaugliai buvo išrašę ant žemės išdėtytom popierinėmis juostomis. Be to, panašų įrašą įkėlė medžio viršūnė. Toje vietoje gyvena lietuviai visa tai matė ir skaudžiai pergyveno panieką Lietuvos vardu. "The Toronto Sun" netgi parašė, kad minėtame parke įvyko paauglių muštynės dėl naujojo vardo ir kad tai esąs "ethnic battle park". Bet tai netiesa. Jokių muštynių nebuvo ir nė vienas lietuvis jaunuolis nebuvo įsivėjęs. Tai tvirtina įvykio stebėtojas liudininkas. Nedidelė kitataučių grupė kursto vaikus demonstruoti prieš naująjį vardą. Vieną ar dukart naujoji iškalba buvo užtepta, bet miesto pareigūnų nuvalyta. Nepatenkintieji parko vardo pakeitimu šaukia Keel m-ljoje protesto susirinkimą.

"Gintaras" spalio 21 d. koncertavo Buffalo "International Folk Art" festivalyje. Oktetui ir orkestrui tai buvo pirmas viešas pasirodymas. Naujai sudarytos grupės pasirodė gerai. Sėkėjai šoko pasigėrėtinai. Universiteto salė, tapinanti 600 žmonių, buvo artipilnė. "Gintaras" dėkingas Buffalo Lietuvių

Klubui ir visiems Buffalo lietuviams, kurie pakvietė "Gintara", apmokėjo kelionę autobusu ir dar visą grupę du kartu pavaišino. Turint galvoj kad Buffalo gyvena tik 5 lietuvių šeimos ir 8 viengungiai, tai buvo tikrai geras mostas ir pinigų negailėjimas parodyti amerikiečiams lietuvių tautinių šokių, muzikos ir dainos meną.

"J2" 43 nr. Toronto kronikoj buvo įdėta klaidinga žinutė, primenanti skaitytojams spalio 27 d. pasukti laikrodžių rodyklės viena valanda pirmyn. Turėjo būti parašyta "atgal". Tiksliai informacija buvo įdėta 3-me psl., bet, matyt, nevisi skaitytojai pastebėjo ir dėlto kažkurie liko suklaidinti. Už tai redakcija gavo pylos telefonų ir laiškus. Už klaidą visus atsiprašome.

Prieš vyriausybės paramos davimą komunistams pasisakė P. Walsh "The Toronto Sun" spalio 25 d. Esą min. dr. S. Haidas štabas davęs \$3.500 komunistinei organizacijai "National Executive Committee of the Association of United Ukrainians of Canada". Tai esanti seniausia Kanados komunistų partijos atrama, tarnaujanti Maskvai.

Buvę torontiečiai, gyvenę Čikagoje, Ignas Slabašinskas ir Jonas Purtilis lankėsi Toronte. I. Slabašinskas jau aštuoneri metai gyvena Čikagoje, bet nesiskiria su "T. Žiburiais". Atsilankęs redakcijoj, paliko auką spaudai paremti.

Toronto angliškose laikraščiuose vis dažniau pasirodo lietuvių rašyti laišukai. Tai geras ženklas, ypač tais atvejais, kai liečiami Lietuvos ar lietuvių reikalai. "The Toronto Sun" spalio 19 d. atspausdino S. Prancūno laišką, liečiantį parduotuvių uždarymo laiką. Vėlyvas vakaras būtų patogesnis šeimoms.

PADEKA

KLK Moterų Dr-jos Prisikėlimo par. skyrius nuosirdžiai dėkoja visiems atsilankiusiems ir prisidėjusiems prie meno-poezijos popietės ir prie rengimo parodos, įvykusios š.m. spalio 13-14 d.d.

Ypatingas ačiū viešioms — poetei J. Svabaitei-Gylienei už dailų žodį, dailininkėms A. Valis-Labokienei, M. B. Stankūnienėi už gražią parodą ir dovanotus paveikslus. Ačiū prisidėjusioms — "Moters" red. N. Kulpačiūnei, archit. dr. A. Kulpavičiui, dail. J. Daguiui, Aušrai ir dr. Rimui Karkoms, J. M. Karkoms, J. A. Arštikačiam, O. Adomavičiūnei, M. Basalykienei, L. Mackevičiūnei, L. Mačiūnienėi, S. Miniotienėi, A. Smigelskienei, F. Urbonienėi.

Valdyba

PADEKA

Nuosirdžiai dėkoju visiems, kurie aplankė mane gimtadienio proga ir surengė didelę staigmeną — namo įkurtuves ir įteikė brangias dovanas — geleis. Ypatinga padėka klebonui kun. P. Azubaliui, J. Ignatavičiūnei, dr. K. Liutkui, P. Balčiūnui už sveikinimus ir linkėjimus. Nuosirdus ačiū rengėjoms: M. Senkuvienėi, J. Ignatavičiūnei, J. Plečkaitienei, G. Janauskienei, S. Morkūnienėi, A. Balčiūnienėi, C. Pakšienėi, M. Močekvičiūnei, B. Karasevičiūnei, M. Vaitkūnei, O. Senkuvienėi, J. Liutkūnei, panelei Onutei — viešniai iš Lietuvos. Nuosirdi padėka solistui V. Verikaitiui už giedojimą šv. Mišių metu ir už asmeninę dovaną; fotografui St. Dabkui už fotografavimą mano šventės metu; p-lei Elenutei už asmeninę dovaną. Ačiū visiems svečiams ir šventės dalyviams: J. Ignatavičiui už balius pravedimą-vadovavimą, nuosirdžius sveikinimus ir linkėjimus. Lietuviškas ačiū, ačiū visiems —

Vladas Palulis

Čikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

DVI DIENOS VILNIUI

Vilniaus miesto Lietuvos sostinė paskelbimo 650 m. sukaktis Čikagoje buvo paminėta dviem atvejais: spalio 13 d. "Margučio" radijo programos ydovos P. Petrutis Jaunimo Centro didžiojoje salėje surengė Vilniui skirtą meno spektaklį, pavadintą "Vilniaus pašvaistė", o spalio 20 d. toje pačioje salėje įvyrių organizacijų komitetas surengė pagrindinį Vilniaus minėjimą, kur naujais dokumentais ir jų šviesoje daromomis išvadomis atstautą paskaitą skaitė prof. J. Puzinas. Meninėje dalyje pasirodė solistai J. Salnienė ir A. Brazys, poetas K. Bradūnas, Jaunimo Centro choras, vadovaujamas muz. F. Strollos. Idomu, kad abiejose šventėse salė buvo pilnutėlė publikos. Skirtumas tas, kad "Vilniaus pašvaistės" publikos veidai buvo žymiai jaunesni, o pagrindiniame minėjime vyravo uniformuoti šauliai ir jų amžiaus visuomenė, kurios daliai akademinė prof. J. Puzino paskaita gal buvo net nesuprantama ir neįdomi, nes profesorius nekalbėjo apie geležinio vilko staigmeną ar gražų saulėleidį virš Vilniaus. Kompoz. D. Lapinsko paruoštas "Vilniaus pašvaistės" spektaklis, įjungęs dainos, muzikos, žodžio, judesio ir šviesos elementus, buvo originalus ir dvelkė tikrosios kūrybos atspindžiais, nors dėl skubotumo ruošiantis matėsi ir ryškių techninių klaidų. Techninės klaidos yra ištaisomos, o tikroji kūryba jau palieka savo pėdas išievyti kultūros istorijoje. Tas pėdas paliko ir "Vilniaus pašvaistės" spektaklis.

MONUMENTALI POETO DOVANA

Vilniaus minėjimų proga spausdininkas ir knygų bei meno mecenatas M. Morkūnas išleido naują poeto Kazio Bradūno poezijos rinkinį, skirtą kunigaikščiai Gediminiui bei Vilniui, pavadintą "Pokalbiai su karaliumi". Žinomojo grafiko Vyta. Virkau gausiai iliustruotas didelio formato leidinys kartu su "Vilniaus pašvaistės" kūrybiniu spektakliu bei kitais kūrybiniais užmojais yra gražus laisvės gyvenančių lietuvių kūrėjų meninis vainikas Lietuvos sostinėje jos sukakties proga. Poetas K. Bradūnas naujausiam rinkinyje sklando tarp XIV amžiaus, t.y. Gedimino laikų, ir šių dienų, laiką bei erdvę darniai sulydindamas į meninę visumą, kaip ir pvz. šiame daugelyje pokalbių būdingame posme: "Po kojom žemė suplaktą, / Ir Kraujo / Krikšto vanduo nenumazgo. / Jis telkšo Mindaugo kritimo vietoj / Ir tavo suklupimo žingsnis Veliuonoj, / Ir Sibire, / Ir miško brolių kulkom išgenėto / Gilių alkštelėj krūviuoj..."

FILMAS "STATYBA"

Per eilę metų nemažai kūrybinių užmojų buvo pažadėjęs ir jau spėjo įvykdyti plačios energijos jėzuitas, vienas dabartinis Jaunimo Centro di-

rektorius — kun. Alg. Kezys. Kur jis keliauja ar eina, visada foto ir filmavimo aparatais apsikabinęs. Tik ne savo ar šeimos reikalui ar pasididžiavimui, o plačiai visuomenei ir lietuvių veiklos įamžinimui kultūros istorijoje. Dedikuojant naują Jaunimo Centrą praėjusį rugsėjo mėnesį, plačioji visuomenė turėjo progos pamatyti naująjį Alg. Kezio filmą "Statyba", rodantį kaip buvusiam sodelyje išaugo nauji rūmai. Ši naujasis filmas bežiūrint, kiekvienam kilo nuostaba. Tai visai kitoks filmas, negu tie tradiciniai, kuriuos Alg. Kezys iki šiol yra paruošęs. Filme "Statyba", kurį palydi kompoz. D. Lapinsko muzika ir akt. L. Rastenyte su dviem talinkiniais, visi žmonės bei judesiai bėga dideliu greičiu; efektu išgaunama žmonės veikto atbuli, o darbo įrankiai, statybos medžiagos ir darbininkai išsivysto tokią grubiai lyrišką darbo poeziją, kurios neišsakys rašytuose posmuose, tik gali pajusti moderniai sukurtu filmo spalvotose vaizduose. Taip pat darbo fone išlieka ir tie vaizdai, kurių jau niekad nebematysime: kaip krito žemėn žali medžiai sodelyje, kaip augo mūro sienos ir pro koplyčios stogą romantiškai kyšojo gervės kaklas, kėlas plytas bei cementą ir viršutinius augstus. Tokiu būdu filmas "Statyba" yra vienas įdomiausių ir geriausių pavykusių mūsų išievytos dokumentinio filmo istorijoje.

SIMTO DAILININKŲ VEIDAI

Tas pats kun. Alg. Kezys surengė savo neseniai išspaudus išėjusį leidinį "Lietuvių dailininkas išievytoje". Tai monumentalus ir meniškai įdomus albumas, skirtas išievytos lietuvių dailininkų veidams įamžinti. Jų surinkta gausi galerija — per šimtą, pradedant Toronte gyvenančių dail. T. Valium ir baigiant Montrealyje mirusiu dail. Vyta. Remeika, nes paskutinis albumo skyrius kaip tik ir skirtas mirusiems dailininkams. Kadangi kone visos dailininkų fotografijos padarytos rinkinyje po menininkų, albumas, šalia istorinės, įgauna ir meninę reikšmę. Dailininkai, kurie gyvena įvairiuose laisvojo pasaulio kraštuose, suskirstyti pagal sąjungas, grupes ar sambūrus, kuriems jie priklauso. Pirmuoju eina Lietuvių Dailės Institutas. Albuma galima įsigyti už \$3, kreipiantis į lietuvių jėzuitus, 2345 W. 56th, Chicago, Ill. 60636, USA.

TRUMPAI

Penktadienį kultūrinės vakaronės ruošiamos kiekvieną penktadienio vakarą naujojoje Jaunimo Centro kavinėje. Jose jau kalbėjo poetas K. Bradūnas, rašytojas Cinzas iš Belgijos, kun. dr. J. Prunskis ir kun. Alg. Kezys su Vl. Būnėnu apie Pensilvanijos lietuvių. — Čikagos Lietuvių Operos tradicinis balius įvyks gruodžio 1 d. Tautiniuose Namuose. — Kun. J. Borevičius, Čikagos liet. jėzuitų vyresnysis, buvo išvykęs į savo gimtinę Kilmonio, aktorės Rūtos Kilmonytės-Lee tėvelio laidotuvas Kalifornijoje. — BALFO vaju, kuriam pernai Čikagoje ir apylinkėse buvo surinkta \$26,355, kaip tik vyks ta šio metu.

JAUNO ŽURNALISTO DILEMA

(Atkelta iš 5-to puslapio)

dienais, jei ateina, parapajai po porą dolerių:

Parodyk man merginą, kuri verda cepeliną, aš parodysiu tau žmoną, kuri tenkins šitą poną.

Teks truputį paaiškinti turbūt, nes šis straipsnis taikomas tėvams. Mat, Jonukas žino, kad geltoni plaukai ir telykai pinigai, nors neblogi dalykai savyje, vis dėlto nėra patys svarbiausi. Toliau jis žino, kad prieš susituokiant, žmogus turi apsvaistyti kas gyvenime yra svarbiausia. Juk vedęs nebepakeis nuomonės (bent taip aiškinama). Kas yra svarbiausia? Cepelinas, aišku. Norėdamas ką nors reikšmingo atlikti šiame pasaulyje, Jonukas turi visų pirma pavalgyti. (Bravo tam, kuris supranta vertybių skalę). Tačiau mūsų pasaka dar nebaigta. Nežiūrint to, kad tėvas ir sūnus nevisai vienas su kitu galėjo susikalbėti, pasirodo, kad tas klausimas pagaliau mažai reikšmės teturėjo.

Tėvas vis už poną, Jonas sau už duoną... Trumpai jie sau suvokė — Sprendimai bus Anos.

K. Seštokas

Balio Maskeliūno DRAUDOS ĮSTAIGA

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814

2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario

VISŲ RUSIŲ DRAUDA — LUNA NARYS

Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR

• 10 pardavimo įstaigų Toronto rojonuose •

Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus

VYT. V. GIRDAUSKAS

Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėse

1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431

Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, tel. 279-4371)

persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

• Sazininkai atlieka visus automobilių mechaniskus pataisymus. • Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą

paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjai gali pirkti specialiose krautuvėse. Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilį skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 1934 svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sazininkai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIEUVIŲ ĮSTAIGA Baltic Exporting Co. TORONTO 3, ONTARIO

Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALOZA

DUFFERIN RADIO AND TV SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos

lempos ir baterijos. • Pritęsus specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

Visų rūšių automobilių išorės

(body) taisymas, mechaniniai

darbai ir automatinės transmisijos

DUNDAS AUTO BODY

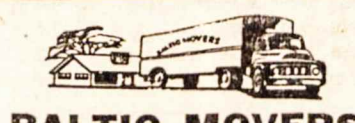
MAX KANE AUTO BODY

Darbas sąžiningas ir garantuotas

Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas

430 BATHURST ST.

Tel WA 1-3225 arba WA 4-1001

BALDIC MOVERS

VISŲ RUSIŲ PERVEŽIMAS

BALDAI IR KT.

Vežamas turfas pilnai apdraustas

Skambinti tel. LE 4-1403

30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.,

telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.

Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

FLORIDA kviečia

Pats maloniausias laikotarpis saulėtoj Floridoj yra dabar:

šiltas oras, viliojantis jūros vanduo ir baltas poplūdimio smėlis.

Kreipkitės į šiuos lietuvių viešbučius:

NORWYN Apts., 126 Ocean Dr.,

MIAMI BEACH, FLORIDA 33139, U. S. A. arba

Town & Surf Apts., 9024 Collins Ave.

Telefonas 672-4903

— Šiuo metu gausite 60% nuolaidos —

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Tel. 535-1258

TORONTO, ONTARIO

- Įvairios mūsų gamybos rūkytos dešros ir salami
- Pirmos rūšies A. 1 šviežia mėsa • Lietuviški sūriai
- Silkės ir rūkyta žuvis • Švieži ir kepti paršukai
- Šviežia, šaldyta bei mūsų rūkyta įvairi paukštiena
- Importuoti maisto gaminiai

Taip pat priimame užsakymus ("Catering") vestuvėms ir mažesniems pobūviams nuo 5 iki 500 asmenų. Susitarus pristatome į namus bei salę šiltą arba šaltą maistą su aptarnavimu ar be jo.

- — UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU —
- — NEMOKAMAS PRISTATYMAS —

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.

2227 DUNDAS STREET W., Visais kelionių reikalais

TORONTO, ONTARIO betkur pasauelyje skambinti

M6R 1X6 tel. 533-3531

Informacinis Lietuvių Namų susirinkimas

Naujai įrengto pastato vertė — \$1.070.000 •

Skukiai reikia sutelkti \$124.500

Spalio 14, sekmadienį, įvyko informacinis Lietuvių Namų susirinkimas. Susirinko apie 400 lietuvių. Nors laikurose salėse jaunimas mokėsi šokti, o kitose muzikantai pratinosi groti, susirinkusius LN valdybos nariai aprodė visas patalpas ir paaiškino, kaip jas manoma panaudoti. Daugeliui susirinkusių patalpų didumas buvo staigmena, nes nemanė, kad LN be balkonų turi apie 30,000 kv. pėdų grindų plotą. Su balkonais LN grindų plotas yra per 33,000 kv. pėdų. Turint galvoj, kad vidutinis gyvenamasis namas turi apie 1500 kv. pėdų, tai LN turi tiek grindų plotą, kiek 22 vidutiniai gyvenamieji namai. Atsižvelgiant, kad apie 1/3 LN patalpų yra tarp 20-30 pėdų augščių, tai matuojant kubinėmis pėdomis LN apimtų yra didesnė už 30 gyvenamųjų namų.

Suprantama, tokio pastato kaina turėtų būti nemažesnė, kaip 22 vidutini gyvenamųjų namų. Vidutinio šeimos namo (tik pastato) kaina dabar yra apie \$35,000, tai 22 tokių namų kaina būtų \$770,000. Prie tos kainos pridėjus dabartinę sklypo vertę — \$300,000, LN viso neįdomo turto vertė išeitų \$1,070,000.

Lietuvių Namai turi puotoms tinkamas keturias sales: vieną 400-500 asmenų, kitą 500-700 asmenų ir dvi po 100-120 asmenų. Visos salės gali būti naudojamos atskirai, nes visoms yra atskiros virtuvės. Be salių ir virtuvių, LN turi dar penkis kambarius, kurie numatomi lietuvių organizacijų būstinėms, organizacijų posėdžiams, lietuviškai skaityklai, muzėjui ir LN raštinei. Be to, apatiname augšte, šalia žemutinės salės, įrengiama 100 asmenų salė, kurioje numatomas nuolatinis alaus ir kokteilių baras. Pirmame augšte, šiaurės vakarų kampe, su atskiru įėjimu iš Bloor gatvės, yra įsikūręs kredito kooperatyvas "Parama" trijuose kambariuose, užimančiuose 1300 kv. pėdų grindų plotą.

Po patalpų apžiūrėjimo sekė informacinis susirinkimas. Kalbėjusieji pabrėžė, kad LN idėja yra sena, kaip ir lietuvių emigracija, tačiau įsteigti namai dažniausiai sutilpdavo klėjų savokom. Toronto Lietuvių Namų idėja buvo iškelta 1950 m. visų Toronto lietuvių organizacijų susirinkime. Norėta, kad būsimieji LN būtų visų lietuvių, o ne kurios nors grupės. 1950 m. birželio 20 d. sudaryta TLN Fondo valdyba iš šių organizacijų atstovų: Kanados Lietuvių Tarybos, Kanados Lietuvių Są-

jungos, skautų, Verslo Sąjungos, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, Inžinierių ir Architektų Sąjungos, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio, Ateitininkų Sąjungos ir Sporto Klubo "Vyčiai". Atseit, Toronto Lietuvių Namai turėjo būti visų lietuvių namai. Tos idėjos tebesilaiko ir dabartinė LN valdyba, kviesdama visus lietuvius stoti į LN narių eiles ir juos praktiškai padaryti visų lietuvių namais, kuriuose kiekvienas lietuvis jaustųsi namie.

Finansinė LN pusė yra tokia: sklypas ir bažnyčios pastatai 1971 m. kainavo \$140,000; rytinės pastato dalies pertvarkymas — \$247,000; vakarinei pastato daliai sutvarkyti reikės — \$251,000; garsiakalbiai, autoaiškės, virtuvų įrenginiai, baldai, indai ir t.t. — \$55,000; iš viso — \$693,000. Pinigų surinkta: senuosius Liet. Namus pardavus gauta \$54,500; "Paramos" patalpų nuomos avansas — \$20,000; banko paskola — \$200,000; paskolos lankstai (debentures) — \$173,000; narių įnašai — \$24,000; mirtieji pirkus sklypą — \$100,000; iš viso — \$571,500.

LN pateiktų duomenų matyti, kad LN užbaigti ir artimiausiu išpareigojimams įvykdyti reikia dar \$124,500. Tie pinigai reikalingi dviejų mėnesių laikotarpiui. Lėšų užtektų išpardavus likusius \$125,000 paskolos lankstus. Susirinkusieji buvo kviečiami kuo greičiausiai LN paremti. Pertraukus metu dalis susirinkusiųjų į kvietimą atsakė, įnešdami į Lietuvių Namų lėdą apie \$4,000.

Po pertraukos ir kvatės sekė klausimai, pasiūlymai ir paskolos lankstų įteikimas. Paskolos lankstų buvo įteikta už \$173,000. Tuos lankstus nupirko 101 asmuo.

Susirinkimas praėjo tvarkingai ir geroje nuotaikoje, tačiau akysems dalyviui nebuvo visai gera ir ramu: salėje buvo matyti maža jaunimo ir profesionalų — gydytojų, inžinierių, advokatų ir pan. Nenoromis kyla klausimas, argi tikrai visi Kudirkos, Basanavičiai, Šliupai, Vileišiai ir kiti veteranai, žadinę lietuvių tautą iš miego, išmirė nepalikę įpėdinių? B. S.

Pajieškojimas

Jieškomas Antanas Šimalitis, gyvenęs Raseinių apskrityje. Jieško pusbrolis Antanas Jonutis, gyvenantis Klaipėdoje. Jis patys arba apie jį žinantįje prašomi rašyti: "T. Žiburiai" administracija, 941 Dundas St. W., Toronto 3, Ont.

FRANK BARAUSKAS LTD. REALTOR
3828 Bloor Street West, Islington, Ontario
231-6226 — 231-2661

Mūsų specialybė — užmiesčio žemės ir ūkiai, nuo Lake Ontario iki Lake Simcoe ir Georgian Bay.

Jieškome namų ir pajamas duodančių nuosavybių vakary Toronto.

OKULISTAS S. BROGOWSKI, O.D.
412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 vak. šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų. Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v. Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTAS B. BUKOWSKA-BEJNAR, R.O.
Wiktoria BUKOWSKA, R.O.
274 RONCESVALLES AVE. (prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

INSURANCE

Namų — Gyvybės — Automobilių — Komerciniai

249-2067 WALTER DAUGINS 249-2883

35 Landron Cres., Weston, Ontario

TORONTO

Šv. Jono Kr. parapijos žinios

— Augščiausiojo globa ir palaima telydi Anapilio sodybą. Tėbūna Anapilis tvirta pilimi išeivijos lietuvių religinėje ir tautinėje tarnyboje. Anapilio sodybos atidarymas įvyksta šį sekmadienį 5 v. p.p. kviečiamas jaunimas pagelbėti vakarienės metu, o ponios — paaugoti pyragų (tuo reikalu skambinant ponių rengėjų vadovei S. Auštrotienei telefonu 767-1562).

— Anapilio statybai aukoję \$1000: A. Viskontai; po \$500: A. A. Valadkos (\$2000), ir B. M. Norkai (\$700); \$300: B. Z. Šeepanavičiai; po \$200: M. V. Miliūnai, K. J. Liutkai, P. P. Petrušauskai; po \$100: A. S. Pundziai, J. Kvederys (\$500), J. J. Rovai (\$200), J. M. Zubrickai, P. Baikuvienė; Z. M. Laurinavičiai (\$700); \$50: V. Pazukaitė. Visiems geradariams nuoširdi padėka.

— Su dideliu pasisekimu praėjusį sekmadienį praėjo latvių katalikų rengtas religinis koncertas, kurio pelnas skiriamas Anapilio statybai. Dejojame!

— Lietuvių kapinėse iš Hamiltono palaidotos a.a. Mačionis. Kapinėse išlieta virš 30 pamatų naujiems paminklams.

— Mirusiųjų prisiminimas bažnyčioje Vėlinių proga įvyks šį penktadienį, Vėlinių dieną: Mišios rytą: 7.30, 8 ir 9 v., o vakare 7.30 v.

— Pamaldos: šį ketvirtadienį Visų šventųjų diena: 8 v.r. Mišios už Šv. Jono Pašalpinės Draugijos mirusius narius, 9 v.r. už Girėnų šeimos mirusius; Vėlinių dieną, penktadienį, Mišios: 9 v.r. už a.a. Juozą Siminkevičių, 7.30 v. vakaro už a.a. Mariją Jaseliūnienę; šeštadienį: 7.30 v.r. už a.a. L. Barauskienę, 9 v.r. už a.a. Joną Grikinį ir 4 v. p.p. vestuvinės pamaldos.

Platintojai ir kiti, pas kuriuos yra užsilaikę mano knygos "Mielieji žodžiai", malonėkite susisiekti su manim: Mrs. S. Bunker, Chelmsford, Post Office, Ont., Canada.

SOL. GINA BUTKUTE-ČAPKAUSKIENĖ atliks meninę programą šį sekmadienį, lapkričio 4 d., 5 v.p.p., Anapilio sodybos pirmojo pastato atidarymo iškilnėje, kuri įvyks naujojo to pastato salėj

VIENINTELIS KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji juoduliai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. NPT. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3-8008.

SKUBIAI PARDUODAMAS 4 miegamųjų backsplit, 7 metų senumo namas. Šeimos kambarys su gražia ugnia vietoje. Atskiras telefonas (5-tas miegamasis arba raštinės) kambarys. Didelis poilsio kambarys rūsyje. ½ akro klemas. Geras mirtigūlis. Tik 10 minučių pėsčiam iki poženinio traukinio, Dundas-Royal York rajone. Frank Barauskas Limited, Realtor 231-2661 arba 231-6226.

ISNUOMOJAMAS antrame aukšte su baldais kambarys ir virtuvė. Telefonas 535-1843.

ISNUOMOJAMAS trečiame aukšte su baldais vienas kambarys. Yra galimybė virti. Tel. 533-1962.

FOTOGRAFIAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydai tel. 767-4737.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, išvalymus rūšių, kietųjų ir perkrautymo darbus. Skambinti po 5 v. p. p. tel. 535-4829.

ATLIEKU VISUS NAMŲ REMONTŲ medžio darbus, statų naujus namus, parūpinu mirtigūlius ir darau įrengimus. Tel. 579-0309. KAZYS CIBAS, Oshawa, Ont.

BARONESSA Beauty Salon

Savininkė Alė Kerberienė
2265 BLOOR St. W.,
kampas Bloor-Durle gatvių
Telefonas 762-4252

Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Priėmamos kainos.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Sveikiname Toronto sporto klubą "Vytis", švenčiantį 25 m. sukaktį. — Mišios: šeštadienį, 7.30 v. — už Bronislavą Valiūnienę, užpr. O. Juodviršienę; 8.30 v. — Padėkos Mišios, užpr. E. Narbutienę; 9.20 v. — už Urslę ir Kazį Judvičius, užpr. O. Dačkienę; sekmadienį, 8.00 v. — už Karoliną Narbutienę, užpr. E. Narbutaitę; 9 v. — už Vėlinių novelos dalyvius; 10 v. — už Mariją Stukienę, užpr. A. Stukio; 11.15 v. — už Mykolą Dervinį, užpr. S. Dervinienę; 12.30 v. — už Vladislavą Braziulį, užpr. H. E. Stepaicių.

— Choro repeticija — ketvirtadienį, 7.30 v.v. — Pamaldos už mirusius — ketvirtadienį, lapkričio 1 d., 7.30 v.v. — Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Mišios: 8, 8.20, 8.40, 9 v.r. ir 7.30 val. vakaro.

— Ateinanti sekmadienį — kapų lankymo diena. Bus šventinami kapų paminklai. Prašome pranešti parrašinė, jei kas turi šventinimą paminklą ar paprašyti vieno iš ten dalyvaujančių par. kunigų.

— Brolis Hortulanus Sedeika, ilgai buvęs zakristijonu šioje parapijoje, išvyksta šioms pareigoms į Kennebunkport, Me. Reiškime jam nuosirdžią padėką už jo visą įdėtą darbą šioje parapijoje.

Lietuvių Namų žinios

— L. Namuose organizacijų veikla labai pagyvėjo. Būna atsitikimų, kad iš karto į tas pačias patalpas ateina dvi organizacijos. Kad būtų nesupratimų ateityje nebeįvyktų, LN administracija prašo visas organizacijas, norinčias LN patalpas pasinaudoti, pranešti ir su administracija susitarti, kada ir kurioje patalpoje jos naudosis.

— Sporto klubo "Vytis" stalo teniso pratybos vyks ketvirtadieniais, 7-9 v.v., LN žemutinėje salėje.

— LN Moterų Būrelio valdyba nutarė suruoti savo būrelio sukaktuvinių balių 1974 m. sausio 14, šeštadienį, 7 v.v.

— Lėšų teikimo vajuos komitetas praneša, kad praėjusią savaitę nario įnašus įmokėjo po \$100: dr. J. Zuluonas, E. Kaunienė, LN Moterų Būrelis, J. Kvedarys, D. Keršienė (įmokėjus seniau, bet iki šiol nepaskelbta), G. Ignaitytė, A. Stonkus, E. Ulicakas. Vyt. Kulnys įnešė \$75 papildydamas savo įnašą iki \$100. W. ir E. Petrowskiai įmokėjo nario įnašus rugsėjo mėnesį, bet Walterio įnašas neteisingai buvo paskelbtas rinkėjo vardu. Abu Petrowskiai gyvena Filadelfijoje, JAV.

— Praėjusią savaitę jaunų narių į LN įstojo: Aldona Sendžikaite, Gintautas Sendžikas, Kęstutis Banelis, Vaidila Banelis ir Linda Keršytė. Linda įstojo kiek seniau, bet iki šiol nebuvo paskelbta. Visi penki jaunieji nariai įmokėjo po \$1 įstojamą mokesčio. Valdyba

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos šį sekmadienį — 9.30 v.r. Pamaldų metu įvyks svarbus lietuvių parapijiečių susirinkimas lietuviškos veiklos klausimais.

— Penktadienį, 6.30 v.v. konfirmandų pamoka. Po jos — jaunimo susirinkimas pas p.p. Drešerius, 214 Lloyd Manor, Islington.

— Išganytojų lietuvių liuteronų parapija nuosirdžiai sveikina Šv. Jono Kr. parapiją Anapilio sodybos pirmojo pastato atidarymo proga.

Sporto klubas "Vytis" savo dvidešimtmčio sukakties proga išleido gražų, gausiai iliustruotą albuminio formato leidinį, redaguotą S. Krausko. Jame plačiai apžvelgta "Vyčio" veikla įvairiose sporto šakose. Šį darbą atliko visa eilė autorių. Knyga išleista "Vyčio" klubas, spausdinta "Litho-Art" spaustuve. Sukaktuvinis "Vyčio" vakaras įvyko spalio 27 d. Seaway Hotel patalpoje. Aprašymą žiūr. sporto skyriuje.

— "Miss Canada" rinkimuose šį kartą dalyvauja ir lietuvaitė Margarita Vaičiulėnaitė iš St. John, N.B. Jos tėvelis yra ten muzikos mokytojas. Ji taip pat studijuoja muziką ir šiuo metu gyvena Toronte pas savo tetą Ireną Kairienę. Kanados gražuolės rinkimai bus lapkričio 5, pirmadienį. Programą transliuos CTV televizija per 9 kanalą 9.30 — 11 v.v. "The Toronto Sun" spalio 26 d. idėjo M. Vaičiulėnaitės nuotrauką. Jos pažįstami tvirtina, kad redakcijai nuotraukos buvusios sumaišytos.

Dail. Anastazijos Tamošaitienės darbų paroda bus lapkričio 10-18 d.d. Prisikėlimo Parodų salėje. Atidarymas — lapkričio 10, šeštadienį, 4 v.p.p. Bus išstatyti kilimai, guoši ir aliejinė tapyba. Parodą rengia vyr. Toront skautės ir skautininkės ir maloniai kviečia visus tautiečius ja susidomėti.

PARDUODAME LIETUVISKUS sūrus, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.

SUPERIOR SAUSAGE CO. 1004 Dundas St. West, telefonas 531-8422

ANAPILIO sodybos

atidarymas

naujai pastatytoje salėje —

PROGRAMOJE: a. atidarymo aktas

b. meninė programa (sol. G. Čapkauskienė)

c. vakarienė

ĮEJIMAS dviem asmenim — \$15.00, vienam — \$10.00, moksleiviams — \$5.00

Pakvietimai gaunami abiejų parapijų knygynuose ir "TZ" administracijoje

Visi tautiečiai kviečiami iškilnėse dalyvauti

Anapilio taryba

LAPKRIČIO 4,
sekmadienį, 5 v.p.p.,
(lietuvių kapinių lankymo diena)

VISI IŠ VISUR IŠKILMINGA TORONTO

Lietuvių Namų
atidarymas-
baliųlapkričio 10,
šeštadienį,
7 val. vakaro,Lietuvių Namų salėje,
1573 Bloor St. W.

LIETUVIŲ NAMŲ VALDYBA

Stalai numeruoti —
prašome rezervuoti
vietas iš anksto:
Lietuvių Namuose
tel. 533-9030,
"Paramoj" 532-8723,
Margio vaistinėje
535-1944

PROGRAMA:

sveikinimai,
vakarienė su vynu,
orkestras
"Muzika",
šokiai, bufetasĮėjimas — \$12.50,
pensininkams — \$10

Tautybių teatrų festivalyje

Hamiltono "AUKURAS" vaidins J. Marcinkevičiaus

veikalą "MINDAUGAS" anglų kalba

lapkričio 12, pirmadienį, 8 v. vakaro,
St. Lawrence Centre, Town Hall,
27 Front Street East, TorontoBilietai — \$4.50, \$3.50,
\$2.50. Gaunami prie įėjimo.Kviečiami visi —
lietuviai ir nelietuviai!
RengėjaiIškilnės Anapilio
sodyboje

Lapkričio 4, sekmadienis, skirtas kapinių lankymui. Lietuvių kapinėse Mississauga, Ont., Mišios bus 3 v. p. p. laisvąsias

vysk. V. Brizgys su keliais kunigais. Mišių metu bus dalinama Komunija. Po Mišių — paminklų šventinimas.

Anapilio sodybos atidarymas įvyks lapkričio 4, sekmadienį, 5 v.p.p. Iškilnės įvyks naujajame pastate, kur įrengta erdvi salė. Jose dalyvaus vysk. V. Brizgys, min. dr. St. Haidasz ir kt. žymūs svečiai. Meninė programą atliks sol. G. Čapkauskienė iš Montrealio ir akompaniatorius J. Govėdas. Pakvietimai į Anapilio sodybos atidarymo iškilnes gaunami: Sv. Jono Kr. par. klebonijai ir knygynė, "T. Žiburių" administracijai, "Paramos" bankelyje, Prisikėlimo parapijos knygynė ir prie įėjimo. Naujasis Anapilio adresas: 2185 Stevbank Rd., Mississauga, Ont. Važiuojantieji į Anapilio atidarymo iškilnes prašomi sukiti iš Stevbank Rd. į privatų Anapilio kelią, vendantį prie pastatų ir autoakstės.

L. Namų Moterų Būrelio valdyba kviečia nares ir viešnius į susirinkimą spalio 30, antradienį, 7 v.v., L. Namuose aptarti svarbiems reikalams.

Dail. A. Petrikonio darbų paroda atidaroma lapkričio 3, šeštadienį, 3 v.p.p., Prisikėlimo Parodų salėje. Tą dieną paroda bus atidaryta iki 8 v.v., o lapkričio 4, sekmadienį, nuo 10 v.r. iki 3 v.p.p.

KLK Moterų Draugijos Prisikėlimo parapijos skyriaus narių susirinkimas — 1973 m. lapkričio 11 d. po Sumos ateitininkų kambarių. P. A. Gataveckienė skaitys paskaitą tema "Natūralaus maisto reikšmė sveikatai", kurią pailiustruos skaidrėmis ir pagaminto maisto pavyzdžiais. Nares ir viešnius kviečiamos dalyvauti. — Skyriaus organizuojamos metinės uždarnos moterų kolektyvijos įvyks 1973 m. lapkričio 23-25 d.d. Port Credit Renewal Centre. Reklėkaijas ves Tėv. L. Zaremba, SJ. Registruotis prašome pas L. Murauskienę tel. 763-6984 arba L. Imbrasienę tel. 769-1253. Esant ribotam skaičiui, prašome registracijos neuždelsti.

Gan. konsulas dr. J. Žmuidzianas su Ponia spalio 20-23 d.d. lankėsi Otavoje, matėsi su sen. P. Yuzyku ir dalyvavo baltiečių pobūvyje.

"Mindauga" — J. Marcinkevičiaus dramą vaidins Hamiltono "Aukuras" St. Lawrence Centre Town Hall salėje lapkričio 12, pirmadienį, 8 v.v. (žiūr. skelbimą). Rengia daugiakultūrio teatro draugija. St. Lawrence Centre vadovybės kalendoriuije padaryta klaida. Ten skelbiama, kad "Mindaugas" bus vaidinamas lietuvių kalba, o turėjo būti — anglų kalba. Torontiečiai turėtų susidomėti šiuo veikalu ir dalyvauti jo vaidinime. Lietuviai pirmą kartą dalyvaus tautybių teatro festivalyje.

Laisvojo pasaulio ukrainiečių kongresas įvyks Toronte Four Seasons-Sheraton Hotel lapkričio 1-4 d.d. Dalyvaus apie 1200 atstovų. Didžiausio kongreso manifestacija bus lapkričio 4, sekmadienį, Maple Leaf Gardens: 10 v.r. — ekleminės pamaldos, 11 v.r. — vadų kalbos (dalyvaus ir J. G. Diefenbakeris) 1 v. p.p. — dainų ir šokių festivalis, 3 v. p.p. — uždarymas. Per ištisas 4 dienas bus daug ir įvairių renginių.

"Gintaro" metinis koncertas įvyks vasario 23 d. Anapilio salėje.

"Parama" praneša, kad nauji čekiai, pagal dail. T. Valiaus projektą, yra atspausdinti ir gaunami raštinėje nemokamai. Nariai, norintieji atsispausdinti vardinis (personalized) čekius, prašomi kreiptis į "Paramą" dėl kainos ir dėl čekių užsakymo. Pirmeniam, kad spalio 30 d. komerciniai bankai prarado palūkanas ir todėl yra dabar gera proga perkelti santaupas į "Paramą" daug geresnėmis sąlygomis (žiūr. skelbimą). Ved.

KLB krašto tarybos suvažiavimas įvyko Londone. Ont., spalio 27-28 d.d. Jame dalyvavo 39 atstovai iš visos Kanados ir 11 registruotų svečių, jų tarpe miesto burmistrai. Suvažiavimas buvo nepaprastai kruopščiai paruoštas vietinės apylinkės valdybos, pirminkininkų E. Petrasausko. Jos pastangų dėka buvo gauta net vyriausybės finansinė parama, įgalinusi apmokėti keliones atstovų iš tolimųjų vietovių — Vankuverio, Edmontono, Montrealio ir kitų. Iš Vankuverio dalyvavo E. Girdauskas, iš Edmontono — L. Gudjurgytė, iš Winnipeg — p. Grabys. Reportažas apie suvažiavimą bus kitame "TZ" nr.

KLB pirm. inž. E. Čuplinską gavo šį laišką iš buvusio Kanados premjero J. G. Diefenbakerio: "Gavau Jūsų laišką, palankiai įvertinantį mano paramą pavergtoms baltiečių tautoms. Iš tikrųjų tai buvo tragedija, kad rezoliucija, kurią pasiūliau atstovų rūmams rugsėjo mėnesį, remdamasis 43-ąja taisykle, buvo atmesta, nes liberalų partija atsisakė ją vienbalsiai paremti. Aš dalinuosiu Jūsų susirūpinimu, kad ir šandien tebėra vykdomi persekiojimo veiksmai".

Lietuviškoji radijo programa "Tėvynės Prisiminimai", vedama J. R. Simanavičiaus, nuo lapkričio 5, pirmadienio, bus girdima kiekvieną dieną 3.30 — 4.00 v.p.p., išskyrus šeštadienius ir sekmadienius. Po N. Metų lietuviškoji radijo programa tikisi gauti popietinį laiką. Ji transliuojama iš CHIN radijos stoties 101 FM banga.

Rita Karasiejienė, "Gintaro" vadovė, yra pakviesta į Community Folk Art Council of Metropolitan Toronto Board of Directors. Iš apylinkės valdybos į patariamąjį komitetą pakviesti: pirm. A. Puteris ir muz. V. Veličkaitis.

MONTREAL

Sv. Kazimiero par. žinios

— Metinės loterijos vakarienė jau čia pat — nepamirškime atsilankyti. Vakarienis metu ir šokiams gros geras orkestras "Roma". Bilietai kainos: suaugusiems — \$4; jauniui — \$2.

— Metinis parapijos susirinkimas — gruodžio 2 d. po 11 v. pamaldų par. svetainėje. Reikės išrinkti naujus par. k-to narius ir aptarti svarbius parapijos gyvenimą liečiančius reikalus.

— Mūsų svetainės scena vėl pagražinta. Viduryje sienos kabo kryžius ir Vytis, o iš šonų — 3 vėliavos: mūsų trispalvė, Kanados ir Kvebeko. Tai sudaro gan gražų vaizdą mėlyname fone, o ypatingai kai apšviečia prožektoriai.

— I mūsų choro šeimą įsijungė O. Staniulienė — par. k-to nario žmona. Jonas ir Onutė yra gimę Montrealyje ir puikiai kalba lietuviškai. Jiedu aktyviai dalyvauja mūsų par. gyvenime. Jonas dirba Montrealyje, prov. policijos rūmuose ir vadovauja viename ypatingam daliniui kaip leitenantas.

— Jau keli metai iš eilės mūsų parapijos svetainė valo bei tvarko po kiekvieno rengimo komiteto narys A. Smitas ir J. Kvietinskas. Jiems priklauso nuosirdi padėka.

— Spalio 27 d. Toronto Royal York viešuoju puikioje koncertų salėje "Canada Wire and Cable Co." suruošė banketą savo darbininkams, kurie jau yra išdirbę 25 metus. Į šį banketą buvo pakviestas ir mūsų par. k-to pirminkas, kur ta proga bendrovės prezidentas iškėlė jam atitinkamą pažymėjimą ir vertingą asmeniną dovaną. K. A.

Aušros Vartų par. žinios

— Metinė parapijos vakarienė — lapkričio 3, šeštadienį, 7 v.v.

— Skautų-skaucūjų iškilminga sveika — lapkričio 4, sekmadienį, po 11 v. Mišių. Mišiose jie dalyvaus su vėliavomis.

TORONTO, ONT.

Pakartotinis garbės teismo sprendimas. Buvusi KLB Toronto apylinkės valdyba, kuriai pirminkavo J. Karpis, antrą kartą kreipėsi į KLB garbės teismą Montrealyje, prašydami persvarstyti savo sprendimą, atmetusį pirmą jos skundą dėl KLB Toronto apylinkės tarybos posėdžio, įvykusio š.m. rugpjūčio 1 d., teisėtumo. Garbės teismas, apsparskęs antrąjį skundą, atmetė kaip nepagrįstą. Štai garbės teismo atsakymas:

NUTARIMAS
KLB garbės teismas, peržiūrėjęs buv. Toronto apylinkės valdybos ir grupės lietuvių, pasirašiusių "rezoliuciją" — pakartotiną skundą dėl Toronto apylinkės tarybos susirinkimo, įvykusio 1973 m. rugpjūčio mėn. 1 d. teisėtumo, neradęs jokių naujų įrodymų, Kanados Lietuvių Bendruomenės vardu nutarė atmesti.

Nuorašas tikras —
pas. J. ADOMAITIS

Apgailėtina, kad gražiai veikusi apylinkė pradėjo bylinėtis.

GREITAS IR TIKSLUS PATARIMAS!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL 727-3120
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komerčio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET
MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

MOKA UZ: DUODA PASKOLAS:

Einamasis s-tas 6.0% Asmenines 9.0%
Taupomasis s-tas 6.5% Nekiln. turto 9.0%
Term. ind. 1 m. 7.5% Čekių kredito 9.0%
Term. ind. 2 m. 8.0%
Term. ind. 3 m. 8.5% Investaciones nuo 9.5% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000
dą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventorius apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League,
17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
PER SIUNTIMO BENDROVIŲ ATSTOVĄ St. Prakapą

49 Norseman St., Toronto 18, Ont.

Telefonas 233-4486

pasieks gavėją dar prieš šventes greitai ir patikimai. Turu gerų eilutėms, suklems, apšauktams ir kt. medžiagų. Maisto siuntiniai — iš Danijos, muzikos instrumentai — iš Švedijos, vietinės gamybos automobiliai, šaldytuvai, televizijos ir kt. Taip pat siunčiu dovanų pažymėjimus ir valiutą.

